Suzy Pommier Cinayeti

EMMANUEL BOVE

zcadan Çeviren: Hayrettin Yıldız

AYRINTI

"Alo, alo… Adli polis mi?"
"Ta kendisi!" diye cevapladı, asıl işi her gün on yedinci bölgedeki otellere giderek yeni müşterilerin isimlerini kaydetmek olan genç müfettiş Hector Mancelle.
"Alo, alo!... Çabuk gelin. Suzy Pommier öldürüldü!"

Emmanuel Bove'un polisiye türüne önemli bir katkısı olan *Suzy Pommier Cinayeti* genç bir aktrisin gizemli bir cinayete kurban gitmesi sonrası meydana gelen olayları konu alıyor. Romanın kahramanı, titiz ve soğukkanlı dedektif Hector Mancelle cinayetin her bir detayını dikkatlice inceleyip bunlardan kendisine gereken sonuçları çıkardıktan sonra önüne çıkan engelleri bir bir aşarak katilin izlerini takibe koyuluyor. Neticede de ortaya heyecan ve merakı baştan sona diri tutan ve nefes kesen akıcılığıyla bir solukta okunan bu kıymetli eser çıkıyor.

AYRINTI • EDEBİYAT
ISBN: 978-605-314-575-2

KDV'den muaftır.

EMMANUEL BOVE

Emmanuel Bove, gerçek adıyla Emmanuel Bobovnikoff, Rusya göçmeni ve belli bir mesleği olmayan Yahudi bir baba ile Lüksemburglu ev hanımı bir annenin oğlu olarak 1898 yılında Paris'te dünyaya gelir. Bove, 1921'de Suzanne Vallois ile evlenerek Viyana'ya yerleşir ve eşinin soy isminden mülhem Jean Vallois mahlasıyla romanlar yayımlar. 1922'de Paris'e dönen Bove'un yazıları Fransız yazar Colette'in ilgisini çeker ve onun yardımıyla *Mes amis* yayımlanır. Bu kitap daha sonra Eugène Figuière ödülünü almasında da etkili olacaktır. Bove, İkinci Dünya Savaşı'na kadar düzenli olarak eserlerini yayımlamaya devam eder. İkinci Dünya Savaşı patlak verince Fransız direnişine destek vermek amacıyla Londra'ya gitmenin çarelerini ararken kendisini 1942'de Cezayir'de bulur. Fransa işgal altındayken hiçbir eser yayımlamayı kabul etmez. Bove, daha 1936'da "yazacak bir şey kalmadı" demişse de yazmaya ve savaş sonrasında eserlerini yayımlamaya devam etmiştir. Döneminin en önemli yazarlarından biri sayılan Bove, savaştan sonra kısa bir zaman için unutulsa da kızının çabaları sonucu elyazmaları ile yazışmalarının basılmasıyla yeniden keşfedilir.

Ayrıntı: *1612*
Edebiyat Dizisi: *258*

Suzy Pommier Cinayeti
Emmanuel Bove

Kitabın Özgün Adı
Le Meurtre De Suzy Pommier

Fransızcadan Çeviren
Hayrettin Yıldız

Son Okuma
Hazal Uzuner

Bu kitabın Türkçe yayım hakları Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Arslan Kahraman

Dizgi
Hediye Gümen

Baskı ve Cilt
Ali Laçin - Barış Matbaa-Mücellit
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No. 286
Topkapı/Zeytinburnu - İstanbul - Tel. 0212 567 11 00
Sertifika No: 46277

Birinci Basım: *2022*

ISBN 978-605-314-575-2
Sertifika No: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hocapaşa Mah. Dervişler Sok. Dirikoçlar İş Hanı
No: 1 Kat: 5 Sirkeci – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Fax: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

Emmanuel Bove

Suzy Pommier Cinayeti

EDEBİYAT DİZİSİ SON ÇIKAN KİTAPLAR

SIRADAN KADINLAR DÜŞÜ / *Samuel Beckett*
HUZURSUZLUĞUN KİTABI / *Fernando Pessoa*
SABAHA KARŞI / *Deniz Utlu*
ASKERİN GÜNÜ / *Andrew Jolly*
KAPTAN / *Taleb Alrefai*
KARDİNALİN GİZLİ MİSYONU / *Rafik Schami*
DAVID'İN HİKÂYESİ / *Zoe Wicomb*
KIRMIZI GİYSİLİ ADAM / *Julian Barnes*
KARGALAR BÜYÜCÜSÜ / *Ngũgĩ wa Thiong'o*
ORBİTOR Göz Kamaştırıcı-Cilt 3 / *Mircea Cărtărescu*
BİRİCİK HİKÂYE / *Julian Barnes*
2084 / *Boualem Sansal*
DENİZALTI / *Joe Dunthorne*
ADEN, ARABİSTAN – Jean-Paul Sartre'ın Önsözüyle / *Paul Nizan*
KAN ÇİÇEKLERİ / *Ngũgĩ wa Thiong'o*
ZÜRAFANIN BOYNU / *Judith Schalansky*
SAVAŞTAKİ KIZ / *Sara Nović*
GÜLYABANİNİN BAHÇESİ / *Leïla Slimani*
ÇALILIK / *Christian Jungersen*
ADINLA BAŞLAR HAYAT / *Zakes Mda*
GÜCÜMÜZÜN DOĞUŞU / *Victor Serge*
AHU HANIM'IN KOCASI / *Ali Muhammed-i Efgânî*
EVA / *Ersi Sotiropoulos*
KELEBEKLER ZAMANI / *Julia Alvarez*
NOSTALJİ / *Mircea Cărtărescu*
AĞABEYİNE ÇİÇEK TAŞIYAN KIZ / *Natsuki Ikezawa*
KARANLIK GÜZERGÂHLAR / *John Ralston Saul*
SİLAHI SEÇMEK / *Judith Kuckart*
BAŞLAMA YERİ / *Ursula K. Le Guin*
DENİZ DENİZ / *Iris Murdoch*
KIRAÇ GÖKYÜZÜ / *E. E. Sule*
ORBİTOR Göz Kamaştırıcı / *Mircea Cărtărescu*
ZAMANIN GÜRÜLTÜSÜ / *Julian Barnes*
BEDENİN GÜNCESİ / *Daniel Pennac*
ARADAKİ NEHİR / *Ngũgĩ wa Thiong'o*
FRANSIZ SAVAŞ SANATI / *Alexis Jenni*

Emmanuel Bove

Suzy Pommier Cinayeti

İçindekiler

bir	sonu kötü biten film	9
iki	hector mancelle	15
üç	ilk sorgu	25
dört	garip bir adam	35
beş	orfèvres rıhtımı	44
altı	nervray konuşuyor	51
yedi	asnière'de	61
sekiz	özel gösterim	70
dokuz	bay auguste pommier	76
on	beklenmedik bir ziyaret	82
on bir	cenaze töreni	87
on iki	adalet sarayında	98
on üç	lévis sokağı'nda	111
on dört	komiser piget öfkeleniyor	115
on beş	joachim escamp'ın evi	119
on altı	yarım kalan sorgu	126
on yedi	hector mancelle'in konuşması	134

Bir
Sonu Kötü Biten Film

Jean Rivière'in yeni filmi *Les Deux Mondes*'un* ilk gösterimin den hemen önce, bütün gazetelerde hakkında uzun makaleler yazılmaya başlanmıştı bile. Genç yönetmen Jean Rivière, üç ya da dört önemli çalışmaya da konu olarak dikkatleri üzerine çekmeyi başarmıştı. *Les Deux Mondes*'un, yönetmenin şöhretini iyice perçinlemesi bekleniyordu. Ancak böyle bir başarının bazı kıskançlıkları ortaya çıkarması da kaçınılmazdı. Bu akşam, filmin gösteriminin yapılacağı Michodière Sokağı'ndaki Ebrard salonunda heyecanlı ve aynı zamanda kindar bir izleyici grubu hazır ve nazır bekliyordu. Sinema dünyasından türlü insanların buluştuğu gecede, oyuncular, yazarlar ve güzel kadınlar bir araya gelmişti. Gösterim öncesinde salonun geniş koridorlarında filmin kalitesi hakkında konuşuluyor ve filmle ilgili çeşitli yorumlar yapılıyordu.

* İki Dünya. (ç.n.)

Bir yıldan daha kısa zaman önce önemsiz bir filmde oynayarak Fransız ekranlarında boy gösteren büyük sanatçılardan biriymiş gibi seyirci karşısına çıkan Suzy Pommier'in rolünün hakkını verip veremediği de konuşulan konular arasındaydı. Acaba *Les Deux Mondes*'da kendisine verilen rol onun için ağır olmamış mıydı? Rivière'in Harry-Paul Donna'yı neden seçtiği ise tam bir muammaydı. Zira şimdiye kadar, hep ikinci planda kalan rollerde oynamış, oynadığı filmlerde de neredeyse her zaman görünmez karakterlere can vermişti.

Henüz saat dokuzda salon neredeyse hıncahınç dolmuş olmasına rağmen araçlar salonun girişine insan taşımaya devam ediyordu. Aniden, orkestra tarafından gelen mırıldanmalar yükselerek çığlık ve alkışa dönüşmeye başladı. Sarışın, uzun boylu ve narin duruşuyla yirmili yaşlarında gösteren Suzy Pommier içeri girmekteydi.

Genç oyuncu coşkulu alkışlarla ifadesini bulan bu sıcak karşılamaya nasıl cevap vereceğini bilmiyor, biraz utana sıkıla ve sürekli sağa sola dönüp hafifçe eğilerek kalabalığı selamlamaya çalışıyordu.

Suzy yalnız değildi. Genç ve şimdiden kel bir adam da kendisine eşlik ediyordu.

Genç çift nihayet yerlerine geçebilmişti. Suzy Pommier yüzünü pudralamaya çalışırken hâlâ düzenli aralıklarla salonun bazı köşelerinden kendilerine tanıdık gelen "Yaşa Suzy" haykırışları yükselmeye devam ediyordu.

Sürdüğü allık Suzy'nin solgun yüzünü çok az canlandırabilmişti. Arada bir arkasını dönüp tanıdık bir yüz arıyordu. Salondaki birçok insanın gözlerinin üzerinde olduğu hissiyle doğal görünmeye çalışarak sürekli çantasını açıyor, kapatıyor, sonra yine açıyordu.

Birden, üç sıra arkasında oturan bir adam onu çağırdı:

"Suzy..."

Suzy arkasını döndü. Bu Donna'ydı. Eliyle dostça bir selam işareti verdikten sonra onu kolundan çekerek kulağına:

"Tuhaf, hiç bu geceki kadar korkmamıştım" dedi.

"Haydi ama sakin ol, sana yakışmıyor... Artık acemi sayılmazsın" diyerek bir sigara uzattı.

Genç adam bu cümleleri daha yeni kurmuştu ki birden bir zil sesi duyuldu, sonra bir diğeri ve sonra bir tane daha.

"Üç *kutsal* vuruş" diye mırıldandı kendi kendine.

Sonra etraf karardı aniden. Çıplak ekran üzerinde kısa bir süre için oluşan boşluğun ardından Jean Rivière'in bandının başlığı göründü: *Les Deux Mondes*. O an, kabin operatörünün başında durduğu motorun hafif ve monoton sesi kaybolmaya ve bir vals müziği duyulmaya başlandı.

Filmin gösterimi başlamıştı.

Hikâye, bir kafede şarkı söyleyerek geçinen bir kadının –Suzy Pommier'in rolü– Harry-Paul Donna'nın canlandırdığı kırk yaşlarında zengin bir iş insanına gönlünü kaptırmasını konu alıyordu. Adam ona sonsuz aşk vadediyor, onu bu mezbeleden çıkarıyor ve kendisini ona adıyordu. Ama maalesef bir süre sonra ansızın onu sevmeyi bırakıyordu. Filmin temel amacı da bu ayrılığın nasıl gerçekleştiğini yansıtmaktı. Ana karakterlerden biri olan iş insanı, zengin bir aileye mensuptu. Aile bağları ile bir yabancı arasında kalan bu adam, nihayetinde aşkını feda ediyordu. Yönetmen, hikâyeyi gerçekçi bir şekilde yansıtmak amacıyla o dönem pek de özgürlükçü olmayan geleneklerin ağırlığına elinden geldiğince parmak basmaya çalışmıştı.

İzleyiciler şimdiye kadar izledikleri bazı bölümlerdeki gerçekçilikten sarsılmış olsalar da genel olarak memnuniyetlerini dışavurmuşlardı.

Bir akşam, ilişkiye artık bir son verme kararında olan iş insanı, kadını eğlenebilecekleri bir yere götürmüştü. Ama eve döndüklerinde, alkolün de etkisiyle, her şeyin bittiğini söyledi ona. Dahası, adamın önemli bir iş için yurtdışına çıkması gerekiyordu. Aynı zamanda yüce gönüllülüğünden de taviz vermeyen iş insanı, sevdiği kadına bir ödeme yapacağını da bildirmekten geri kalmadı. Ona karşı ödevini yerine getirecekti. Dudaklarından bir sayı döküldü.

Tam bu anda, ziyadesiyle köpürmüş izleyiciler arasında kargaşaya yol açan sahne meydana gelmekteydi.

"Korkağın tekisiniz" diye cevap verdi ona sevgilisi.

Kadının gururu kırılmıştı. Ağzına geleni söylemeye başladı. Bir adamın dürüst ve mutlu bir yaşamın lezzetlerini tattırdıktan sonra bir kadını terk etmesi utanç vericiydi. Keşke onu hiç tanımamış olsaydı.

İş insanı cevap vermedi. Dışarı çıktı ve bir süre sonra, ceketinin iç tarafına tutuşturduğu, savaş sırasında parlak başarılar sonunda kazandığı nişanlarla geri döndü.

Genç kadın, adamın yokluğu sırasında duşa girmişti. Doğrudan kadının yanına geldi, dimdik durdu ve gayet askeri bir edayla:

"Kimse bugüne kadar beni korkaklıkla suçlamadı" dedi.

"Korkaklıktan on kat daha fazla madalya alırsın!" diye haykırdı ona genç kadın.

Bu cümle izleyiciler arasında uğultuya yol açtı. Bir anda, salonun dört bir yanından çığlıklar yükselmeye başladı. Aslında bu nişanları gösterme mevzusu bir aşk romanında pek de hoş karşılanmayacak cinstendi. Suzy Pommier'in göz dolduran performansı da bu kötü etkiyi silmeye yetmiyordu.

Salondaki ilk ıslık sesleri de bu olaydan sonra duyuldu. Diğerlerinden belli ki daha sert mizaçlı olan izleyicilerden biri, boru gibi sesiyle haykırmaya başladı:

"Salonda eski muhariplerden kim varsa gidip yönetmenin ağzını burnunu kırmalı!"

Bir kadın bağırarak cevap verdi ona:

"Benim kocam savaşı yaşadı ve bu filmi gayet güzel buluyor."

"Kesin sesinizi!" diye çıkışınca adam, kadın hemen kovuğuna çekildi.

Salona az çok sessizlik hâkim oldu bir süre. Sonra bir gök gürlemesini andırırcasına şu sözler duyulmaya başlandı:

"Bu kadarı da yeter!"

Buna karşın film oynamaya devam ediyordu.

Adam şarkıcının yanına geliyor, iyice yaklaştıktan sonra kendini kaybederek iki eliyle boynunu kavrayıp onu boğmaya çalışıyordu.

Bunun üzerine salon yeniden ıslıklarla yankılanmaya başladı. Bu bölüm görülmedik bir şekilde şiddet sahneleriyle doluydu. Kadın banyoda adamın güçlü kollarından kurtulmak için çırpınırken, adam bütün gücüyle onu suyun altında tutmaya çalışıyor, kameranın objektifi de kadının gücünün azalışını ve nihayetinde öldüğü anı yakalamak için ikisinin etrafında yavaşça dönüyordu. Sonra yine aynı yavaşlıkla banyo küvetinin yukarısına doğru yükseliyor ve kadının yerde yatan kıvrılmış çıplak bedeni ile avuçlarının birinde kalmış, sökercesine almış olduğu nişanları gösteriyordu.

Durum içler acısıydı. Dahası filmin sonu, iş insanının korunması için polisin olayı örtbas etme çabasını ve Jean Rivière'in eserine koyduğu başlığın haklılığını kanıtlama kaygısını yansıtıyordu. Demek ki adalet herkes için aynı değildi? Dünyalar karşı karşıya geliyor ve daha güçlü olan daha zayıf olanı eziyordu.

Tarifsiz bir velvele baş göstermişken yandı ışıklar. Filmin yadsınamaz güzelliğine rağmen izleyiciler nişanların gösterildiği sahneler ile hayal dünyasını zorlayan şiddet dolu ölüm sahnesini affedemiyorlardı. Bir savaş kahramanının utanmadan bir canavar gibi yansıtılması ve kahramanın yüreğinde yer eden büyük ilkelerle vicdansızca oynanması kabul edilemezdi. Gözü kararmış bir izleyici, ekrana bir portakal bile fırlatmıştı.

Suzy kalabalığın arasından görülmeden sıyrılmıştı. Elbette kendisinin bu karanlık hikâyeyle bir ilgisi yoktu ama yine de aşırı heyecanlı bir izleyicinin bunu ona mâl ederek kendisine zarar vermesinden korkuyordu. Kavalyesi ise içeride kalmıştı. Kalabalığın arasına karışmış, insanların film hakkındaki gerçek düşüncesini anlamaya çalışıyordu.

"Suzy nerede?" diye sordu ona kır bıyıklı şişmanca bir adam. Onu kutlamayayım diye mi kayboldu böyle erkenden.

Sonra da bastı kahkahayı.

"Az önce ayrıldı" diye cevap verdi Pierre Nervray.

"Anlıyorum. Onu gördüğünüz zaman..."

"Birazdan göreceğim onu..."

"Fevkalade. O zaman onu görür görmez kendisine en içten tebriklerimi iletmeyi unutmayın lütfen. Ah! Bu şirin çocuk bize ne güzel bir gece yaşattı! Bense ona hafif komedide parlak bir gelecek vaat etmiştim..."

Pierre Nervray gülümsedi. Kendisi, bir yıl önce bir komedi filminde büyük başarı gösteren Suzy'ye delicesine tutkundu. Güzel bir kadınla evli ve bu kadından küçük, şirin bir oğlu olduğu halde bütün ruhu ve bedeniyle yeni bir gönül macerasına girişmişti. At yarışlarına ilgisiyle tanınan bir bankacının çocuğuydu ve serveti ona akıl almaz savurganlıklar yapmasına imkân tanıyordu. Suzy'yi baştan çıkarmak uğruna yaptığı hiçbir şey ona aşırı gelmiyordu. Üniversitenin bulunduğu cadde üzerinde giriş katında bir daire kiralayarak görkemli bir şekilde döşemiş ve genç sanatçıyla ilişkisini açıkça yaşamak konusunda bir an bile tereddüt göstermemişti. Karısı ise bu ilişkiyi üç ay sonra öğrenebilmişti. Kadın, bu olay nedeniyle derinden yaralanmış ama oğlunun hatırı için kocasının ihanetini sineye çekmişti.

İki adam ayaküstü konuşurlarken salon aşağı yukarı boşalmıştı.

"Çıkmam gerekiyor" dedi Pierre, Suzy beni bekler.

Genç adam uzaklaşıp arabasına bindi ve birkaç saniye sonra gözden kayboldu.

İki
Hector Mancelle

"Alo, alo... Adli polis mi?"

"Ta kendisi!" diye cevapladı, asıl işi her gün on yedinci bölgedeki otellere giderek yeni müşterilerin isimlerini kaydetmek olan genç müfettiş Hector Mancelle.

"Alo, alo!.. Çabuk gelin. Suzy Pommier öldürüldü!"

Bu haberin genç müfettişi sarstığı söylenemezdi..

"Siz kimsiniz?" diye sordu sakin bir biçimde.

"Elisa, hizmetçi."

"Gelmekten daha çok istediğim bir şey olamaz ama önce adresi vermeniz gerekiyor."

"Üniversite Caddesi, 17 numaralı kapı."

"Tamam."

Hector Mancelle kapattı telefonu. Ağır hareketlerle sigarasını yaktı önce, sonra masada telefonun yanında duran şapkasını aldı ve ilk kararlı adımını atarak dışarı çıktı. Uzunca bir koridoru ıslık çalarak arşınladı ve cam bir kapının

önünde durup çaldı kapıyı. Cevap veren olmadı. İkinci defa çaldıktan sonra konforlu bir şekilde döşenmiş odanın kapısını araladı. Burası, Komiser Piget'nin bürosuydu. İçeriye dairesel bir bakış attıktan sonra çıkıp yeniden ilerledi koridorda. Yaklaşık on metre kadar ilerledikten sonra başka bir cam kapının önünde durdu. Burada da içeriden bir cevap gelmeyince, ısrarı bıraktı.

"Ne Piget ne de Demartre burada olduğuna göre kendim gideceğim" diye söylendi kendi kendine."

"Merdivenleri inip gözaltı odasına benzeyen bir bölüme geçti. İki adam iskambil oynuyorlardı burada."

"André, soru sorma ve beni takip et" dedi.

"Neden?" diye sordu daha genç olan diğeri.

"Bir cinayet işlendi. Bir sinema sanatçısı az önce öldürüldü" diye netleştirdi tumturaklı bir biçimde Hector Mancelle.

"Piget'ye haber verdin mi?"

"Burada değil."

"Adli kayıt bürosuna?"

"Burada değil. Pardon, hemen şimdi haber veriyorum."

Eliyle uzanabileceği kadar yakında duran telefonu alıp bu gereklilikten de kurtardı kendini.

"Tamamdır. Gitmeliyiz artık. Bizden önce varırlarsa istediğimiz gibi inceleme yapamayız."

André adlı polis elindeki kartları isteksiz bir şekilde önüne doğru savurdu ve hayıflanarak genç müfettişi takibe koyuldu.

Bindikleri taksi, çeyrek saat sonra Üniversite Caddesi'nin 17 numaralı kapısının önünde durdu. Hector Mancelle ve André Tabouret otomobilden inip binanın etrafına üşüşen kalabalığın arasından geçtiler.

"Saçmalık!" dedi Mancelle, cinayetin işlendiği görkemli evi ve etrafında kümelenen kalabalığı görünce.

Hector Mancelle ülkesindeki sanat ve edebiyat dünyasını ilgiyle takip etmesine rağmen, Suzy Pommier'i daha önce hiç duymamıştı. Hem kendisi hem ortağına göre ortada, sırf

dikkat çekmek için kendini sanatçı addeden genç bir kadının sıradan bir cinayeti söz konusuydu. Ama bunun önemli bir vaka olabileceğini de içten içe hissetmeye başlamıştı.

"Suzy Pommier ismini daha önce hiç duydun mu?" diye sordu arkadaşına.

"Hayır, hiç duymadım. Tiyatrodan pek anlamam. Sarah Bernhardt'ı, Réjane'i ve Simone'u tanıyorum ama Suzy Pommier'i daha önce hiç duymadığıma eminim."

"Acaba Piget'ye haber versek daha doğru olmaz mı diye düşünüyorum" dedi Hector Mancelle. Kim bilir ne gelecek aklına! Bu işi başımızdan savıp ona yüklediğimizi sanacak.

Genç müfettişin daha fazla düşünmeye pek fırsatı olmadı. Komşular ve meraklı vatandaşlar ölen büyük bir adammış gibi inceleme yapmaya gelen doktorların geçebilmesi için iki tarafa doğru açılmaya başladılar.

"Haydi biz de gidip bakalım" şeklinde buyurdu ortağına Mancelle, bir şey kaybetmişçesine kaldırıma bakar gibi yaparak.

O an, sıradan bir memurun bütün mütevazılığını üstünde taşıyan ihtiyar ve pejmürde bir adam önlerini kesti.

"Müfettiş misiniz, müfettiş misiniz?" diye sordu endişeli endişeli.

"Bizzat kendileri" diye cevap verdi Hector Mancelle.

"Gelin hemen lütfen" diye yalvardı yaşlı adam. Ah bilseniz ne korkunç şey. Tanrım, ne dehşet!

"Siz de kimsiniz?" diye sordu soğuk bir şekilde, yürümeye devam ederek.

"Babası efendim, Suzy Pommier'in babası."

*
* *

Sanatçının oturduğu dairenin kapısı, binanın geniş aralığında solda kalıyordu. Öyle ki, evine girip çıkarken kapıcı dairesinin önünden geçmeye bile gerek kalmıyordu.

Binadaki diğer kiracılar ile çevre esnafı bu esrarengiz cinayeti konuşuyorlardı. İki polis, dairenin önünde kapıyı tutuyorlardı. Hector Mancelle'in işaretiyle hemen kenara çekildiler.

"Daireye kadının cesedini bulan hizmetçi dışında giren oldu mu?" diye sordu Hector Mancelle kapının kilidini kontrol ederken.

"Ben efendim" diye yanıtladı yaşlı seyis yamağı görünümlü bir adam.

"Neden?"

"Kapıcıyım ben efendim. Hizmetçi kadın panik halinde yanıma geldiğinde Bayan Pommier'in gerçekten ölüp ölmediğinden emin olmak için girdim içeri."

"İsminiz nedir?"

"Antoine, efendim."

"Soyadınızı da söylemeniz lazım" diye belirtti Hector Mancelle giriş kapısını kontrol etmeye devam ederek.

"Jaubert."

"Tamam. Uzaklaşmayın. Size kesin surette ihtiyacım olacak. Haydi, girelim şimdi André."

"Anahtar hâlâ kilidin üstündeydi. Müfettiş anahtarı çevirdi ve içeriye girdiler. Girer girmez de oldukları yerde durdular."

"Siz Bayan Pommier'in hizmetçisi misiniz?" diye sordu Hector Mancelle üstünde beyaz bir önlük bulunan esmer kadına.

"Evet efendim."

"Siz de bu dairede mi yaşıyorsunuz?"

"Hayır efendim, benim odam altıncı..."

"Avizeyi siz mi yaktınız?"

Hizmetçi kadın kısa bir tereddütten sonra cevap verdi:

"Hayır efendim. Bu sabah geldiğimde yanıyordu."

Ev sahibinin bunu söndürmeyi unutmuş olabileceğini düşünmediniz mi?

"Düşündüm efendim."

"Neden söndürmediniz?"

"Bilmiyorum" diye yanıtladı kafası karışan hizmetçi.

"Dairenin girişine bir çekidüzen vermeye niyetiniz vardı herhalde değil mi?"

"Evet efendim."

"Mutfağı gösterir misiniz bana" diye rica etti müfettiş.

Korkudan titreyen hizmetçi kadın, saygılı bir ifadeyle yolu gösterdi.

"Burası yemek servisinin yapıldığı merdivenin kapısı, değil mi?"

"Evet efendim."

Hector Mancelle'in genç hizmetçiden şüphe ettiği söylenemezdi. Bir şey arıyormuş gibi görünerek etrafı çevreleyen duvarlara bakıyordu.

"Kanımca Bayan Pommier mükemmel bir ev sahibesiydi. Sizin için bir çalışma çizelgesi yapmıştır herhalde."

"Yapmıştı efendim. Masanın üzerinde."

Müfettiş kadını takip ederek hizmetçi odasına yöneldi.

"Bugün çarşamba, dolayısıyla karşıdaki odanın temizlik günü değil. Bu durumda inip yemek salonunu temizlemiş olmanız gerekiyor."

Sonra cevap beklemeden, biraz önceki yere geri döndü. Girişi uzun uzun inceledikten sonra salona geçti. Kepenkler kapalı olmasına rağmen içerisi gün gibi aydınlıktı. Burada çok durmadan yatak odasına geçti. Odaya ilk bakışta herhangi bir sıra dışılık arz etmeyen bir düzensizlik hâkimdi. Yatak düzeltilmemişti. Kıyafetler yerde sürünüyordu.

Daha sonra yarı aralık kapısından lavabonun göründüğü banyoya doğru ilerledi. İşte burada korkunç bir manzara kendisini bekliyordu. Suzy Pommier'in cansız bedeni küvette yatıyordu. Yüz hatlarında çektiği acının oluşturduğu izler, yarısı suyun altında olan başı, yeni doğmuş bir bebeğinki gibi yukarıda tuttuğu dizleri ve bükük kollarıyla çırılçıplak öylece duruyordu. İnsanın ona ürpermeden bakması imkânsızdı.

"İç karartıcı" diye mırıldandı müfettiş elindeki kibriti iki üç defa kava sürtüp sigarasını yakmaya çalışarak

Sonra hizmetçiyi çağırdı yeniden.

"Ev sahibeniz banyosunu geceleri uyumadan önce mi almayı âdet edinmişti?"

"Evet efendim."

"Banyoyu siz mi hazırlardınız?"

"Hayır efendim. Hanımefendi filminin gösterimi için iki bilet vermişti bana ve yalnız olmayacağımı düşünerek o gün gelmememi salık vermişti."

"Filmi izlemeye gittiniz mi peki?"

"Hayır efendim."

"Bir nişanlınız var şüphesiz?"

"Nereden biliyorsunuz? Doğrusu, evet efendim."

"Anlaşıldı. Çekilebilirsiniz."

"Burada bir facia yaşandığını, küvetteki kadavra dışında gösteren bir şey yoktu. Her şey yerli yerindeydi. Tek bir damla su bile sıçramamıştı dışarıya. Su, tek parça halinde sanatçının bedenini kaplamaktaydı. Kadının bir parça başı, dizleri ve bacaklarından birinin de bir kısmı suyun dışına çıkmıştı."

Genç müfettiş her bir nesneyi uzun uzun inceledikten sonra yatak odasına geri döndü. Sandalyelerden birinin arkalığında bir şal duruyordu. Şalı eline alıp dikkatli bir şekilde yokladı. Bir köşesi ıslaktı.

"Tuhaf" diye mırıldandı.

Etrafı aramaya devam etti. Eğilip yatağın altına baktı. Burada da dikkatini çeken sıra dışı bir şey olmadı. Yazı masasının önünde ansızın durdu. Çekmecelerden biri yarı açıktı. İçine baktı. Faturalar, çizelgeler kısacası sadece önemsiz kâğıtlar vardı burada.

Tekrar hizmetçiye dönüp sordu.

"Bu çekmece normalde kilitli mi dururdu?"

"Evet efendim. Hanımefendi çekmecelerin hepsini kapalı tutmaya özellikle dikkat ederdi."

"Peki, bütün anahtarları yanına mı alırdı?"

"Hayır efendim. Anahtarların hepsini bu küçük, yarı açık çekmeceye koyar, çekmecenin anahtarını da yanına alırdı."

Müfettiş diğer çekmecelere baktı. Her kilitte bir anahtar vardı. Genç kadın, içeri girdikten sonra anahtarları kilitlerin üzerinde bırakmıştı belli ki. Sadece bir tanesi eksikti, bütün anahtarların içine konulduğu küçük çekmecenin anahtarı...

Masadan uzaklaşıp yatağa doğru yürüdü. Henüz toplanmamış olmasına rağmen üzerinde kimsenin yatmadığı belliydi. Yatağın başucundaki komodinin üzerinde bir kül tablası vardı. Müfettiş dikkatle üzerine eğildi. İçinde ne kül ne kibrit çöpü, sadece dört küçük kâğıt topacı vardı. Kâğıtları açtı. Her biri beşer santimlik pullardı bunlar. Pulları özenle inceledikten sonra yavaşça cebine attı.

"Mürekkep nerede matmazel?" diye sordu hizmetçiye.

"Burada efendim."

Hizmetçi kadının kendisine uzattığı mürekkep kabını aldıktan sonra cebinden bir kibrit çöpü çıkararak mürekkebe daldırdı.

Sonra, kibrit çöpünü ihtiyatlı bir biçimde kaldırarak banyoya geçti. Maktulün yanına yaklaştı, dizinin hemen suyun üzerinde kalan kısmına ufak bir işaret bıraktı. Sonra çöpü atıp yatak odasına geri döndü.

"Şimdi, geriye bir on beş dakika beklemekten başka bir şey kalmadı" dedi yüksek sesle.

Bir sigara daha yakıp odadaki koltuklardan birine bıraktı kendini.

"Matmazel, sabahleyin işe geldiğinizde girişteki avizeyi niye söndürmediğinizi halen söylemediniz."

Hizmetçi kadın telaşa kapıldı yine.

"Benim söylememi ister misiniz?"

"Ah, elbette efendim" diye cevap verdi hizmetçi.

"Aklınıza gelmedi."

"Ah tabii ki efendim, evet, bu yüzden" diye sevinçle haykırdı hizmetçi kadın.

"İyi o zaman, şimdi ortağıma gidip onu çağırdığımı söyleyin ama gitmeden önce yerde, hemen yakınınızda duran ev sahibenizin çantasını uzatın bana."

Tabouret yatak odasına girdiğinde Mancelle küçük bir ajandayı okumaya dalmıştı.

"Hah, geldin mi? Dinle şimdi. Haziranın* 1'i: Prensesle çay. 2'si: Yine aynı kişiyle çay. 3'ü: Pierre, saat 8'de. 4'ü: Pierre. 5'i: Stüdyo, Pierre. 6'sı: Akşam yemeği, Edmond Hucourt, Pierre, gece yarısı. 7'si: Pierre. Ve dün, cinayetten önceki akşam: Hiçbir şey. Duyduklarından dikkatini çeken sıra dışı bir şey oldu mu?"

"Hayır."

"Şu yarı açık, küçük çekmeceye baksana. Anahtarı çantanın içinde değil. Buna karşın..."

Binanın hemen önünde duran bir aracın gürültüsü Hector Mancelle'in dikkatini dağıtmıştı.

"Olay yeri inceleme ekibi" diye mırıldandı.

Gerçekten de bir dakika sonra bir düzine adam girdi içeriye. Aralarında iki de fotoğrafçı vardı. Biraz sonra adli tıp doktoru da göründü. Doktor hazırlanırken ekip olay yerindeki parmak izlerini almaya, Suzy Pommier'in cesedini incelemeye başlamıştı bile. Hector Mancelle birden işaret parmağını kaldırarak:

"Bir saniyenizi rica ediyorum. Yaptığım deneyin sonucunu görmem lazım" dedi.

Banyoya gidip kadavranın üzerinde işaret bıraktığı yere baktıktan sonra geri döndü ve yüzünde tebessümle:

"Artık istediğinizi yapabilirsiniz doktor. Yaptığım deney başarıyla sonuçlandı."

"Hangi deney?" diye sordu ona Tabouret.

---

* Metnin orijinalinde "Mayıs" diye geçmektedir. Ancak orijinal hali, romandaki diğer tarihlerle uyuşmadığından kronolojik bütünlüğün sağlanması için "Haziran" şeklinde değiştirildi. Dikkatli okur bunu romanın ilerleyen kısımlarında fark edecektir. Çelişkinin nedeni, eserin ilk baskısının bölümler halinde gazetede yayımlanması olabilir. (ç.n.)

"Sonra öğrenirsin. Şimdi sıvışalım buradan. Kaybedecek bir dakikamız bile yok, yoksa kuş uçar. Katili üç gün içinde durduramazsak çok geç olacak."

"Neden peki?"

"Geç olacak diyorum sana. Yoksa Piget olaya el atıp bizi otellere yolcu kaydı tutmaya gönderir, sonra da hiçbir şey bulamaz."

"Neden şüpheleniyorsun?"

"İşin o kısmı bende kalsın."

"O halde?"

"Pierre ile kurbanın diğer tanıdıklarını sorguladığım zaman, cinayetin üzerindeki sır perdesi aralanmış olacak."

"Pierre kim, biliyor musun?"

Mancelle'in yüzünden özgüven okunuyordu. Arkadaşına yaklaşıp fısıldayarak:

"Ajandayı aldım" dedi.

Bu sözlerden sonra dışarı çıktılar. Tam bir taksi çağıracaklarken, Hector Mancelle fikrini değiştirdi:

"Beni dışarıda bekle. Taksiyi de beklet. Aklıma bir şey geldi."

Az önceki yere geri döndü.

"Kapıcıyı gören oldu mu?" diye sordu binanın holünde toplaşan kalabalığa.

"Burada" diye cevap verdi üzerinde Légion d'honneur* nişanı taşıyan bir adam, böyle durumlarda muhatabı göstermek için işaret parmağını kullanmaması gerektiğini unutarak.

Hector Mancelle kapıcıya yaklaşıp tek kelime etmeden onu kenara çekti.

"İsminiz Jaubert idi değil mi?"

"Evet efendim."

"Dün gece neyle meşguldünüz, söyleyebilir misiniz?"

---

* Fransa'da verilen bir üstün hizmet madalyası. Napolyon Bonaparte döneminde 1802'de kanunla oluşturulmuştur. Günümüze kadar yaklaşık bir milyon kişiye verildiği belirtilmektedir. (ç.n.)

"Elbette efendim. Zavallı Bayan Pommier'in filminin gösterimine gitmiştim. Ah bir bilseniz ne kadar alçakgönüllü ne kadar iyi yürekli bir insandı, herkese nasıl iyi davranırdı."

"Saat kaçta eve döndünüz?"

"Gece yarısına doğru."

"Bayan Pommier evine gelmiş miydi?"

"Evet, dönmüştü. Kapıyı ona eşim açmıştı."

"Peki yalnız mıydı?"

"Bunu size söyleyemem."

"Bulunduğunuz daireden onun banyosundaki suyun sesi işitilebiliyor mu?"

"Evet efendim."

"Bir şey duydunuz mu?"

"Pek dikkat etmedik buna."

"Peki, evinize genelde geç saatlerde giren bir kiracı var mı?"

"Evet gazetecilikle uğraşan bir bey var. Xavier Pempol."

Biraz sonra Bay Xavier Pempol'a ulaşan Hector Mancelle, onun saat dörtte Suzy Pommier'in dairesinin önünden geçtiğini ancak dikkatini çeken özel bir şey olmadığını öğrendi.

"Bayan Pommier'in daire kapısının üzerinde bir delik olduğunu biliyorsunuz değil mi?" diye karşılık verdi Hector Mancelle, eğer içeride ışık varsa bu delikten dışarıya sızar.

"Biliyorum" diye cevap verdi gazeteci. "Bu ışık çoğu kez apartman boşluğundaki aydınlatma düğmesini bulmamı kolaylaştırmıştır. Ama o gece, çakmağımı kullanmak zorunda kaldım. Bunu net bir biçimde hatırlıyorum."

"Anlıyorum. Bütün bilmek istediğim buydu. Teşekkür ederim beyefendi."

Bu sözlerden sonra muhatabından ayrıldı müfettiş.

Üç
İlk Sorgu

"Bay Pierre Nervray evinde mi?" diye sordu Hector Mancelle kapıyı açan hizmetçi kadına.

"Evet efendim."

"Kendisiyle konuşmak istediğimi haber verebilir misiniz?"

"Kim soruyor?"

"Bunun bir önemi yok. Bay Nervray'e bunun çok ciddi bir meseleyle ilgili olduğunu iletin."

Müfettiş bir ofise alındı. Biraz sonra da Pierre Nervray yanına geldi.

"Size maalesef üzücü bir haber vermeye geldim beyefendi. Dün gece Bayan Suzy Pommier öldürüldü."

"Suzy?"

"Evet efendim."

"Siz kimsiniz?"

"Müfettiş Hector Mancelle" diye cevap verdi polis memuru, az önce söylediklerinden şüphe duyulmaması için.

"Ne diyorsunuz?"

Müfettiş karşılık vermedi. Verdiği haberin muhatabını düşürdüğü dehşetten yararlanarak onu dikkatle inceliyor, hiçbir ayrıntının gözünden kaçmamasına özen gösteriyordu.

Pierre Nervray'in benzi atmıştı. Ama bu yeni ve trajik haber, henüz bütün varlığına derinlemesine nüfuz etmemişti.

"Ne diyorsunuz?" diye yineledi sorusunu gayri ihtiyari.

"Cesur olun. Polisin işini zorlaştırmamak için metanetinizi korumanız gerekiyor."

"Ama anlayamıyorum."

"Durum gayet açık."

Pierre Nervray nihayet yaşanan olayın ayırdına varmıştı. O ana kadar donmuş yüzünü ancak bin titreme kendine getirebildi. Bir anlığına bilincini kaybetmiş gibiydi. Ziyaretçisinin desteğine rağmen sendeledi. Dizlerinin bağı çözülmüştü. Ani bir gayretle toparlandı. Başını yalvarırcasına gökyüzüne doğru kaldırdı, içgüdüsel bir savunma hareketiyle kollarını uzattı, sonra da sızlanmaya başladı:

"Hayır, hayır... Bu mümkün değil... Neredesin sevgilim? Yanıma gel... Gel de bunların doğru olmadığını söyle... Seni görmek, seninle konuşmak, sana sarılmak istiyorum..."

Hector Mancelle, bu acıklı sahnenin yaşandığı zaman diliminde gözlerini bir an bile bahtsız adamdan ayırmadı. Ara sıra şefkat duygusuyla teskin edici birkaç cümle sarf ettiyse de bundan pek sonuç alamadı.

Pierre, ellerini ve başını sallayarak çıldırmış gibi yakarıyordu. Arada bir, bir bilginden ziyade, kendini yaralamak, derisini tırnaklarıyla koparmak isteyen bir deli gibi elini alnına götürüyordu.

Aniden bütün bedeni, bir histeri krizinin ortasında kurşun yemiş gibi kaskatı kasıldı ve birkaç saniye boyunca bir heykel gibi hareketsiz kaldı. Yaşamla bağı kesilmiş gibiydi. Bakışlarında tuhaf bir sabitlik vardı, biraz önce umutsuzlukla içine bükülmüş elleri artık ona ait değillermiş gibi yumuşayıp gevşedi.

"Bundan bir sonuç çıkarmak doğru olmaz..." diye düşündü Hector Mancelle.

"Dinleyin beni" dedi müfettiş. Karamsarlığı bırakmanız gerekiyor.

"Öldü mü şimdi yani?" diye sordu Pierre, bir anda yüzünde bir huzur ifadesi meydana gelmişti.

"Bunu size daha önce söyledim."

Bu sefer kendini daha fazla tutamadı ve hıçkırıklara boğuldu.

Mancelle, şefkatle omuzlarından kavrayıp sevgiyle sarıldı adama.

"Sakin olun, lütfen sakin olun. O çok sevdiğiniz insanın intikamının alınmasını istiyorsanız bana yardım etmeniz gerekiyor."

"O çok sevdiğim" diye tekrar etti Pierre dua eder gibi.

Hector Mancelle saatine baktı. Yaklaşık on beş dakika önce cinayetin işlendiği yerden ayrılmıştı. Hayır, gerçekten de hiç vakit kaybetmemesi gerekiyordu.

"En son ne zaman gördünüz onu?" Bu soruyu öyle bir tonda sormuştu ki Pierre Nervray sanki bir anlığına unutmuştu acısını.

"Dün akşam, o filmin, o korkunç filmin bitmesinden beş dakika önce ayrılmıştı. Ama nasıl öldürülür? Hiçbir şey bilmiyorum ben. Kim tarafından? Lütfen, ne biliyorsanız anlatın bana?"

"Evde, banyo küvetinde ölü bulundu."

"Banyo küvetinde mi?"

"Evet."

Daha fazlasını kulakları duymadı Pierre'in. Bir adım attı ileriye doğru, sonra bir kısa adım daha. Bir an, öne doğru düşecekmiş gibi oldu. Ama düşmedi. İki ya da üç saniye boyunca ağzından tek bir kelime dahi çıkmadı. Sonra acıyla inlemeye başladı.

Mancelle'in suratı elinde olmadan asıldı. Pierre'in ağzından işe yarar bir şeyler duymak için bu kıymetli zamanın akmasına göz yumması gerekiyordu.

İki ihtimal var, diye düşündü Müfettiş. Ya çok samimi ya da zaman kazanmak için oyun oynuyor. Eğer samimi ise cesur, hassas ve iyi yürekli bir adam demektir, aksine rol yapıyorsa, bu durumda yetenekli bir düzenbazdan başka bir şey değildir.

Polis bir anlığına hareketsiz kaldı, sonra üzerinde bir mektubun bulunduğu konsolun kenarına doğru birkaç adım attı. Mektubu sağ eline alarak başını eğip okur gibi yaptı ama aslında okuduğu yoktu. Gözlerini usulca kaldırıp önündeki aynadan Pierre'in yüzüne baktı. İzlendiğinin farkında olmayan Pierre sızlanmaya devam ediyordu, müfettişin gözleri üzerindeydi. Fakat aniden, gözleri aynada Hector Mancelle'inkilerle buluştu. Bunun üzerine soğukkanlılığını bir saniye bile kaybetmeden, yüzünü ekşitip sızlanmaya devam etti.

Müfettiş tebessüm etti. Mektubu yerine koydu, Pierre'e yaklaşıp onu yerden kaldırdı ve bir koltuğa oturttu. Sonra masanın üzerinde bulduğu zili çaldı.

Kısa süre sonra bir uşak girdi içeriye.

"Beyefendinin ailesi var mı?" diye sordu müfettiş Pierre'i işaret ederek. "Ya da gelebilecek başka biri?"

"Hanımefendi var."

"Gelmesini söyleyin kendisine."

"Tamam efendim."

Biraz sonra Bayan Nervray göründü.

Olağanüstü tatlı bakışlı, uzun boylu ve güzel bir kadındı Bayan Nervray. Kocasının bezgin halini görünce bir çığlık kopardı aniden.

"Siz de kimsiniz bayım?" diye sordu şüpheyle baktığı gözlerini müfettişe dikerek.

Pierre o an açtı gözlerini belli belirsiz. Karısını fark edince, hemen toparlanmaya çalıştı.

"Yok bir şey, hiçbir şeyim yok, ufak bir baş dönmesi sadece... Beni rahat bırakın Juliette. İş konuşuyoruz."

Karısı ayrılır ayrılmaz geniş adımlarla polisin yanına geldi ve ellerini kavrayıp sordu:

"Bu mümkün mü, Suzy'nin banyosunda öldürüldüğü doğru mu? Bunu hiç olağandışı bulmuyor musunuz? Üstelik, bir düşünün... Ne tesadüf!"

"Ne tesadüf derken neyi kastediyorsunuz?"

"Hiçbir şey" diye cevap verdi Pierre sesinin tonunu değiştirerek.

"Haklı olabilirsiniz tabii. Bir tesadüf ise tesadüftür."

"Ne demek istediğinizi anlayamadım."

"Sonra anlarsınız. Şimdilik, soracağım soruları bütün samimiyetinizle yanıtlamanızı rica ediyorum. Önce, 'ne tesadüf' diyerek neyi kastettiğinizi açıklar mısınız?"

"Tamam, dün pek beğenilmeyen filmde, o filmde, öldürülen bir kadını canlandırıyordu, o kadın da aynı onun gibi banyosunda öldürülüyordu."

Hector Mancelle cevap vermedi ama yüzünde bir tebessüm uyanmıştı.

"Yani, Suzy Pommier'in banyosunda öldürülen bir kadını mı canlandırdığını söylüyorsunuz?" diye sordu müfettiş.

"Evet."

"Kim tarafından?"

"Zengin bir iş insanı tarafından."

"Sorduğum o değildi. Katil rolünde oynayan adam kimdi."

"Harry-Paul Donna adlı bir aktör."

"Onu tanıyor musunuz?"

"Evet."

"En son ne zaman gördünüz?"

"Dün gece. Gösterimde o da vardı."

"Suzy Pommier sevgilinizdi, değil mi?"

"Öyleydi ve bununla gurur duyardım."

"Mevzu gurur duyup duymamanız değil. Metresiniz miydi? Az önce gördüğüm kadın eşinizdi değil mi?"

"Evet efendim. Sorguya mı çekiliyorum şu an?"

"Eşinizin bundan haberi vardı o zaman."

"Evet."

"Ve bu durumu kabul ediyordu."

"Bir çocuğumuz var."

"Sonuçta, bazen Üniversite Caddesi'ndeki evde kaldığınız oluyordu."

"Sık sık."

"Peki, nasıl oluyor da özellikle sıra dışı olayların yaşandığı bir gecede, hem de kadınların yalnız kalmayı sevmediği böyle durumlarda, geceyi Bayan Pommier ile geçirmediniz?"

"Geçirecektim. Gece yarısı onun evinde buluşmak için sözleşmiştik."

"Filmin bitiminden önce ayrılırken nereye gideceğini söylemedi mi?"

"Bana sadece bir alman şirketinin temsilcisi ile randevusu olduğunu söyledi."

"Bu durumda bahsettiğiniz temsilci gösterimde değildi. Bayan Pommier'le yurtdışında çalışmaya niyetli birinin onun son filmini izlemeye gelmesi gerekmez miydi?"

"Evet, böyle yapması gerektiği açık."

"Siz de arkadaşınızın nereye gittiği hakkında herhangi bir endişe duymadan gitmesine izin verdiniz."

"Suzy'nin tanıdığı çoktu. Eğer endişelenmem gerekseydi..."

"Gece yarısı Üniversite Caddesi'ne gittiğinizi söylediniz."

"Önce üstümü değiştirmek için kendi evime geldim."

"Üzerinizde smokin mi vardı?"

"Evet, Suzy bir yerlerde akşam yemeği yemek ister diye düşündüm. Üstümü değiştirdim çünkü geceyi Üniversite Caddesi'nde geçirmeyi, sonraki gün de doğrudan ofisime geçmeyi tasarlıyordum."

"Peki sonra?"

"Üniversite Caddesi'nde 17 numaralı kapının önünde durdurdum arabamı. Gidip kapıyı çaldım. Açan olmadı."

"Gece yarısı mıydı?"

"Evet tam olarak gece on ikide."

"Üzerinizde iş kıyafetiniz mi vardı?"

"Evet."

"Kaç kere çaldınız?"

"Üç ya da dört defa. Kapıyı niçin açmadığını anlayamadım bir türlü."

"Halbuki normal bir durum. Gittiğinizde gece yarısıydı. Eğer birine gece on bir buçuğa randevu vermişse, eve dönememiş olması gayet doğal."

"Doğru."

"E siz ne yaptınız peki?"

"Size bir itirafta bulunmam gerekiyor. İçime kurt düşmüştü. 'Suzy bu saate kadar eve gelmediğine göre bir aşığıyla buluşmuştur' diye düşündüm. Bu âşık ise Harry-Paul Donna'dan başkası olamazdı."

"Neden?"

"Çünkü, Donna'nın kendisiyle *Les Deux Mondes*'da rol alması için ısrar etmesine başka anlam veremiyorum. Diğer yandan, bir aydır sürekli ondan söz ediyordu bana. Son günlerde, onun sanatsal kaderinin kendisininkine bağlı olduğunu bahane ederek neredeyse onu her gün evine davet ediyordu. Bu yüzden, Harry-Paul Donna'nın Donna Barbès'te, Gérando Sokağı'nda bulunan evinin elli metre kadar yakınına gidip bekledim. Suzy'nin onun evinden çıkacağından emindim."

"Devam edin."

"Yaklaşık yarım saatlik bekleyişten sonra Suzy'yi değil de Donna'yı görmek beni şaşırtmadı. O da üstünü değiştirmişti. Bulunduğum tarafa doğru yürüdüğü için öne doğru atıldım ben de. Ama onunla yüz yüze gelmek için Barbès Caddesi üzerindeki bir refüjün etrafını döndüğümde bir anda kaybolduğunu fark ettim. Saat on biri yirmi geçiyordu. Sinirlerim iyice gerilmişti."

"Neden? Anladığım kadarıyla arkadaşınız özgürlüğüne düşkün bir yaradılışa sahipti. Sık sık da dışarıya çıkıyordu.

Kendisinin merkezinde olduğu böyle bir gösteriden sonra birkaç arkadaşıyla buluşması ya da bir gece kulübüne gitmesi gayet doğaldı."

"Muhakkak, düşününce endişelenmem için bir neden olmadığını ben de anladım. Fakat içimdeki şüphe benden güçlüydü."

"Ondan sonra ne yaptınız?"

"Clichy Meydanı'ndaki bir kafede bir şeyler içtim."

"Oturduğunuz masayı hatırlıyor musunuz?"

"Hayır, hatırlamıyorum."

"Yazık... Devam edin."

"Yaklaşık yarım saat boyunca kafede kaldım."

"Üniversite Caddesi'ne tekrar dönmeyi düşünmediniz mi?"

"Evet niyetim vardı ama içimdeki şüpheyle kavgam devam ediyordu."

"Neden?"

"Çünkü Suzy'nin aslında en çok sevmediği şeylerden biri gece yarısı onun evine gitmemdi. Bunun farkındaydım."

"Bir mazeretiniz vardı ama. Sözüne sadık kalıp evinde bulunmadığı için gelmenizi herhalde anlayışla karşılardı. Kaldı ki bunu söyleme imkânı da bulmuş olurdunuz."

"Hayır bunu kabul etmezdi. Onu şaşırtmaktan ve kızdırmaktan çekiniyordum, anlıyor musunuz?"

"Ne arıyordunuz peki?"

"İnanmayacaksınız ama, Donna'nın evinde olsaydı bile, hiçbir şey demezdim ona. Bilmek yetecekti bana."

"Doğru anladıysam Üniversite Caddesi'ne bir daha dönmediniz. Bunun tuhaf olduğunun farkındasınızdır herhalde."

"Özür dilerim, bitirmeme izin verin. Üniversite Caddesi'ne geri döndüm. Bu sefer gözümden kaçmayan son derece önemli bir olay meydana geldi. Arabayla Suzy'nin evinin önünde durduğumda, ip isteyen tanıdık bir ses duydum, bu ses Donna'ya aitti."

"Sonra?"

"Sonra çalıştırdım arabayı ama dönerken binadan çıkanı görmek için düşük hızda ilerledim. Donna'yı da o zaman gördüm."

"Bu söylediğiniz hayli ilginç fakat önemli olan ne kadar doğru olduğu. Kabul edersiniz ki o geceki davranışlarınız oldukça tuhaf. Bayan Pommier'in evine girdiğinizi kabul etmiyorsunuz ama yine de tam iki defa kapısının önünde bulmuşsunuz kendinizi. Bunun makbul bir açıklaması mümkünse de esas tuhaf olan, Donna'nın evinden çıktığını gördüğünüzü, bir kafeye gittiğinizi ve üç çeyrek saat sonra aynı Donna'yı sevgilinizin evinden çıkarken gördüğünüzü belirtmeniz. Bu tesadüfler bana bayağı garip geliyor, sizce de öyle değil mi?"

"Belki, fakat..."

"Daha da ilginci, ne tesadüfse Clichy Meydanı'nda bira içmek isteği uyanıyor sizde, hiç şüphesiz Donna'ya işini bitirmesi için zaman tanımak amacıyla. Mümkün olsa bu zavallı adamı boğmak isterdiniz, bundan daha iyi bir fırsat bulamazdınız herhalde."

"Sadece doğruları söylüyorum. Aynı şeyleri Donna'nın önünde de söylemeye hazırım."

"Onu sonra düşünürüz. Şimdilik bunun gereği yok. Rica etsem, şu kâğıdı alır mısınız?"

Bu sözleri sarf ettikten sonra Hector Mancelle cüzdanından bir kâğıt çıkardı. Pierre Nervray uzatılan kâğıdı bomboş olduğunun ayırdına varmadan uysallıkla aldı.

"Neden?" diye sordu.

"Endişelenmeyin. Kâğıdı bana geri verin. Müfettiş kâğıdı özenle katladıktan sonra yine cüzdanına yerleştirdi."

"Şimdi, dışarı çıkarsanız hizmetçilerinize nereye gittiğinizi söylemenizi rica edeceğim, ki gerekmesi halinde sizi bulmam kolay olsun."

*
* *

"Hayli uzun kaldın" dedi Tabouret, Mancelle dışarı çıktığında.

"Bir şeyler öğrenebildin mi?"

"Kapıcıyı sorguladım. Bay Nervray saat on birde eve gelmiş. Sonra, gece yarısından biraz önce tekrar çıkmış."

"Eve kaçta dönmüş peki?"

"Gece yarısı dedi ama tam saatini söylemedi."

"Hepsi bu mu?"

"Evet!"

"İyi bakalım. Gidelim o halde."

"Nereye gidiyoruz?"

"Gérando Sokağı'na. Sorguya alman gereken biri daha var."

Dört
Garip Bir Adam

"Buyurun beyefendi, acı haberi yeni aldım" dedi Harry-Paul Donna kapıyı çalan Mancelle'i içeri alırken.

"Kimden öğrendiniz?"

"Yönetmenimiz Jean Rivière'den. Bütünüyle emrinize amadeyim. İşinizi kolaylaştıracak herhangi bir bilgi verebilirsem bundan mutluluk duyacağım."

"Çok naziksiniz. O zaman sabah bir buçukta Bayan Pommier'in evinde ne yaptığınızı söyleyerek başlayabilirsiniz."

"Ben mi?"

"Evet siz."

"Ben mi?"

Bu son söz öyle bir vurguyla yeniden dile getirilmişti ki aktörün samimiyetine inanmamak elde değildi. Mancelle bir an için sessiz kaldı. Muhatabına dikkatle baktı ve çetin bir mücadelenin kendisini beklediğini anladı.

Harry-Paul Donna yakışıklı bir adamdı. Uzun boylu, güçlü, esmer yüzlü, yağız bir delikanlıydı. Onu gören, karmaşık duyguların onun için gün gibi berrak olduğunu düşünürdü. Macera yaşadığı kişileri getirmemeye özen göstereceği, yaşını almış bir oğlanın mekânını andıran mütevazı bir yerde yaşıyordu. Her ne kadar kişiliği itibariyle rafine zevklere sahip, kendine güvenen biri olduğu belliyse de yaşadığı yer, eski, yoksul neredeyse zır deli bir kocakarıya ait gibiydi. İçeride tek bir oda vardı ve yarı aralık bir kapıdan hem tuvalete hem mutfağa açılan penceresiz bir bölüm görünüyordu. Yegâne odadaki mobilyalar bütün alanı kaplıyordu. Yaşlı akrabalarının bu mütevazı mekânı Donna'ya miras bıraktığı, onun da burayı değiştirmek için metelik harcamadığı belliydi.

"Evet siz" diye tekrar etti müfettiş.

"Ya yanılıyorsunuz ya da size yanlış bilgi verilmiş. Buyurun oturun lütfen."

"Hayır, teşekkür ederim. Soruma cevap vermenizi rica ediyorum."

"Cevap vereceğim efendim ama önce ceketimi giymeme müsaade edin."

Kıyafetlerini eskitmemeye özen gösteren Harry-Paul Donna'nın üzerinde sadece gömleği vardı. Ziyaretçisine özürlerini sunarak "bir saniye, ceketimi giymem lazım" demediği gün yoktu.

"İsabet olur, ceketinizi giyinin. Çünkü benimle gelmenizi istemek zorunda kalabilirim."

"Nasıl?"

"Dün akşam neler yaptığınızı bana tatmin edici bir şekilde anlatmazsanız elbette."

"Memnuniyetle. Saklayacak hiçbir şeyim yok."

"Bu durumda, buna gerek kalmaz."

"Size gösteriden bahsetmeyeceğim. Bu konuda şüphesiz gereğinden fazla şey öğrenmişsinizdir. On bir buçukta ayrıldım oradan. Vakit eve gitmek için erkendi, önce Walgram

Bulvarı'ndaki 'Rivière'* adlı kafeye uğradım. Orada herkes tanır beni. Kasadaki kızla birkaç dakikalığına sohbet ettikten sonra bir telefon görüşmesi yaptım, bunu teyit edecektir."

"Kimi aradınız?"

"Bir iş kadınını."

"İsmi ne?"

Harry-Paul Donna'nın gözbebekleri hayretle büyüdü.

"Lütfen Müfettiş Bey."

"Bu kişinin adını söylemenizi istiyorum."

"Fakat Sayın Müfettiş, benim gibi nazik ve kültürlü bir beyefendinin, hayatı pahasına da olsa, bir kadının kendisine duyduğu güveni boşa çıkarmayacağını bilmeniz gerekir."

"Rica ederim boş cümleler kurmayalım."

"Efendim hem siz, sizin de anlayışlı bir beyefendi olduğunuza kuşku yok. Bu hususu geçmenizi rica ediyorum. Anlıyorsunuz" değil mi?

Donna konuşmayı bu noktada bıraktı ve gözleri müfettişinki ile buluştuğu anda usulca göz kırptıktan sonra onun güvenine sığınarak belli belirsiz bir fısıltıyla:

"O evli" dedi.

"Olayların yeterince farkında mısınız bilmiyorum" diye devam etti müfettiş, ama üzerinizde ciddi bir şüphe var. Eğer söylediklerinizi kanıtlayacak durumda değilseniz, benimle polis merkezine gelmek zorunda kalacaksınız.

"Size biraz önce dediğim gibi efendim, bütünüyle emrinize amadeyim."

Bahsettiğiniz telefon görüşmesinden sonra ne yaptınız?

"30 numaralı tramvaya binip evime geri döndüm."

"Tekrar çıkmadınız mı?"

"Niye eve geleyim ki o zaman?"

"Üstünüzü değiştirmek için."

"Hayır çıkmadım."

Hector Mancelle bu konuda daha fazla ilerleyemeyeceğini anladı. Bir an kayıtsız şartsız bu tuhaf adamı alıp polis

* Nehir. Burada özel isim olarak kullanılmış. (ç.n.)

merkezine götürmek geçti aklından. Ama diğer yandan, onu özgür bırakıp giriş çıkışlarını izlemenin daha doğru olacağını da düşünmeden edemedi.

"Anlaşıldı. Söyler misiniz, Bayan Pommier'le nasıl bir ilişkiniz vardı?"

"Mesleki bir ilişki vardı, bütünüyle iş ilişkisi."

"Onunla nasıl tanıştınız?"

"Birkaç sene önce. Bir moda evine yeni girmişti."

"Onunla yakın mıydınız?"

"O dönem, evet. Fakat çok sürmemişti. Hollandalı zengin bir bitki yetiştiricisi ona ilgi göstermeye başlamıştı. Adam çok kıskançtı. Suzy de benimle onun arasında seçim yapmak zorunda kalmıştı. Ama Suzy'yle bağlarımı koparmaya çoktan karar vermiştim zaten."

"Neden?"

Harry-Paul Donna'nın gözbebekleri tekrar büyüdü.

"Sonuç olarak, bir kadınla senli benli konuşur gibi bir edayla, fakir olmak onurlu olmaya engel değil. Sevgilimin başkasıyla beraber olmasına razı olabilecek bir adam mı sandınız beni?"

"Anladığım kadarıyla sadece sosyetedeki kadınlar söz konusu olunca ihtiyatlı davranıyorsunuz, şeklinde alaylı bir cevap verdi Hector Mancelle. Mevzu bir moda işçisi olunca daha az kaygı güdüyorsunuz."

"Suzy artık yaşamadığına göre üzerinden epey bir zaman geçmiş olan eski anıların üzerindeki örtüyü kaldırmanın bir zararı olmadığını düşünüyorum."

"Maalesef kendisine söz hakkı vermek artık mümkün değil. Bahsettiğiniz zengin bitki yetiştiricisinin adı neydi?"

"Joachim, hatırladığım kadarıyla."

"Joachim ne?"

"Bilmiyorum."

"Ünlü olduktan sonra da onunla görüşmeye devam etti mi?"

"Sanmıyorum. Ayrıca ayrılmalarının üzerinden iki yıl geçmişti."

"Peki bu dürüst mizacınız, eski ilişkinizi yeniden alevlendirmenize engel olmadı mı?"

"Olmadı, onunla tekrar görüşmeye başladık. Her gün bana kısa bir ziyarette bulunurdu."

"Geçiminizi nasıl sağlıyordunuz?"

"Aşırıya kaçmama imkân vermese de kimseye muhtaç olmadan geçinmeme yetecek kadar gelirim vardı. Lâkin son zamanlarda artık çalışmam gerekmeye başlamıştı."

"Siz de sinemayı tercih ettiniz."

"Saygın bir meslek sonuçta."

"Kadim dostunuzu hatırlayıp ondan yardım istediniz."

"Bunda bir sakınca görmedim. İşimin gereğini yapıyordum."

"Bitki yetiştiricisinden ayrıldıktan sonra Bayan Pommier ile yeniden bir araya geldiniz o halde."

"Doğrusu hayatından tekrar çıkmak zorunda kaldım. Ailesinin, özgün bir isim olan Charlemagne adını verdiği Durand soyadlı bir herif Suzy'ye kapılmıştı. Serveti ona yılda yedi yüz bin frank harcama olanağı verdiği için, Suzy'ye bu aşka karşılık vermesini ilk ben tavsiye ettim."

"Ve yine onunla görüşmeyi kesmek zorunda kaldınız."

"Evet bunu yapmam gerekiyordu."

"Charlemagne Durand da Joachim X... gibi kıskanç biri miydi?"

"Çok daha fazla."

"Tahminim doğruysa birkaç ay sonra Suzy Pommier size geri dönmüş olmalı."

"Hayır, o andan itibaren aramızdaki her şey bitmişti, yani duygusal olarak."

"Ne oldu peki?"

"Onun için beslediğim bütün dostane duygulara, yaptığım iyiliklere, gösterdiğim fedakârlıklara rağmen bana nankörlük etti."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Charlemagne Durand'ı, yanlış hatırlamıyorsam Alfred Guérilla adlı bir gençle aldattı."

"Bunun nankörlükle ne alakası var anlayamadım."

Harry-Paul Donna'nın yüz hatlarında şaşkınlık kol gezmeye başladı yine.

"Gayet açık değil mi efendim?"

"Değil."

"Sırf o mutlu olsun, her isteğinin yerine getirildiği güzel bir yaşam sürsün diye iki defa önünden çekilmeye tereddüt etmediğim halde, onun gidip adi bir dansçıyla aşk yaşaması nankörlük değildir de nedir?"

"Fakat bu küçük ayrıntıya rağmen, mevzu size faydasının dokunma ihtimali olunca ondan yardım istemekten çekinmediniz."

"Doğru, bunu kabul ediyorum. Yalnız bilmenizi isterim ki ona alelade bir yabancı gibi gittim ve geçmişe dair hiçbir imada bulunmadım."

"Kim bu Alfred Guérilla?"

"Onu hiç görmedim. Suzy'nin bu adamın peşine takıldığını öğrendiğim andan itibaren içime kapandım ve onların yaşamı hakkında herhangi bir şey öğrenmeme yol açacak her şeyden uzak durdum."

"Son olarak, şüphelendiğiniz kimse var mı?"

"Hiç kimse yok."

"Cinayetin ne sebeple işlendiğine dair herhangi bir fikriniz var mı?"

"Evet, aslında var. Bilhassa bu husus üzerinde çok düşündüm. Bence, bu cinayet kaçığın biri tarafından işlendi."

"Bu kanıya nereden vardınız?"

"Kurgusal ve gerçek cinayetin benzerliğinden."

"Biraz daha açıklar mısınız?" dedi Hector Mancelle Harry-Paul Donna'nın ne demek istediğini anlamamış gibi yaparak.

"Nasıl yani? Banyosunda canice boğularak öldürülen bir karakteri canlandıran bir kadının, birkaç saat sonra banyosunda gerçekten boğularak öldürülmesi size de tuhaf gelmiyor mu?"

"Doğrusu, bu bana da garip geliyor."

Kısa bir sessizlik kapladı ortamı. Donna, gergin bir şekilde müfettişe bakıyordu.

"Bu konuda söylemek istediğiniz bir şey var mı?"

"Hiçbir şey. Devam edin."

"Benim naçizane fikrime göre cinayetin tek nedeni öncesinde gerçekleşen film gösterimi. Sizin yerinizde olsaydım müfettiş, suçluyu filmin gösterildiği salonda arardım. Evet, özellikle film sırasında aşırı heyecanlanan ve şiddete meyilleriyle göze çarpanlar arasında arardım suçluyu. Katil bunlardan birinden başkası olamaz. Kaldı ki aşırı şiddet gösteren birinin zihnindeki tefekkürü tahmin edebilirsiniz. Kuvvetle muhtemel, filmde gördüğü sahneden etkilenen zayıf karakterli sefilin biri, bilmem hangi ruhsal devinim sonucu, canlandırdığım karakterin korkunç eyleminin aynısını yapmayı kafasına koymuş olabilir. Siz filmi izlemediniz tabii. Müsaade ederseniz, nasıl harikulade bir biçimde, hatta en önemli eleştirmenlerden biri olan Roger Rhodes'un deyimiyle, büyüleyici bir şekilde, katil rolünü oynadığımı anlatayım size. O gece nelerin yaşanabileceğini bir düşünün. Bahsettiğim alçak, Ebrard salonunun çıkışında Suzy'yi beklemiş, onu takip etmiş hatta onunla konuşup hayranlığını bile dile getirmiş olabilir.

Ayrıca katilin, pekâlâ kurbanın tanıdığı biri olması da mümkün. Bu da neden evine kadar girmesine izin vermiş olabileceğini açıklar. Eve girdikten sonra da kadının işini bitirip ortadan kaybolmuştur belki de."

Hector Mancelle, konuşmasını bitirinceye kadar kılını kıpırdatmadan muhatabını dinlemişti. Bir tiyatro eserinin çarpıcı sahnelerinde heyecanlanan bir izleyici gibi zaman zaman gayri ihtiyari elini alnına götürmüştü.

"Bitti mi?" diye sordu.

"Evet."

"İyi o zaman, tekrar görüşmek üzere."

Bu sözlerden sonra Hector Mancelle şapkasını alıp çıktı.

*
* *

Merdivene vardığında defterine bazı notlar aldı, sonra merdivenleri dörder dörder atlayarak aşağıya indi. Tabouret giriş kapısının önünde onu bekliyordu.

"Evet aziz dostum, neler öğrendin?"

"Hiçbir şey, kapıcı sağır."

"Kör mü aynı zamanda?"

"Hayır, sağırlık yetmiş anlaşılan."

"Anlaşıldı, şu fotoğrafı al... (Hector Mancelle bu sözleri sarf ederken bir yandan da cüzdanından Pierre Nervray'nin evinden ustaca aşırdığı bir fotoğraf çıkardı.) Sonra da gidip kapıcıya göster. Fotoğraftaki kişiyi daha önce görüp görmediğini soracaksın."

Tabouret uysalca fotoğrafı alıp gitti. Biraz sonra da yüzünü aydınlatan bir gülümsemeyle geri döndü.

"Onu tanıdı."

"Çok iyi. Fazla zaman kalmadı. Birkaç güne katili bulmuş oluruz."

"Harikasın" dedi Tabouret hayranlıkla.

"İltifata lüzum yok, böyle şeyler yavaşlatır bizi. Bir taksi çağıralım."

"Nereye gidiyoruz?"

"Asnières'e."

"Neden?"

"Sete gidiyoruz. Filmin yönetmeni Rivière'i sorgulamak istiyorum. Ayrıca filmin sponsoru kimmiş onu da öğrenmem gerekiyor. Ama önce Orfèvres Rıhtımı'na uğrayalım. Saat kaç?"

“Üç buçuk.”

“Oldu mu o kadar? O zaman önce yemek yiyelim. Şimdilik bu kadar.”

Beş
Orfèvres Rıhtımı

Hector Mancelle bürosuna girdiğinde masasının üzerinde açık bir not buldu:

"Gelir gelmez yanıma uğrayın.

Piget"

"Ortalık kızışacak anlaşılan" diye mırıldandı genç müfettiş kendi kendine.

Memurlardan biri hızla içeri girerken ona çarptığında komiserin yanına gitmek üzere hazırlanıyordu.

"Biraz dikkatli olamaz mısınız?" dedi böyle durumlarda kaçınılmaz bir şekilde takındığı yarı ciddi yarı alaylı edayla Hector Mancelle.

"Nasıl, sen burada!" diye karşılık verdi ona memur.

"Bunda şaşılacak ne var?"

Memur, ona cevap verme zahmetine dahi girişmeden cebinden akşam gazetesini çıkardı.

"Al, oku."

Hector Mancelle alıp açtı gazeteyi. Başı dönmeye başladı aniden. Düşmemek için duvarlardan birine tutunmak zorunda kaldı. Binlerce alev gözlerinin önünde raksa tutuşmuştu.

"Bu mümkün değil, bu mümkün değil" diye tekrar ediyordu durmadan.

Alnından boncuk boncuk soğuk terler akmaya başladı. Memur onu ittiğinde ağzında sigara vardı. Sigara o fark etmeden yere düşmüştü. Bedenini bir titreme aldı. Yüzündeki teessür onu tanınmaz kılmıştı.

"Kendine gel azizim" dedi memur.

Bu sözlerin hiçbir yararı dokunmadı. Birkaç adım attı, sonra gözüne kestirdiği oturaklardan birine, oturmaktan çok düşer gibi bıraktı kendini. Kısa süreliğine afallamış gibi durdu. Sonra gazeteyi yeniden eline aldı. Birinci sayfada, dört kolonun üzerinde koyu karakterle yazılmış şu satırlar okunuyordu:

"Meşhur Suzy Pommier öldürüldü."

Aşağısında ise daha küçük boyutlarda:

"Ünlü sanatçı küvetinde ölü bulundu. Birkaç saat önce oynadığı son filminde küvetinde öldürülen bir kadını canlandırmıştı."

Daha aşağıda şunlar vardı:

"Bu çılgın cinayeti kim işlemiş olabilir?"

Daha da aşağıda:

"Adli polis, en iyi hafiyelerini katilin bulunması için seferber etti. Bunlardan Müfettiş Hector Mancelle suçlunun peşinde. Şu an meçhul bir hedefe doğru yola çıkmış durumda. Bir tutuklama haberinin gelmesi an meselesi."

Sonrasında olabildiğince ufak bir köşede, küçük karakterlerle, bir kariyer öyküsünün önemli detaylarına şu şekilde yer verilmişti:

"Hector Mancelle komiser Piget'nin yetiştirdiği çok sayıda genç dedektiften biri. Kendisi daha yirmi yedi yaşında.

Genç dedektif suçluyu yakalamayı başarırsa, hiç şüphesiz Scotland Yard'ın ustalarıyla rekabet edebilecek genç bir müfettişimiz olduğu için gurur duyabiliriz."

Hector Mancelle gazeteyi bıraktı, bakışları Piget'nin masasına bıraktığı küçük kare biçimindeki kâğıdın üstüne kaydı.

"Şimdi anladım" diye söylendi kendi kendine. "Ne yapacağım!"

Gazeteyi toplayarak çalışana geri verip çıktı.

"Cesaret, cesaret lazım" diye haykırdı yüksek sesle.

*
* *

Birkaç dakika sonra amirinin bürosuna girmişti. Piget, aralarında bir kadının da bulunduğu bir düzine insan tarafından çevrelenmişti. İçerideki gürültü müfettişin kapıya kondurduğu ölçülü vuruşların sesini bastırmıştı. Hector Mancelle'in içeriye girdiğini fark eden dahi olmamıştı. Piget'nin ortasında durup söylev verdiği gruba doğru yaklaştı.

"Nihayet! İşte geldi!" diye haykırdı onu görünce. "Tam yedi saattir sizi arıyorum. Ne demek oluyor tüm bunlar? Dalga mı geçiyorsunuz? Bu budala tavırlarla niyetiniz bizi gülünç duruma mı düşürmek?"

Söylediklerini tasvip eden bulanık fısıltılar işitildi. Beti benzi atan Hector Mancelle diyecek bir şey bulamıyordu.

Piget tarifsiz bir öfkeye kapılmıştı. Mütemadiyen masaya yumruğunu vuruyordu. Sonra da durduk yere etrafını çevreleyen polislerden birini omuzlarından tutup şefkatle sarılıyordu.

"Söyler misiniz Mancelle, bu işle ilgilenme emrini size kim verdi? Söyler misiniz lütfen? Bu işler bu şekilde yürümez. Biliniz ki Mancelle, burada hepimiz aile gibiyizdir."

Sonra polislere doğru döndü.

"Öyle değil mi efendiler?"

Bu seferki tasvip oybirliğiyle verilmişti, ardından bir gürültü koptu.

"Burada Mancelle, her koyun kendi bacağından asılmaz. Her şey büyük bir dayanışma içinde yerine getirilir. Herhangi birimizin felaketi pahasına kendimizi yüceltmeye çalışmayız. Herkes görevini, sadece görevini yerine getirmeye çalışır ve görevini yerine getirmenin ödülü de fotoğraflarımızın gazete köşelerinde basılması değil, topluma bir faydamızın dokunmasıdır. Anlıyor musunuz? Çalışanlarımdan tek beklentim, emeklerini ortaya koymaları, özveriyle çalışmaları, risklere olduğu kadar methiyelere karşı da kayıtsız kalmalarıdır. Sırf kendi reklamını yapmak için ortalığı velveleye verenlere aramızda yer yok."

Bunları söylerken aniden telefon çaldı. Piget, sadece mahrem alanda sergilenebilecek bir öfkeyle konuşmaya devam ederken polislerden biri kaldırdı ahizeyi. Telefona cevap veren polis, amiriyle göz göze geldi. Piget, iki üç kişinin arasından sıyrılıp koşarcasına telefona gittiğine göre önemli bir şey vardı. Telefonun ahizesini yakalamaya çalışırken az daha mürekkep kabını deviriyordu.

"Alo, alo" diye seslendi aniden hamur gibi yumuşamış sesiyle. "Benim Sayın Bakan. Fakat tabii ki, dediğiniz gibi, gayet basit bir şekilde... Evet... Hayır... Hayır... Şimdilik değil Sayın Bakan. Sıkıntılı zamanlar geçirdik ama bununla beraber... Birkaç saatlik iş... Bu akşam kesin Sayın Bakan... Benim de niyetim buydu. Emin olabilirsiniz ki, hiç şüphesiz... Sorgusunu daha uzun yapacağım... Önce biraz daha delil toplamak istiyordum... Evet döndü Sayın Bakan... Bittabi... Daha çok genç... Mamafih hemen anladım.... Hassas bir konu, çok hassas hem de... Zaten bu yüzden işi doğrudan üstüme aldım... Çok teşekkür ederim Sayın Bakan... Anlaşıldı, sizi arayacağım... Görüşmek üzere Sayın Bakan."

Piget telefonu kapattıktan hemen sonra, güvenebileceği birini arayan gözlerle etrafındaki polislere baktı.

"Sen Marcel, Lafosse ve Guillottin'e on dakika sonra Nervray'nin sorgusunu yapacağımı söyle. Ayrıca onu Vigneron'un ofisine almalarını ve kendisine sigara ikram etmelerini de ilet."

Sonra Hector Mancelle'e dönüp konuşmaya devam etti.

"Bütün gazeteler sizden bahsediyor. Meçhul bir hedefe doğru yol aldığınızı sanıyordum. Galiba önce ininize dönmeye karar verdiniz. İyi yapmışsınız. Yoksa boşa yolculuk yapmış olurdunuz ve bütün tasarruflarınızı da orada tüketirdiniz, bilmenizi isterim ki gider makbuzlarınızı imzalamayacak biri varsa o da benim. Az önce bakan beyefendiye ne dediğimi duydunuz. Katil burada ve onu kim yakaladı biliyor musunuz? Ben, ben kendim."

Komiser Piget bunları söylerken, Mancelle dudaklarını bile kıpırdatmamıştı. Yüzü bir heykel gibi kaskatı kesilmişti. Sadece gözleriyle soldan sağa doğru odadakileri taramıştı. Fakat Piget şimdi sustuğuna göre artık konuşabilirdi.

"Beni bu kadar ateşli bir biçimde hedef almanızı anlamıyorum amirim. Bu sabah haberi telefonla aldığımda, yerinizde değildiniz. Ayrıca kalkıp aradım sizi ama bulamadım."

"Peki ya telefon?"

"Daha önceki aramalarımda birçok sefer sizi önemsiz işler için rahatsız ettiğimi ileri sürerek terslediniz beni. Benim hatam, bu seferki olayın önemini anlayamamamdır, bunu kabul ediyorum."

"Cahilin tekisiniz. Suzy Pommier'i herkes tanır. Bu ismi duyduktan sonra sadece aramanız değil, derhal evime kadar gelip haber vermeniz gerekirdi."

"İtiraf etmeliyim ki Suzy Pommier'i tanımıyordum."

"Neyse, sonunda her şey düzene kavuştu. Bundan sonra bu olaydaki tek rolünüz sadece gelişmeleri aktarmak. Hakkınızda başka bir şey duymak istemiyorum."

"Bir hususa dikkatinizi çekmek isterim Komiserim, suçluyu yakalamak üzereydim."

"Zavallı dostum, ne kadar kalın kafalısınız. Suçlu zaten burada."

O an memurlardan biri girdi büroya.

"Ne var yine?" diye sordu komiser aksi bir tavırla.

"Leclerc, Harry-Paul Donna'nın odasında olduğunu haber vermemi istedi."

"Tamam. Gidip görelim şunu."

Sonra Hector Mancelle'e doğru dönüp:

"Şunu iyice anlayın ki genç arkadaşım –bunu yaşınız ilerledikçe göreceksiniz– en basit olasılık her zaman en doğru olasılıktır. Cingözlük yaparak, bazı tesadüflerden anlam çıkarmaya çalışarak gerçeğe ulaşılmaz. Kaldı ki o kadarını herkes yapabilir. İşin zor kısmı, bütün olayı bir bakışta kavramak ve muhtemel suçluyu ensesinden tutup içeri atmaktır. Kalkıp, suç işlenirken kim neredeydi, ne yapıyordu gibi sorularla uğraşırsanız işin içinden çıkamazsınız. Yoksa bahane aramaktan kolay ne var. Şu üzerime aldığım olayda bile bazı kesin bulgular var. Nervray maktulün sevgilisiydi. Onunla randevusu vardı. Evine gitti. Kıskanç bir sevgiliydi. Onu öldürdü. Gerisi edebiyat ve tesadüflerden ibaret. Bize düşen tek şey de onun suçluluğunu kanıtlamak. Akşama kadar itiraf etmezse zamanla kanıtlarız da. Hatta kalıbımı basarım işkence yapmamıza gerek bile kalmadan cinayeti işlediğini itiraf edecektir. Şimdi sizden ricam, meçhul hedefinize doğru yol alarak hassas araştırmalarınıza devam etmeniz. Yarın sabah için size randevu veriyorum. Gidebilirsiniz."

Hector Mancelle, kendisine beslediği engin güvene rağmen amirinin bürosundan yıkılmış vaziyette çıkmıştı. Başına gelenlerden memnuniyet duyan bir güruhun önünde kendisine bu kadar sert davranılması, yarım saat boyunca üst perdeden konuşularak küçük düşürülmesi benliğini kederle kaplamıştı. Cinayet vakasının özünü kavramasına rağ-

men, suçluyu adam akıllı tespit etmeden önce binbir zorlukla karşılaşacağının farkındaydı.

Bir süre Tabouret'yi bulmak amacıyla bir bürodan ötekine mekik dokudu ama ortağı bir anda ortadan kaybolmuştu.

Dışarı çıktığında hâlâ üzüntüden bezgin durumdaydı. Orfèvres Rıhtımı'nı boydan boya arşınladı. Saint-Michel Meydanı'na varıp bir kafenin teras kısmına oturdu. Ruhunu kapkara bir elem sarmıştı. İkide bir gazete satıcıları bağıra bağıra önünden geçiyorlardı. Tuhaf bir hicap duygusuyla, gazeteleri kapıp yırtmak isteği uyanıyordu içinde. Bu öğle sonrası yaptıkları, yaşamının yegâne kutlu anıları mı olarak mı kalacaktı?

Birdenbire buna daha fazla katlanamayacağını anladı. Komiser Piget ona karşı savaş ilan etmişti. İyi o zaman. Bu kavgadan kimin zaferle çıkacağını göreceğiz. Aniden hissettiği kuvvet ve kararlılıkla, bir taksiye seslendi Hector Mancelle.

"Asnière" dedi kuru bir sesle, "Maréchal-Joffre Bulvarı. Mümkün mertebe hızlı gidelim."

Altı
Nervray Konuşuyor

Hector Mancelle zafere ya da çöküşe doğru yol alırken, o sırada Orfèvres Rıhtımı'nda olağandışı hareketli saatler yaşanmaktaydı. Çalışanlar, bir bürodan diğerine durmadan mekik dokuyorlardı. Her köşede bir ses, bir çığlık yankılanıyordu. Tetikte bekleyen gazeteciler durmadan gazetelerini arayıp baskı makinelerinin çalışmasını birkaç dakika daha ertelemeye çalışıyorlardı. Olayların seyrinde bir değişiklik meydana gelmesi an meselesiydi.

Yine de tüm bu kargaşanın ortasında, kocaman binanın içerisindeki bir bölüm sessizliğe bürünmüştü. Burası Piget'nin bürosuydu. Pencere kepenkleri kapalıydı. Elektrikle aydınlanan bir avizenin ışığı altında acıklı bir sahne meydana gelmekteydi. Ağzında kocaman bir puroyla sanki rüyalara dalmış gibi görünen Piget, sessiz sakin tüttürmekteydi. Pencere açıklığının hemen yanına iliştirilmiş bir masaya dirse-

ğini dayamış öylece duruyordu. Önünde beyaz bir kâğıt, bir de mürekkep kalemi vardı. Diğer köşede, komiserin hemen karşısında deri bir koltukta oturan Pierre Nervray duruyordu. Benzi atmıştı. Bir şeyler bekler gibi bir hali vardı. Sabahleyin Hector Mancelle'in sorguladığı adamla alakası kalmamıştı.

Nihayet Piget bu sessizliği bozmaya karar verdi.

"İyice düşündünüz mü Nervray?"

"Evet."

"O zaman inat etmeye devam edeceksiniz? Zira bu yaptığımız inat etmekten başka bir şey değil."

"İnat ediyor falan değilim. Size gerçeği söylüyorum."

Komiser purosundan bir nefes çekti, muhatabının söylediklerini duymamış gibi devam etti konuşmaya:

"Tekrar düşünün. Acele etmenize gerek yok. Gerekirse geceyi burada geçiririz..."

"Nereye varmak istediğinizi bir türlü anlayamıyorum" diye cevap verdi yavaş yavaş kontrolünü kaybetmeye başlayan Pierre Nervray, "size tekrar söylüyorum, masumum ben. Ayrıca, bu dünyada en çok sevdiğim, onun için hayatımı feda etmeye, evet hayatıma son vermeye çekinmeyeceğim bir varlığı niçin öldüreyim? Cevap verin komiser. Sabahtan beri, bir karabasan yaşıyorum sanki. Ne kadar acınacak halde olduğum belli olmuyor mu?"

"Niçin Suzy Pommier'i öldürdüğünüzü merak ediyorsunuzdur. Size söyleyeyim. Müsaade ederseniz olayların nasıl geliştiğini anlatayım size. Daha film izlenirken asabi davranarak arkadaşınızı tersliyorsunuz, onun hoşuna gitmeyecek yorumlar yapıyor, filmdeki partnerine içten içe kızıyorsunuz... Bunları yadsıyamazsınız... O kadar ki, bu haliniz yakınınızdakilerin de gözünden kaçmıyor. Onların ifadeleri de elimizde. Hepsi bu bahsettiklerimi doğruluyor. Sonunda Bayan Pommier, tavırlarınıza daha fazla katlanamıyor ve film bitmeden ayrılıyor... Bir oyuncu için tuhaf bir davranış,

değil mi? Bu kadar tevazuya alıştırmamışlar bizi. Genelde sabırla filmin sonunu bekler, sanki görev bellemiş gibi övgü ve hürmetleri dudaklarında gülücüklerle kabul ederler."

"Dikkatinizi çekmek isterim ki salon ziyadesiyle kalabalıktı ve talihsiz arkadaşım hakkında hakaretamiz sözler duyulmaya başlanmıştı bile Sayın Komiser."

"Sanat dünyasında hakaret içerikli sözler duymaya alışkınız. Öte yandan kelimelerle oynamanın alemi yok. Bayan Pommier cinayet falan işlemiş değildi. Kaçması için hiçbir sebep de yoktu. Eğer partiyi bu kadar çabuk terk etmişse bunun tek müsebbibi, sözümona onun koruyucusu olan sizsiniz. O gittikten sonra yalnız kalıp filmin bitmesini beklediniz, sonra biraz da oradaki tanıdıklarınızla sohbet ettiniz. Bunlardan birine şöyle dediğinizi biliyoruz: 'Affedersiniz, acelem var, gece yarısı Suzy ile evinde buluşmam gerekiyor.' Üniversite Caddesi'ne gitmeden önce evinize geçerek üstünüzü değiştirdiniz. Sahi, neden üstünüzü değiştirme ihtiyacı duydunuz?"

"Çünkü geceyi Pommier'in evinde geçirmeyi düşünüyordum ve o gecenin sabahında tekrar smokin giymek istemiyordum."

"Bu yüzden değil. Plastron* boyun bağının çabuk kırıştığını herkes bilir. Birini boğmayı kafaya koymuşsanız, üzerinizde sizi ele verecek bir şey bulunmamasına dikkat edersiniz."

"Bu hayli keskin bir görüş."

"Gece yarısı Üniversite Caddesi'ne gittiniz. Arkadaşınız sizi beklerken biraz ferahlamak için banyoya girmişti. Siz de o ara vardınız oraya. Aşırı heyecanlıydınız. Hakkınızda hayli araştırma yaptığımızı söyleyeyim. Büyük babanız bir akıl hastanesinde öldü. Diğer taraftan, siz de biliyorsunuzdur muhtemelen, birçok istatistikle kanıtlanmıştır ki çoğu hastalık gibi delilik de nesilden nesile geçer. Ayrıca bazı ifade-

* Göğse doğru genişleyen bir bağlama şekli. (ç.n)

lerde sizin aşırı sinirli, hiddetli olduğunuz marazi depresyon dönemleri sonrası şiddete meyilli davranışlar sergilediğiniz söylenmiş. Son olarak bundan üç ay önce Pigalle Sokağı'nda bir skandal yaratmışsınız, bir gece kulübünde polis müdahalesi olmaksızın, sebepsiz yere her şeyi kırıp dökmüşsünüz. Bir ara, komiserin raporunu da gösteririm size. Burada hemen önümde şu an. Olaya dönecek olursak, arkadaşınız banyodaydı. Neler geçti o an zihninizden? Bunu belirlemek benim işim değil. Alanlarında yetkin psikologlar bununla ilgilenecektir. Birden, izlediğiniz filmin de etkisiyle, öldürüldüğünü seyrettiğiniz kadının gözlerinizin önünde banyosunu yapan kadınla aynı kadın olduğunu fark ettiniz. Kendinizi kaybettiniz ve bir saat önce kadın nasıl öldürüldüyse siz de onu aynı yöntemle öldürdünüz."

Konuşmasının bu noktasında komiser ayağa kalkıp genç adama yaklaştı ve babacan bir tavırla elini omuzuna koydu, hafifçe eğilerek, yumuşak bir ses tonuyla kulağına:

"Siz hastasınız yavrucuğum, bu talihsizliğiniz yüzünden insanların affına mazhar olacaksınız çünkü bundan siz sorumlu değilsiniz. Duygusal ve zayıf yapınız yüzünden, yaratmadığınız koşulların kurbanı durumuna düşmüşsünüz sadece. Cezadan da muaf olduğunuz için sevgili çocuğum, kendiniz için, aileniz için suçunuzu itiraf edin. Hadi bırakın, bu kadar kasmayın, salın kendinizi, her şeyi anlatın bana. Göreceksiniz, sonrasında yeniden doğmuş gibi olacaksınız, sizi ne kadar derin bir ferahlamanın sardığını iliklerinize kadar hissedeceksiniz. Şu an bütün insanlıktan uzaklaşmış durumdasınız. Konuşun, içinizdekileri dışa vurun, böylece yine aramıza katılmış olacaksınız. Her şey gün gibi aydınlanacak. Yaşamınızı bu yalanla devam ettiremezsiniz. Özünde dürüst bir insan olduğunuz belli. Sevgiyle yetiştirilmişsiniz... Konuşun... Sadece söyleyin bana ... Bir komiserle konuştuğunuzu unutun. Sizin gibi kendisi de kusur sahibi bir insanın önünde konuştuğunuzu varsayın. Hayat kısa. Bu dünyadaki

yaşamımız uğradığımız bir duraktan ibaret. Ölümden sonra da bir yaşam var şüphesiz. O yolculuğun bu berbat kısmı nasıl da kısacık gelecek size."

Pierre Nervray soğuk bir edayla cevap verdi:

"Sayın Komiserim, anladığım kadarıyla benden işlemediğim bir suçu üstlenmemi istiyorsunuz."

Piget doğruldu. Yeterince dinlemişti. Muhatabının sessizliğinden aldığı güvenle, kurduğu her cümlenin genç adamın ruhuna nüfuz ettiğini düşünmüştü. Zaferinden emin, onun söylediklerini dinlememişti bile, sesine daha yumuşak bir hava vermekle yetinmişti sadece. Pierre Nervray'nin yüzsüzlükle verdiği cevap bardağı taşıran son damla olmuştu. Bu sonuç onun için beklenmedikti.

Birkaç geniş adımla odayı arşınladıktan sonra bir puro daha yaktı, Pierre Nervray'nin bir metre yakınında durup:

"Bilmenizi isterim ki beyefendi" dedi kızgınlığını bastırarak, "ben sabırlı bir insanımdır. Şu anda bulunduğum makama mücadele etmeden gelmedim... İnsanlardan, hele sizin gibi bıyıkları henüz terlememiş toy delikanlılardan korkmam. Üstüne bir de kurnazlık yapmaya çalışıyorsunuz. Madem meydan okuyorsunuz, kabul ediyorum. Yeniden başlıyoruz".

Piget sükunetini korumaya çalışarak geri dönüp koltuğuna oturdu. Yalandan başını arkaya atıp gevşer gibi yaptı ve gözlerini tavandaki ışığa dikti. Pierre Nervray yerinden kımıldamamıştı. Rengi gittikçe daha solgun bir hale geliyordu. Arada bir pencerenin yanındaki küçük masada oturan müfettişi göz ucuyla yokluyordu. Piget, bu sefer tek kelime etmeden haşin gözlerle ona baktı. Bu şekilde beş uzun dakika geçti. Sonra komiser, sükunetini korumaya devam ederek ayağa kalktı. Bir uçtan diğerine giderek açtı kapıyı.

"Vigneron, burada mısın?" diye sordu.

"Evet."

"Gel bir dakika."

"Ufak tefek, tıknaz, kel, gözlerinde sapsız gözlük bulunan bir adam belirdi kapıda. Pierre Nervray'ye baktı doğrudan."

"Buyurun?" diye sordu.

"Sabırlı ol biraz. Tüm söyleyebileceğim bu kadar şu an" şeklinde cevap verdi Piget.

Piget, bu sözleri sarf ederken bir yandan da arkadaşına göz kırparak deneme sırasının ona geldiğini ima etmişti.

Vigneron odaya daldıktan sonra dostane bir tavırla başladı lafa:

"Evet dostum" dedi Pierre'e bir iskemle çekip otururken, "muhtemelen burada yaşadıklarınızdan sıkılmaya başlamışsınızdır".

Saatine baktı.

"Saat altı olacak yakında. Bütün gece burada kalmak istemeyiz herhalde. Bu ne sizin ne de bizim için eğlenceli olur, değil mi?"

"Evet öyle."

"Kız arkadaşım beni bekliyor biliyor musunuz, pek sakin huylu değildir. Bazen beni o kadar çok kızdırıyor ki göz açıp kapayıncaya kadar onun işini bitirebilirim. Ama çok şükür şimdiye kadar kendimi tutabildim."

Pierre, kendisiyle bu kadar samimi konuşan adamın gözlerine hayretle baktı. Vigneron fark etti bunu. Bu şaşkınlık düşlere dalmış olmaktan ya da tembellikten ileri geliyormuş gibi yaptı.

"Yoruldunuz artık, biz de yorulduk, haydi, son bir çabayla bitirelim artık bu işi. Bu köhne barakada bize bütün geceyi geçirtmeye niyetiniz yoktur herhalde. Sırf yaşamımızı sürdürebilelim diye bütün günü burada geçirmek yetiyor zaten. En azından geceleri evimize gidelim değil mi?"

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordu Pierre, yine aynı şaşkın ifadeyle. "Umarım siz de işlemediğim bir suçu itiraf etmemi beklemiyorsunuzdur."

Bunun üstüne Piget daha fazla tutamadı kendini. Gür bir sesle bağırdı:

"İşlemediğiniz bir suç değil. Bilakis, işlediğiniz bir suç. Dikkat edin. Bizimle daha fazla dalga geçmenize izin vermeyeceğiz."

Sonra Vigneron'a dönüp daha yumuşak bir tonda:

"Artık kızmaya başlıyorum gerçekten. Biz adamın kellesini kurtaralım diye elimizden geleni yaparken onun teşekkür etme şekline bak."

Yine Pierre'e dönüp ona hitap etmeye başladı:

"İtiraf etmenin yararınıza olduğunu anlamıyorsunuz herhalde. Sanki bundan kendimize bir fayda çıkaracağız sanıyorsunuz. Bize ne sizin itirafınızdan. Bilin ki aleyhinize delil bulunmasaydı, sizi burada tutmazdık. Sizi yargılayacak hâkimler size daha hoşgörülü yaklaşsınlar diye yapıyoruz bunları. İtiraf etme yolunu tercih ettiğinizi gördüklerinde size bakışları farklı olacak. Her şeye rağmen yol kesen bir haydut değilsiniz sonuçta. Anne babanızı soymak için onları boğazlamış da değilsiniz. Yol kenarında durup oradan geçen birini altıpatlarla tarayıp öldürmüş de değilsiniz. Aynı bizim gibi birisiniz. Sadece mazur görülebilecek bir şekilde bir cinnet anında kendinizden geçmişsiniz. Haydi artık, neden leş ayaktakımına özgü bu tavrı sürdürmeye devam ediyorsunuz? Siz konuşun, gerisini biz hallederiz. Gerçeği söyleyin. Sizin gibi sorumluluk sahibi bir insana yakışır şekilde davranın."

Bir önceki konuşma gibi bu sefer söylenenler de Pierre Nervray'nin üzerinde herhangi bir etki doğurmadı.

"Size söyledim, masumum ben."

"Tekrar edin" diye bağırdı Piget, kızgınlıkla.

"Tekrar ediyorum."

"İyi!"

Küçük masaya geçmiş olan polise döndü Piget.

"Dosyayı ver bana" dedi.

Dosyayı eline alınca, bu sefer daha sert bir tavırla ve abartılı jestlerle devam etti konuşmaya.

"Harry-Paul Donna'nın evinden çıktığını gördüğünüzü iddia ediyorsunuz. Doğru mu?"

"Evet."

"Ya siz ya da Harry-Paul Donna yalan söylüyor. Sizi karşı karşıya getirmek zorundayız."

Komiser bu sefer Vigneron'a dönüp şöyle dedi.

"Zamanı geldi. Onu içeri alın."

Sonra tekrar Pierre Nervray'ye dönüp:

"Bahsi geçen şahısla yüz yüze geleceksiniz şimdi, Harry-Paul Donna'yla."

Biraz sonra, bahsi geçen şahıs Piget'nin bürosuna alındı. Bozguna uğramış gibi bir hali vardı. Korkunun bütün bedenini sardığı yüz hatlarından belliydi. Polis merkezinde geçirdiği iki saatlik uzun sürede, Hector Mancelle ile yaptığı konuşmada hissettiği özgüveni yerle bir olmuştu.

Bir şey söylemesine fırsat kalmadan, Piget yaklaştı ona:

"Buradaki beyefendi (bunu söylerken parmağıyla Pierre Nervray'yi işaret etmişti) sabah saat bir buçukta Suzy Pommier'in evine gitmek üzere evinizden çıktığınızı ve üç çeyrek saat sonra da o evden ayrıldığınızı gördüğünü söylüyor. Bu ciddi iddiaya karşı diyecek bir şeyiniz var mı?"

Harry-Paul Donna söylenenler karşısında dehşete kapıldı. Şakaklarından ince ince ter akmaya başladı. Kapana kısılmış bir hayvan gibi baktı etrafına. Pierre'in üzerinde dolaşan şüphe bulutlarından bin fersah uzaktaydı. Buna rağmen, bir koltuğa sinmiş sakin sakin sigarasını tüttüren Pierre'in polisle işbirliği yaptığını düşünüyordu.

"Doğru" diye kekeledi. "Saat bir buçukta Suzy Pommier'in evine gitmek için ayrıldım evimden. Fakat kapısını çaldığımda kimse cevap vermedi. Ben de çıkıp evime geri döndüm."

Bu ifade komiseri derin düşüncelere daldırdı. Demek ki Pierre Nervray hiç de yalan söylememişti. O gece hakkında anlattıklarının hepsi doğru muydu? Suçlu, bu aktör bozuntusu olabilir miydi?

Piget, yine de kafasının karıştığını belli etmemeye çalıştı. Harry-Paul Donna'ya dönüp konuşmasına devam etti.

"Peki hangi sebeple böyle münasebetsiz bir saatte Bayan Suzy'nin evine gittiniz?"

Çarpık ama buna rağmen tereddütsüz bir sesle cevap verdi genç aktör:

"(Pierre Nervay'yi işaret ederek) Beyefendinin Suzy Pommier'in evinde olup olmadığını öğrenmek istiyordum."

"Peki neden?"

"Bayan Nervray'ye içim rahat gidebilmek için."

Pierre Nervray irkildi bir anda, Harry-Paul Donna'nın gözünden kaçmadı bu durum. Genç adama doğru dönüp devam etti:

"Arkanızdan böyle iş çevirdiğim için kusura bakmayın beyefendi. Başkalarına anlattığım için de affedin beni ama insan ciddi ithamlara maruz kaldığı zaman, masum birilerinin üzülmesine yol açsa dahi gerçekleri söylemek zorunda kalıyor."

Pierre Nervray cevap vermedi. Yüzünde onu hor gören bir ifade belirmişti.

"Bana bir sigara daha verebilir misiniz Sayın Komiser?" diye sordu kayıtsız bir tavırla.

"Seve seve" dedi Piget tabakasını ona doğru uzatırken.

Beklenmedik bir nezaket kaplamıştı bir anda bütün benliğini. İlk defa, genç adamın suçluluğundan şüphe duymaya başlamıştı. Şimdiden onu bürosundan muzaffer bir edayla çıkarken zihninde canlandırabiliyordu. Düşlediği masalın doğruluğundan en ufak bir şüphesi yoktu. Daha önce Suzy'nin evine gittiğini inkâr eden Donna, şimdi aksini kabul ediyordu. Lâkin daha fazlasını düşünmeye vakti olmadı. Pierre Nervray, gözleri fal taşı gibi açık, hareketsiz kolları gövdesinden sarkarak, güvensiz adımlarla masaya doğru yaklaştı. Çok az bir kısmını içtiği sigarasını masanın üzerindeki küllüğe attı. Sonra kupkuru bir sesle:

"Sayın Komiser, siz haklıydınız. Suçlu benim. Suzy Pommier'i öldürdüğümü itiraf ediyorum. Onun ölümüne kıskançlığım yol açtı. Cezayı hak ediyorum. Ne istiyorsanız yapabilirsiniz bana..."

Pierre bu cümleleri daha yeni kurmuştu ki benzi atmış olan Vigneron sevinçle haykırdı:

"Bravo, bravo, tebrikler! ..."

Ardından, duyduklarına inanamayan Piget'nin ellerini tutup şevkle sıktı.

"Evet" diye devam etti Pierre uykusunda konuşuyormuş gibi. "Suzy'yi öldürdüm. Banyosundaydı, gülümsüyordu bana. Bir an beni aldattığını, kim bilir kaç tane sevgilisi bulunduğunu, Donna'nın önünde çırılçıplak soyunmaya çekinmediğini düşündüm. Donna'nın arkamdan iş çevirmesini beklemiyordum. Ne aptalmışım, onun sevdiğim kadının değil de karımın peşinde olduğu aklımın ucundan bile geçmemişti. Ne yaptığımın farkında olmaksızın küvete yaklaştım ve Suzy'nin bembeyaz boynunu bütün gücümle sıktım."

Yedi
Asnière'de

Polis merkezinde bu hazin olaylar yaşanırken, Hector Mancelle Asnière'e varmıştı bile. Yol boyunca kafasındakileri bir düzene sokmaya çalışmıştı. Gün içinde yaptıklarını birer birer hatırlamaya çalışıyordu. Şimdiye kadar buldukları, sonuca ulaşması için pek ümit vaat etmiyordu. Buna rağmen, özgüvenini yeniden kazanmıştı.

Rivière'in film setine ilk adımını atarken heyecan duyduğu söylenemezdi. Genç adamın burada karşılaştığı her şey gözüne yeni görünüyordu. İçeride büyük bir haraketlilik vardı. Kimsenin kendisiyle ilgilendiği yoktu. Kendisine yabancı gelen bu dünyada işinin kolay olmayacağının bilincindeydi.

Üzerinden küçük bir tentenin sarktığı kapının üzerinde şu ibare vardı: "Müstahdem" kapıyı çaldı.

"Bay Rivière ile konuşmak istiyordum" dedi.

"Bay Rivière şu anda meşgul. Ama bekleyebilirseniz, çok geçmeden müsait hale gelecektir."

"Zamanım yok" dedi Mancelle. "Çok önemli bir mesele var."

"Evet, haberimiz var, Bay Rivière meslektaşlarınıza ifade vermişti."

"Adli polis" diye karşılık verdi Mancelle kuru bir sesle fakat söylediklerinin yaratacağı etkiden bihaberdi.

"Bu durumda ne cevap vermem gerektiğini bilmiyorum. B binasına gidin. İleride göreceksiniz, solda duruyor. Bay Rivière orada film çekiminde şu an. Kartınızı kendisine iletin. Belki, sizinle hemen bir görüşme yapmak için vakit ayırır."

"Anladım, teşekkür ederim."

Hector Mancelle, hademenin gösterdiği taraftaki binaya doğru yol aldı. Binanın köşesindeki kapıya yanaşıp içeri girdi. Girer girmez gözlerinin önüne peri cümbüşünü andıran gösteri serildi. Binanın dışı Issy-les-Moulineaux'daki bazı eski hangarları andırırken, içerisi bir saray kadar, *Bin Bir Gece Masalları*'ndaki bir saray kadar görkemliydi. Hector Mancelle mermer sütunların, çiçek saksılarının arasından ilerledi, pembe basamakları tırmandı, ortasında bir fıskiyenin aktığı havuzun etrafından dolaştı. Sarayın ortasında bir kadın, başında bir taç, rengarenk ipek bir elbiseye bürünmüş, ışıl ışıl parıldayan değerli taşlarla donatılmış bir tahtın üzerinde oturmuş yaklaşırken ona bakıyordu. Yani başında peplum* giyinmiş üç adam yüksek sesle çene çalıyorlardı. Figüranlar ise banka oturmuş gazete okuyorlardı. Hemen arkalarında, üzerinde günümüz kıyafetlerinin bulunduğu, elleri cebinde, bıkkın bir adam duruyordu.

"Bu Rivière olmalı" diye düşündü Hector Mancelle.

"Bay Rivière siz misiniz?" diye sordu.

"Evet, neden?" diye cevap verdi ünlü yönetmen.

* Ceketin bel kısmına bağlı kısa etek parçası görünümüne verilen ad. (ç.n.)

Rivière otuzlu yaşlarında, gözleri zekâyla pırıldayan genç bir adamdı. Ayrıksı bir giyim tarzına sahip olduğu belliyse de gösterişsiz ve mütevazı birine benziyordu.

"Suzy Pommier cinayetiyle ilgili olarak geldiniz kuşkusuz" dedi Jean Rivière, kol saatine bakarken. "Hangi gazetedensiniz?"

"Gazeteci değilim ben."

"Kimsiniz o zaman?"

"Adli polis müfettişiyim."

"Ah pardon. Bayan Pommier hakkında bilgi toplamak amacıyla geldiniz şüphesiz. Fakat bütün iyi niyetimize rağmen, bu konuda size yardımcı olamayacağız. Kendisiyle bir süre beraber çalıştık, hepsi bu kadar. Arkadaşı Pierre Nervray'yi, babasını ya da en iyisi özel yaşamındaki tüm insanları sorgulamanız çok daha faydalı olur. Polisin, filmimizdeki ölüm sahnesi ile gerçek ölüm arasında bağ kuracak kadar naif olduğunu sanmıyorum. Bunu gazetecilere bırakın, onlar severler böyle şeyleri. Böyle bir hikâye buldukları için sevinmişlerdir."

"Mümkünse çalışma odanızda bana biraz zaman ayırmanızı rica ediyorum. Zira bende, böyle bir bağ kuracak kadar naiflik var."

"Nasıl isterseniz."

Jean Rivière tekrar saatine baktı.

"Gerçekten de bütün çabamıza rağmen bugün pek çalışabileceğimizi zannetmiyorum."

Verdikleri aranın sonunu bekleyen aktörlere döndü.

"Siz çıkabilirsiniz, yarın sabah saat tam dokuzda gelin, kaybettiğimiz zamanı telafi etmemiz gerekecek."

*
* *

Birkaç dakika sonra, Jean Rivière ile Hector Mancelle duvarları afişlerle kaplı, az ve öz döşenmiş bir odada oturmaktaydılar.

"Bir şey almak ister miydiniz?" diye sordu Rivière dostane bir tavırla.

"Zahmet vermek istemem."

"Rica ederim, olur mu öyle şey, ufak bir aperitife hayır demezsiniz herhalde."

Yönetmen hemen yerinden kalkıp bir dolaba yöneldi, içinden iki farklı şişe çıkardı.

"Sizi *Les Deux Mondes*'u çekmeye götüren sebepler hakkında bilgi almak istiyorum" diye söze başladı Hector Mancelle.

"Aklınıza gelen her şeyi sorabilirsiniz bana. Size memnuniyetle cevap veririm. Yine de cevaplarımın faydalı olacağı konusunda şüpheliyim."

"Senaryo yazarının kim olduğunu sorabilir miyim?"

"Elbette. İşleyeceğim konuları her zaman en basitleri arasından seçerim. Suzy Pommier'in unutulmaz bir Lisette yarattığı *Les fleurs se donnent*'un* büyük başarısından sonra kendimizi yenilemeye karar verdik. O zamanlar Alman sinemasından derinden etkilendiğim için, onlardaki dram kalitesi ile biz Fransızlardaki daha insani ve gerçekçi yaklaşımı birleştirecek bir şeyler yapmak istiyordum. Tam da o dönemde Suzy bir kadının yaşamını çekmemizi önerdi... Filmi izlediniz mi?"

"Maalesef, izlemedim."

"Ne yazık, artık izleme fırsatınız olmayacak. Valiliğin polis departmanından aradılar az önce, filmi yasaklamışlar. Bunun ne kadar can sıkıcı bir durum olduğunu düşünebiliyor musunuz? Altı aylık çaba ve bir milyon iki yüz bin frank çöpe gitti resmen. Suzy Pommier'in bir sanatçı olduğunu ve

* Çiçekler açınca. (ç.n.)

oynadığı rolle yaşadığı felaket arasında bir bağ bulunmadığını gözden kaçırmamak gerekirdi."

"Bunu kesin olarak bilemeyiz" dedi özlü bir biçimde Mancelle.

Sonra ani bir şekilde sesinin tonunun değiştirerek:

"Sizden *Les Deux Mondes*'u bana izletmenizi rica etmek zorundayım. Bu filmi görmek istiyorum. Yürüttüğüm soruşturmaya faydasının dokunacağına inanıyorum."

"Saat kaç?"

"Beş buçuk."

"Saat yediye kadar vaktinizi alacak. Buna hazır mısınız?"

"Kesinlikle."

"İyi o halde. Gerekli talimatları veririm şimdi. Biraz karışık ama..."

Jean Rivière sözünü bitiremedi. Kapı hafifçe çalınmıştı.

"İçeri girin."

Hademe göründü kapıda.

"Bay Escamp, beyefendiyle görüşmek istiyorlar. İçeri almama müsaadeniz var mı?"

"Niçin geldiğini öğrenin önce."

"Film içinmiş."

"Yine sorun."

"Sizi kesinlikle görmek istiyor."

"Anlaşıldı, içeriye alın."

Biraz sonra altmış yaşlarında saçları ağarmış bir adam girdi ofise. İçeri giren sakalsız adamın parlak gözleri, buruşuk ve esmer yüzüne ait değildi sanki. Davranışlarına katı bir disiplin hâkimdi. Karşılarında sanki yabancı bir subay, emekli bir subay vardı.

Daha yeni girmişti ki fötr şapkasını utanarak eline alırken rahatsız ettiği için özür diledi.

"Şu anda kamp yapıyoruz" diye cevapladı hemen Rivière. "Sizi bu odada karşıladığım için kusura bakmamanızı rica ediyorum."

Sonra müfettişten yana dönerek sordu:

"İsminizi hatırlatır mısınız lütfen?"

"Hector Mancelle."

Tanışmalar bittikten sonra Rivière yeni misafirine Porto şarabından ikram etmek istedi. Ama adam içmeyeceğini söyledi. Şapkasını oturduğu koltuğun dibine bıraktı, elindeki paketi yanında duran tek ayaklı yuvarlak masanın üzerine bırakmak için izin istedi, sonra aynı nezaketle, önemli bir konuşmayı bölüp bölmediği kaygısını çekinerek tekrar dile getirdi.

"Hayır hiç de bile" diye cevap verdi Rivière, yüzünde eksilmeyen keyifli ifadeyle.

Ardından, müfettişi işaret ederek ilave etti.

"Beyefendi o kadar kibar ki emniyetten geldiğini imkânı yok tahmin edemezdiniz."

"Affedersiniz" diyerek böldü Hector Mancelle gülümseyerek, adli polisten. "İkisi aynı şey değil."

"Kusuruma bakmayın bu konuda uzman değilim. Her halükârda size rahatlıkla söyleyebilirim ki bundan sonra filmlerinde yer vereceğim polisler insanların gözüne ve ruhuna daha çok hitap edecekler. Sayenizde kafamdaki birçok sabit fikirden teker teker kurtuluyorum."

Hector Mancelle'in adli polisten geldiğini öğrenen Bay Escamp'ın yüzünde bir memnuniyet ifadesi peyda olmuştu.

"Tanıştığımıza memnun oldum Bay Mancelle" dedi. "Az önce gazetede gördüm isminizi ve sizinle karşılaşmanın beni ne kadar mutlu ettiğini bilemezsiniz... Hayır hayır, kesinlikle tahmin bile edemezsiniz."

"Gerçekten de" dedi müfettiş, "neden bu kadar mutlu olduğunuzu anlayamadım".

"Hemen söyleyeyim. Müsaadenizle önce Bay Rivière'e sıcakkanlı karşılaması için teşekkür etmek istiyorum. Son zamanlarda, en ufak bir nezaket hareketi doğrudan yüreğime işliyor. Sizi istemeden rahatız ettiysem Bay Rivière, bili-

niz ki boşuna değil. Suzy'yi, çok uzun bir zamandır tanıyorum. Benim için bir arkadaştan fazlasıydı. Sıkıntılı zamanlarımda bana teselli verdiği çok olmuştur. Size daha fazlasını anlatmam uygun değil şimdi. Bu yüzden, ziyadesiyle hassas bir konuda sizden bir şey rica etmeye geldim Bay Rivière."

"Size yardımcı olabilmek için elimden geleni yaparım..."

"Filminiz *Les Deux Mondes*'un valilik kararıyla Paris'te yasaklandığını öğrenmiş bulunmaktayım. Öyle sanıyorum ki filmin yayın haklarını yurtdışına satmaya niyetiniz var. Sizden böyle bir şey yapmamanızı rica etmemi çılgınca bulur musunuz acaba? Suzy Pommier'i çok seviyorum ve içimde ona dair derin bir saygı besliyorum. Dünyanın her tarafından binlerce insanın, akşamları oturup sizin gayet iyi bildiğiniz o trajik sahneyi seyretmeleri düşüncesini bir türlü kabullenemiyorum. Bunun gerçekleşmemesi için gücümün yettiği ne gerekiyorsa yapmaya hazırım. Suzy benimle iletişim kurabilseydi, hiç şüphesiz o da bunu yapmamı isterdi. Onun hatıralarına verdiğim değerden ötürü gerekirse imkânsızı yapmaya yemin ettim."

"Ancak beyefendi" diye cevap verdi Jean Rivière, "oynadığı son filmin Suzy Pommier'in hatırasına nasıl zarar verebileceğini anlayabilmiş değilim".

"Anlıyorum, elbette. O sizin için birlikte çalıştığınız biriydi sadece."

"Ona ne kadar çok değer verseniz de kendisinin bir sanatçı olduğunu ve başına gelen facia ile oynadığı rol arasında en ufak bir ilişki bulunmadığını unutmamak gerekir."

"Doğru ama insanların kişisel kaygıları ile ilgili önemli bir hususu atlıyorsunuz. Bir insan bir kadını çok sevdiğinde ve banyosunun küvetinde alçakça katledildiğinin farkında olduğunda, her akşam tanımadığı binlerce insanın, bu insanın hayatını mahveden trajedinin yeniden yaşanmasına şahitlik etmesine katlanamayacağını bilmeniz gerekir. Biliyorum, gözden ırak olan gönülden de ırak olur diyeceksiniz... ama

ne kadar ırak. Unutup yaşamıma huzur içinde devam etmek yerine sürekli, sevdiğimin bütün dünyanın gözü önünde can çekiştiğini, acı çektiğini ve sonunda öldüğünü düşüneceğim."

"Kafam biraz karışsa da ne demek istediğinizi anladım" diye cevap verdi Rivière, "ancak benden istediğinizi yapmam maalesef imkânsız".

Hector Mancelle Bay Escamp'ı dikkatle dinlemişti. Hatta zaman zaman başıyla onaylamıştı da. Rivière'inki gibi yoksun kalacağı bir kazanç söz konusu olmadığından, bir kadını yürekten seven bir adamın, sevdiği kadının binlerce yabancı insanın gözü önünde, her yönüyle sahnedekine benzer şekilde ölmesini acı çekmeden içine sindirememesi ona bütünüyle doğal geliyordu. Ayrıca Rivière'in bu dileği yerine getirmeye yanaşmaması karşısında net bir biçimde Bay Escamp'tan yana tavır almıştı.

"Ne hissettiğinizi çok iyi anlıyorum" dedi yeniden.

"Evet" diye devam etti Rivière, "bütün samimiyetimle size yardımcı olmak istesem bile talep ettiğiniz şeyi yapamam. Düşünün ki Bay Escamp, bu filmi çekebilmek için tam bir milyon iki yüz bin frank ve altı ayımızı harcadık. Kaldı ki filmin gösteriminin valilik polis departmanının kararıyla yasaklanmasının verdiği zarar karşılanamaz büyüklükte. Bu yüzden çok kritik bir durumdayız. Ortaklarımızın harcamalarını karşılayabilmek için bu filmden gelecek gelire bel bağlamış durumdayız. Biraz daha mühlet verilmesine yönelik mazeretlerimizi duymak bile istemiyorlar".

"İçiniz rahat olsun Bay Rivière, bu iyiliği sizden karşılıksız istemiyorum. Yarın ofisime gelebilirseniz rakam konusunda anlaşabileceğimizi düşünüyorum. Size hiç zorluk çıkarmayacağımdan ve şartlarınızı kendi şartlarım gibi kabul edeceğimden kuşkunuz bulunmasın."

"Bu durumda, iş değişir."

Hector Mancelle'in merakla bakan gözlerinde bu sefer bir kaygı ifadesi belirdi. Zihninde bir şimşek çakmıştı. Göz-

lerini Bay Escamp'ın üzerinde sabitledi, hatta öyle sabitlemişti ki Bay Escamp dönüp kendisine baktı.

"Kuşkusuz, aşkın aklımı başımdan aldığını düşünüyorsunuzdur Bay Mancelle."

"Hayır hiç de öyle düşünmüyorum."

"Yine de gözlerinizde bir karşıtlık okuyorum."

"Yanılıyorsunuz. Gözlerimde okuduğunuz şey karşıtlık değil, daha ziyade etkilenme. Çünkü her şeye rağmen, dediğinize göre uzun zamandır görmediğiniz bir kadının hatırasına saygı için, bu kadar büyük böyle bir meblağı gözden çıkarmanız bana oldukça tuhaf geliyor."

"Haklı olabilirsiniz, lâkin benim gibi yaşlı bir adamın yüreğindeki tutkunun, onu kim bilir daha nerelere sürükleyebileceğini anlayacak kadar yaşam tecrübeniz olmayabileceğini aklınızdan çıkarmamanız gerekir."

Sekiz
Özel Gösterim

Bay Escamp ayrıldıktan sonra Hector Mancelle Rivière'e yaklaşıp onu dostça kolundan tuttuktan sonra şöyle dedi:

"Garip, değil mi?"

"Evet, gerçekten de oldukça garip."

İki adam çıktılar beraber. Önce üzerinde müstahdem yazılı kulübeye gittiler, Rivière birkaç talimat verdi burada. Vagon şeklindeki bir koridorun prefabrik yapılarla bağlantı kurduğu küçük bir salona geçtiler. Salonun ortasında ufak boyutlarda bir ekran vardı. Rivière bir koltuğa kuruldu. Müfettiş de onu takip etti. Sonra Rivière yeniden ayağa kalkıp işaretini bekleyen operatöre seslendi.

Film, nihayet ekranda görünmeye başlamıştı.

Gözleri dalgın, ağzında bir sigarayla duran Hector Mancelle filmin başında dikkatini izlediklerine çok veremedi. Yönetmene arada sırada bazı sorular yöneltiyordu. Müfettişin biraz gerisinde oturan Jean Rivière ise bir dram yazarı

gibi misafirinin yüzüne gözlerini dikmiş, eserinin nasıl bir etki uyandırdığını çözmeye çalışıyordu.

Ansızın, ışıltılı bir gece elbisesiyle Suzy Pommier göründü ekranda. Elinde bir yelpaze, odalardan birine girmekteydi. Ardından iş insanını canlandıran Harry-Paul Donna onu takip ediyordu. Saat iki civarı olmalıydı. Birbirine âşık çift, tiyatrodan çıktıktan sonra bir gece kulübüne dans etmeye gidiyorlardı. Harry-Paul Donna "üstünü değiştirmemiş"ti. Tek parçadan oluşan bir gözlük taktığı Hector Mancelle'in gözünden kaçmadı. İkide bir gözlüğünü eline alıp bir bez yardımıyla temizliyordu. Suzy bir vitrine yaklaşıp yansımada gördüğü aksine tebessüm ediyordu. Arkadaşı ise oturuyordu. Bu güneyli herifin, İngiliz tipli yakışıklı bir adamı taklit etmeye çalıştığı belliydi. Bütün hal ve tavırları ölçülüydü. Suzy birdenbire saati sordu ona. Hafifçe dudaklarını sıkarak ve saatine bile bakmadan "saat iki" diye cevap verdi. Bir sigara yaktı, sigaranın tadını daha iyi alabilmek için derin bir nefes çekti, kafasını arkaya doğru atarken beceriksizce uzun uzun savurdu dumanı.

"Ne kadar berbat!" diye mırıldandı Rivière.

"Rolü neden verdiniz ona bu durumda?"

"Suzy Pommier istedi. Bu rolün tam ona göre olduğunu düşünüyordu. Diğer taraftan son derece uysaldı, Suzy'nin bütün yönlendirmelerine ayak uyduruyordu, bense bırakacağını düşünmüştüm.

Fakat çekilmeye hiç de niyeti yoktu aslında. Aksine çok doğalmış gibi her şeyi yapıyordu. Suzy üstündeki elbiseyi çıkardı ama ne sanat! Bir yandan bu kıyafete hiç değer vermiyormuş gibi yaparken bir yandan da Donna'nın ağır ve vasat bir şekilde oynadığı iş insanını tanımadan önce bunlardan hiçbirine sahip olmadığını da ustaca hareketlerle izleyiciye hissettirmesini biliyordu.

Sonra aniden ayağa kalktı. Oynadığı film setinin bir yatak odası olduğunu kanıksamamış hali ve teatral bir edayla si-

garasını umarsızca bir kenara attı ve Suzy'ye doğru yaklaştı. Suzy'nin üzerinde, arada sırada bacaklarının üstüne doğru çekip muzip tavırlara girebileceği kısa bir kombinezon vardı. İzleyici onun bir şey söylemeden önce çekindiğini anlasın diye açtı ağzını, sonra yine kapadı, sonra bir daha açtı. Nihayet ağzından şu sözler dökülebildi":

"Sana bir gerçeği söylemem gerekiyor."

"Seni dinliyorum sevgilim."

"Fransa'dan ayrılmak zorundayım. Yurtdışında yapmam gereken işler var. Bir de döndükten sonra bir ya da iki yıl içinde evlenmem gerekiyor. Ailem böyle istiyor."

Bir anda nutku tutuldu Suzy'nin. Sonra gülümseyerek:

"Şaka yapıyorsun" dedi.

"Hayır ciddiyim."

"Beni terk mi ediyorsun? Böyle bir şey yapabileceğine inanmıyorum."

"Elimden başka türlüsü gelmiyor. Ah, inan ki her şey bana bağlı olsaydı yaşamının sonuna kadar seninle beraber kalırdım."

"Sana değilse kime bağlı o zaman?"

"Aileme."

"Ya aşkın, bana duyduğun aşk yetmez mi bunlardan vazgeçmeye?"

"Sana olan aşkım sonsuz. Ama seni tanımadan önce ailem yetiştirdi beni, bugünkü durumumu onlara borçluyum. Bu yüzden isteklerine karşı çıkamam."

"Beni terk etmek için o korkunç hayatımdan çekip çıkardın demek ki. Daha yeni düzgün bir yaşam sürmeye alışmışken kurtulmaya karar verdin yani benden. Eskiden olduğum şeye dönüşmemi istiyorsun, sayende artık mazide kalan şeye..."

"Benim kalpsiz bir adam olduğumu düşünme sevgilim. Tamam gidiyorum ama seni hiç kimseye muhtaç bırakmayacağım. Her şeyi düşündüm. Dün sabah, bir bankaya senin adına yüz bin franklık bir meblağ yatırdım. Çok sayılmaz

biliyorum ama temel ihtiyaçlarını karşılamana yeter. Daha ileride, servetimin inisiyatifi tamamıyla bana geçtiğinde, yani bağımsız duruma geldiğim zaman sana yardım etmeye devam edeceğim."

Suzy sarsılarak gülmeye başladı sinirden.

"Bu banka işini yapmadan önce bana kabul edip etmeyeceğimi sorman gerekirdi."

"Bunu reddetmemelisin."

"İşte yanıldığın nokta da burası."

"Evet farkındayım, yeterli gelmedi değil mi?"

"Kesinlikle, yetersiz."

"Onu iki katına çıkarmak için gerekeni yapacağım."

Suzy alaycı bir edayla güldü âşığına.

"İstersen dört katına, on katına çıkar, yine de yetersiz kalır. Sana aşkımı verdim, anlıyor musun sadakatimi verdim."

"Biliyorum."

"Ve bunlar satın alınabilecek şeyler değil, korkak!.."

Bu hakaret, şimdiye kadar soğukkanlılığını korumuş olan Donna'yı çileden çıkardı. Gözleri parladı hemen. Yüzünde kötücül bir ifade belirdi.

"Bana korkak mı dedin?"

"Evet, korkak, korkak, korkak! Yaptığın, korkaklıktan başka bir şey değil. Duyuyor musun beni, korkaklık. Güçlüsün diye her istediğini yapabileceğini sanıyorsun. Önce beni kendine âşık ettin, sonra benim aşkımın daha da büyümesi için elinden geleni yaptın, şimdi de ansızın çıkmış bana evleneceğini söylüyorsun... Korkak, korkak... Kocaman bir korkak."

Donna bronz bir kâğıt tutacağını eline alıp hiddetle sıktı ama tuttu kendini. Sonra aniden yumuşadı yüzü.

"Bunları bir daha konuşmayalım en iyisi" dedi sakin bir sesle. "Biraz çıkacağım ben. Sen de tuvaletini giy bu arada."

Bu sözlerden sonra oda kapısını açıp kayboldu ortadan. Yalnız kalan Suzy bir süre bütünüyle hareketsiz kaldı, öyle

ki onu bu halde gören izleyici filmin durduğunu düşünebilirdi. Sonra ümitsiz bir histeriye kapıldı. Dağınık saçlarıyla iki tarafa gidip geliyor, yürürken bazen yüzünü ellerinin arasına alıyor, bu yüzden de önünü göremeyip mobilyalara çarpıyordu. Ansızın doğruldu. Başını kaldırıp inine yerleşen bir hayvan misali banyoya geçti. Açık kalmış kapıdan, arada bir çıplak bir omuz veya bir kol görünüyordu. Sonra suyun sesi çağıldamaya başladı.

Bir süre sonra, Donna tekrar girdi içeriye. Ceketinin iç kısmına iki tane madalya iliştirmişti. Gözünde tek camlı gözlüğüyle, kendisine daha fazla saygı duyulmasını arzulayan bir tavır ve dik bir duruşla banyoya geçti.

"Bak" dedi parmağıyla madalyaları göstererek. "Yine bana korkak diyebilecek misin bakalım?"

"Bütün göğsünü onlarla kaplasalar yine sana korkak derim" şeklinde bağırarak cevap verdi ona Suzy.

Donna bu sefer bütün kontrolünü kaybetti. Büyülenmiş gibi banyo küvetine yaklaştı, sonra kadını boynundan kavrayıp sıktı da sıktı. Kadın çırpınmaya ve çığlık atmaya başladı. Kamera öyle bir açıdan çekiyordu ki sadece katilin sırtı görülebiliyordu. Sonra birden hareketlenerek küvetin etrafında dönmeye başladı. Cinayet sahnesi bu sefer bütün dehşetiyle görülebiliyordu. Sular oraya buraya, her tarafa sıçramaktaydı. Donna, Suzy'nin boğazını sıkmaya devam ediyordu. Biraz sonra daha az mücadele etmeye başlayıp bıraktı kendini. Yine de nişanları söküp koparark avuçlarına hapsettiği berrak bir fotoğraf karesi gibi net bir biçimde fark ediliyordu, sonrasında ise Donna'nın tek camlı gözlüğü küvete düşüyordu. Bu arada, görüntüyü alan kamera bütün sahneyi içine alacak şekilde yukarıya doğru yükseliyordu. Banyo küvetinin içinde hareketsiz kalmış bir beden, bacakları göğse kadar çekilmiş duruyordu. Sersemleyen Donna kolları vücudundan sarkar vaziyette eserine bakıyordu. Sonra aniden çekim aleti, cinayet sahnesine iyice yaklaşıyordu.

Yaklaşık bir metrelik mesafe kalmamıştı ki Donna, bir eliyle yüzünü tutarak titreyerek çömeldi ve ceketini çıkarmadan, hatta ceketinin kollarını bile kaldırmadan öfkeyle tek camlı gözlüğünü aradı, sonra da ölünün sıkıca kapanmış avuçlarından madalyalarını çekip kurtardı.

"Durun!" diye bağırdı operatöre Hector Mancelle.

Işıklar yandı.

"Bu kadarı yeterli mi?" diye sordu Rivière.

"Hayır hayır, bu bölümü baştan oynatmanızı rica ediyorum."

Müfettiş inanılmaz derecede heyecanlanmıştı. Hareketsiz duramıyordu yerinde. Gözlerinin önünde gerçekleşen acıklı sahneden ötürü afallamış sanki müdahale etmek ister gibi bir hali vardı.

"Bu kadar heyecanlanmayın" dedi Rivière gülerek, "nihayetinde gerçek bir cinayet değil bu".

"Yanıldığınız nokta da burası" diye cevap verdi müfettiş.

"Donna? Harry-Paul Donna?"

"Anlamaya çalışmayın en iyisi."

"Elimden geleni yaparım."

"Bu daha iyi olur."

Cinayet sahnesi yeniden oynatıldığında, Hector Mancelle sandalyesini geriye doğru iterek ayağa kalktı.

"Katil bulundu" dedi kendisine şaşkın şaşkın bakmakta olan Rivière'e.

"Kim?"

"Birkaç güne öğrenirsiniz."

Dokuz
Bay Auguste Pommier

Sonraki günün sabahında bütün gazeteler Pierre Nervray'nin tutuklanmasından bahsediyordu. Katilin, Komiser Piget ile Onbaşı Vigneron'un ustaca yürüttükleri soruşturma neticesinde suçunu itiraf ettiği yazılmıştı.

Hector Mancelle, üç yıldır oturduğu Ulm Sokağı'ndaki ufak dairesinden daha yeni çıkmıştı. Neşeli adımlarla Panthéon Meydanı'nı geçmiş, Soufflot yoluna inmişti.

Saint-Michel Bulvarı'nın köşesindeki ilk kulübeden günün gazetelerini aldı, sonra bir kafenin teras kısmına kurularak bir kahve ve kruvasan siparişi verdi. Gazetelerdeki büyük manşetleri görünce dudaklarının kenarında bir gülümseme, çok hafif bir gülümseme belirdi. Sonunda garsonu çağırdı, ardından bir sigara yakıp ıslıkla askeri bir marş çalarak Saint-Michel Bulvarı'nı indi.

Çeyrek saat sonra, Adli Polis Merkezi'nin binasının önündeydi. Henüz ofisine geçmemişti ki geleceğini önceden haber verdiği Piget onu odasına çağırdı.

"Nihayet" dedi Piget genç müfettişe elini sıkarken, "sizi kutluyorum. Dün akşamki gazetelerin bahsettiği gibi, gelmesini beklediğimiz kişi sizsiniz. Sonunda Scotland Yard'daki ustalarla başa çıkabilecek bir elemanımız var. Sizi tekrar tekrar tebrik ediyorum. Dolaylı da olsa başarınızda benim de payım vardır herhalde! Kıvanç duydum. Maalesef bu başarı tablosuna ufak bir gölge düşmüş olabilir, zira şaşırtıcı bir biçimde, meçhul bir hedefe doğru yol almadan katili bu büroda kıstırıp yakaladım".

"Asnière'i meçhul bir hedef sayamayız. Bu haksızlık olur."

"Hazır oraya kadar gitmişken Güney Amerika'ya da bir göz atsaydınız. Sonuçta, gazeteler meçhul bir hedefe doğru yol aldığınızı yazmışlar bir kere. Neyse sonunda geri döndünüz. Bereket versin ki sizin gibi çıkıp gitmedik, yoksa katil Montmartre* Meydanı'nda kol gezmeye devam ediyor olurdu."

"Neden Montmartre Meydanı?"

"Çünkü bu söylediğim tuvale epey güzel resmedilir. Herhalde bu sabah gazeteleri okumuşsunuzdur?"

"Göz attım."

"O halde daha dikkatli bir şekilde tekrar okuyun, o zaman beceriksizce yürütülen bir soruşturmadan neyi kastettiğimi anlayacaksınız, tabii düzgün bir soruşturmanın nasıl yapılması gerektiğini de. Hatta daha derinlemesine incelemek için iyi bir yere saklayın onları, ileride bakmak için elinizde düzgün bir şey bulunsun. Hiç anlamıyorsunuz, 'onu yakalayacağım, onu yakalayacağım' diye sağa sola haber salmakla, hava atmakla, caka satmakla yapılmaz bu işler. Epeyce çalışmak, düşünmek, her şeyin artılarını ve eksilerini tartmak, insan-

* Montmartre Meydanı, Paris'te (sokak) ressamlarıyla ünlü bir yer olarak bilinir. (ç.n.)

ların içini okuyabilmek ve zayıf yönlerini kavrayabilmek gerekir. Tek bir sözle tecrübe gerekir, tecrübe. Ümitsizliğe kapılmayın ama biz nasıl bu olgunluğa eriştiysek siz de erişeceksiniz. Fakat rica ederim basamakları bir seferde çıkmaya çalışmayın. Sabırlı olun, zamanı geldiğinde bunun faydasını göreceksiniz. Başarmak istiyorsanız söylediklerimi yabana atmayın, samimi bir şekilde, dostça verin elinizi bana ve hiçbir zaman kin gütmeyin."

Lâkin Piget söylediği bu güzel sözlerin yaratacağı etkinin kendisine vereceği hazzı yaşayamadan çalışanlardan biri bürosunun kapısından içeri daldı.

"Ne istiyorsunuz? Ne zamandan beri değirmene girer gibi giriliyor bu büroya?" diye çıkıştı Piget öfkeyle.

"Bay Auguste Pommier sizi görmek istiyor."

"Auguste Pommier de kim?"

"Hiç şüphesiz Suzy Pommier'in babası" dedi Hector Mancelle ciddiyet perdesinin altına sakladığı alaylı bir ifadeyle.

"Anlaşıldı, olaya hâkim olduğunuza göre Mancelle, ziyaretçiyi siz kabul edin" dedi Piget.

Sonra çalışana dönüp ilave etti:

"Beyefendiyi, Mancelle'in bürosuna alın."

Uzun koridorun sonundaki odaya doğru yol alırken genç müfettişin yüzünde endişeli bir ifade vardı.

Defalarca saatine baktı.

"Lanet olsun" diye mırıldandı, "geç kalacağım".

Bürosuna girer girmez masasının üzerine bırakılmış kâğıtlara göz attı, birini incelerken dudaklarından dökülen sözlere engel olamadı.

"Ne gözü pek herif şu Tabouret."

Sonra Bay Pommier'in bir türlü görünmediğini fark edince bekleyemeyip çağırdı adamı:

"Haydi Marcel, acelem var. Bay Pommier'i içeri alın. Neyi bekliyorsunuz?"

Hector Mancelle, bürosunun kapısı açılırken, daha önce Üniversite Caddesi'nde gördüğü ufak yapılı, mütevazı ve

acılı adamın küçük adımlarla ve sarsıla sarsıla içeriye girdiğini fark etmedi.

Sonra bir anda Piget, kapısının eşiğinde belirdi. Bir el işaretiyle astını yanına çağırdı. Mancelle yaklaştığı vakit kulağına eğilip:

"Sakın bir pot kırmayın. Adamın maktulün babası olduğu unutmayın. Kurnazlık yapmanın alemi yok. Onu nazikçe dinleyin ve size söyleyecekleriyle gerçekten ilgileniyormuş gibi yapın."

Ardından komiser memnun ve iç huzuruyla oradan ayrıldı.

"Kusura bakmayın Bay Pommier, vermem gereken bir talimat vardı. Şimdi gözüm kulağım açık sizi dinliyorum. Bana anlatmak istedikleriniz neler?"

Küçük adam, utangaç utangaç şapkasını elinde çeviriyordu. Meraklı bakışlarla odadaki eşyalara teker teker göz gezdirdi.

"Oturun lütfen" diye devam etti Hector Mancelle, "sizi aceleye tuttuğum için kusura bakmayın, lâkin yapmam gereken çok iş var".

"Rahatsız ettiğim için ben özür dilerim beyefendi. Bu sabah gazetelerde kızımın katilinin yakalandığını öğrendikten sonra, aklımda tek bir düşünce meydana geldi, biricik yavrumun intikamının alınmasına vesilen olan kişiye teşekkür etmek istedim."

"Çok müteessir olduk."

"Ayrıca nasıl söylesem bilmiyorum, Suzy'nin babasıyım ben. Keşke dün akşam haber verseydiniz bana... Burada bulunup, o alçağa, o katile bağırıp öfkemi boşaltmak ve çenesini dağıtıp soluğunu keserek intikamımı almak isterdim."

"Aman beyefendi, onun cezasının kesilmesini adalete bırakmak gerekir."

"Şimdi, bir de bilmeniz gerektiğini düşündüğüm başka şeyler anlatmak istiyorum."

Küçük adam titremesini bastırarak dimdik durdu, sonunu getiremediği bir harekete başladıktan sonra devam etti:

"Kızım, benim zavallı kızım..."

Devam edemedi, hıçkırıkları sesini bastırıyordu...

"Metin olun... Güçlü olmaya çalışın" dedi Mancelle ona fark ettirmeden saatine gizlice göz atarak.

Adam, nemli gözlerindeki yaş kuruduktan sonra devam etti konuşmasına.

"Zavallı kızım çok iyi bir insandı. O kadar sükseye, şan ve şöhrete, güçlü konumdaki insanların davetlerine rağmen gariban babasını asla unutmazdı... Severdi beni... Talihsiz yavrum... İyi olmamı isterdi... Kendime ait bir evimin olmasını... Başarılarının meyvelerini henüz toplamaya başlamadığı için belki çok kazanamıyordu ama ileride kazanınca benim için çok büyük şeyler yapacağını söylerdi... Çok... Çünkü onu tek başıma, büyük zorluklarla büyütmüştüm, doğduktan iki ay sonra annesi yaşama veda etmişti. Ne gerekiyorsa yaptım onun için, beni anlayabiliyor musunuz, her şeyi..."

Zavallı adamın yüzü birdenbire canlanarak sert ve erkeksi bir ifadeye büründü.

"Evet, her şeyi yaptım... Her şeyi... İşte tam da o zaman zengin, sünepe, sefa düşkünü, ahlaksız hovardanın teki onu soysuzca öldürdü. İçimde nasıl kin doluyum bu adama karşı düşünebiliyor musunuz?"

"Sizi anlıyorum."

"Bu adamın yüzünden meteliksiz, tek başıma kaldım dünyada, bütün dayanağımı yitirdim... Ah komiser bey..."

"Müfettişim ben."

"Ah Müfettiş Bey, benim için bir şey yapabilseydiniz, kişisel olarak siz değil tabii ama bir yer bulup durumumu düzeltinceye kadar bana yardım edebilseydiniz."

"Kızınız size bir şey bırakmadı mı?"

"Hiçbir şey bırakmadı efendim, hem de hiçbir şey."

"Bakacağım. Yarından sonraki gün gelebilir misiniz? Şu an çok acelem var, hemen ilgilenemeyeceğim maalesef."

"Size engel olduğum için çok üzgünüm efendim."

Hector Mancelle bir an düşündükten sonra tekrar sordu:

"Kızınız size hiçbir şey bırakmadı mı gerçekten?"

"Hayır, kesinlikle hiçbir şey bırakmadı."

"Çok enteresan."

"Yarından sonraki güne kadar ne yapacağım?"

"Herhalde o kadar da kötü durumda değilsinizdir?"

"Hem de nasıl beyefendi hem de nasıl..."

Mancelle cüzdanını çıkardı.

"Yüz frank o zamana kadar idare etmeniz için yeterli olur mu?"

"Teşekkür ederim, çok teşekkür ederim, çok iyisiniz."

"Şimdilik yapabileceğim tek şey bu."

Bay Pommier yüz franklık banknotu aldı, katlayıp cüzdanını çıkardı. Ama birden fikrini değiştirip cüzdanını yine cebine koydu ve elinde yüz franklık banknotla ateşli bir şekilde şükranlarını sunmaya devam etti.

Adam gittikten sonra Hector Mancelle bir an durup düşündü. Sonra, sanki önünde Suzy Pommier'in babası hâlâ duruyormuş gibi söylendi:

"Bay Pommier, bana oyun oynadınız. Cüzdanınızda başka paralar da vardı. Benim görmemden çekindiniz. Ama er geç göreceğim onları."

Aceleyle masasının üzerindeki kâğıtları topladı, bürosunun kapısını kapatmaya dahi zaman ayırmadan Tabouret'nin bürosuna doğru koşturdu.

Tabouret içeride yalnız değildi. Mancelle işaret vererek onu yanına çağırdı, kulağına bir şeyler fısıldadı, sonra yine aynı telaşla zemin kata indi, avluyu uzun atlamadaymışçasına büyük adımlarla geçti ve bir taksi çağırdı.

"Garde de l'Est diye buyurdu yüksek sesle. Ama yol üstündeki postanede durmayı unutmayalım."

On
Beklenmedik Bir Ziyaret

Hector Mancelle, her şeye rağmen yine "meçhul bir hedefe" doğru yol alırken Bay Pommier, Orfèvres Rıhtımı'nı arşınlayarak Châtelet Meydanı yönünde ilerliyordu. Genç müfettişin kısa süre önce yürüyüşünde ve hareketlerinde gördüğü tereddütten eser kalmamıştı. Kendini tam anlamıyla formda hissetmese de yine de iyi sayılırdı. Başında melon şapka ne sağa ne de sola bakarak ilerliyordu. Çok yakınından geçen bir yük gemisi yarım düzine mavnayı arkasından sürüklemekteydi. Bay Pommier başını çevirmeye bile gerek görmedi. Bu şekilde düşüncelere gömülmüş vaziyette Châtelet Meydanı'na kadar geldi. Yürümeye devam edip Rivoli Sokağı'nı geçti ve Concorde hizasına doğru ilerledi. Palais-Royal Meydanı'na vardığında durdu ve içinden maliye bakanını saygıyla andı, sonra bir taksiye seslendi.

"Étoile'e" dedi taksiciye, kapıyı açarken. Arabaya geçer geçmez gözlerini kapadı, dudaklarıyla belli belirsiz şeyler mırıldanmaya başladı. Görmekte olduğu hülyaya öyle kaptırmıştı ki kendini, haziran ayının bu parlak sabahının farkına bile varmadı.

Étoile'de Victo Hugo Caddesi'nin köşesinde durdu. Yapacaklarının ne kadar zamanını alacağını ölçtü önce, sonra Presbourg Sokağı'na daldı, burada bir atı yularından çekerek Bois Caddesi'ne doğru ilerleyen bir seyis yamağına denk geldi. Sonra, Kléber Caddesi'ni aşıp Trocadéro yönünde yoluna devam etti.

Mutlu muydu, yoksa mutsuz mu? Boynu bükük vaziyette yürüse de aslında sabah vaktinin o temiz havasını burnundan içeriye keyifle çektiği söylenebilirdi. Arada bir durup soluklanıyordu. Bu anlardan birinde yoldan geçen birinin kendisine baktığını fark ettiğinde şaşırmadı. Ellerini göbeğinin altında bağlamış, kalkıp inen göğsüyle, ifadesiz boş gözlerle gülüyordu sanki.

Sonunda Nervray'nin oturduğu binaya giriş yaptı.

"Bayan Nervray?" diye sordu kapıcıya.

"Üçüncü katta efendim."

Asansöre bindi ama kısa bir süre kalıp çıktı yine. Asansörü nasıl kullanacağını anlayamamıştı bir türlü. Üç katı yavaş yavaş, her on basamakta bir durup soluklanarak tırmandı.

"Bayan Nervray evde mi?" diye sordu kapıyı açan hizmetçi kadına.

"Bakmam lazım efendim. Buyurun içeri girin. Kimin geldiğini haber vermem gerekiyor?"

"Bay Auguste Pommier."

Hizmetçi kadın çıktıktan sonra bir sandalyeyi gözüne kestirip oturdu Suzy'nin babası. Bürüneceği yeni halin provasını yapıyordu beklerken. Polis merkezinde iken kaba saba, biraz da yüzsüzce para dilenen, başına gelen felaketten isti-

fade etmeye çalışan bir adama benziyordu, burada ise hem yıkılmış hem affetmeye hazır bir babayı oynamayı düşünüyordu.

Çocuğunun öldüğü haberini annesine vermekle görevli bir arkadaş ciddiyetiyle yaklaşık on dakika boyunca kımıldamadan durdu. Hizmetçi kadın nihayet görünmüştü.

"Hanımefendi sizi bekliyor" dedi. Beni takip ediniz.

Bay Pommier'i küçük bir salona alıp oturmasını rica etti, sonra da çıktı. Kısa boylu adam, holde olduğu gibi hareketsiz durmaya koyuldu yine. Salonda bulunduğu birkaç dakika boyunca tek bir defa bile gözlerini kaldırıp etrafındaki eşyalara bir bakış dahi atmadı.

"Sizi bu kadar uzun süre beklettiğim için beni mazur görün beyefendi" dedi Bayan Nervray küçük salona girerken, "lâkin geldiğinizde henüz kalkmamıştım".

"Rica ederim hanımefendi" diye cevap verdi ciddi bir havayla Suzy'nin babası.

Eğilerek ev sahibine selam verdi, sonra devam etti konuşmaya:

"Kim olduğumu bilip bilmediğinizden emin değilim. Ben Bay Pommier, bu isim sizin için bir şey ifade etmiyordur muhtemelen."

"Biliyorum beyefendi, biliyorum."

"Ben kocanızın öldürdüğü genç kadının babasıyım."

"Biliyorum beyefendi, evet, biliyorum" diye yineledi altüst bir halde Bayan Nervray.

"Kızımın ölümünden beri nasıl acı çekiyorum bilemezsiniz. Bundan kırk sekiz saat önce mutlu mesut bir adamdım ben. Hayatımdan memnun olmamam için bir sebep yoktu. Biricik yavrum kariyerinin doruğundaydı. Mutluluktan ışık saçıyordu adeta. Bu da yetiyordu bana. Ama işte, birinin yaptığı ahmaklık her şeyin bir anda yerle bir olmasına yol açtı."

"Yalnız sizin acı çektiğinizi sanmayın beyefendi. Anlıyorum, belki de benden nefret etmeniz gerekir. Fakat bilseniz,

böyle bir felaket erkeklere ve dünyaya dair neler öğretiyor insana, karanlık bir ışığın ruhumu zalimane bir şekilde nasıl aniden aydınlattığını bir bilseniz."

"Elbette hanımefendi. Ben de bizatihi bu yüzden gelip sizi görme cesaretini gösterebildim. Sanmayın ki yaşadığım yıkımı telafi etmenizi bekliyorum, bu imkânsız zaten. Hiçbir şey, bir servet bile harcansa benim biricik yavrumu geri getiremez. Bununla beraber, artık genç bir delikanlı da değilim. Kızım benim tek dayanağımdı. Maalesef ona en çok ihtiyaç duyduğum bir zamanda, beni muhtaç ve hasta halimle bir başıma bıraktı. Beni anlıyor musunuz hanımefendi, size doğruyu söylüyorum. Dertlerimden dolayı size yakınmaya gelmiş değilim tabii ki. İnsanın, sadece kendi hatalarından sorumlu olduğunu yaşayarak öğrenip yeterince acı çektim. Eşinizin cinayet işlemesi, sizin dürüst ve namuslu bir kadın olduğunuz gerçeğini değiştirmez. Size, kızını kaybeden perişan bir baba olarak sesleniyorum. Hayır, hayır sadaka dilenmiyorum. Tek ricam, sadece ikimizin de yazgısını biraz olsun düşünmeniz. İkimizin de yaşadığı acı birbirine benziyor ama yaşadığımız maddi yıkım karşılaştırılamaz. Siz bu güzel apartmanda lüks içerisinde yaşarken benimse yiyecek ekmeğim bile yok. Bu genç halinizle hizmetçiler her isteğinize koştururken, bu yaşlı adamın kendisine bakacak kimsesi yok artık dünyada. Hayır yanlış anlamayın, sizden hiçbir şey talep etmiyorum. Ama her şeye rağmen, benim için bir şey yapabileceğinizi düşünüyorsanız, yapın lütfen, kocanızın yaptığı hatayı telafi etmek için değil, sadece içinizden böyle geldiği için, yüce ruhunuzun cömertliğinden yapın."

"Ah beyefendi, bu kadar zor durumda olduğunuzu bilseydim" diye cevap verdi Bayan Nervray duyduğu üzüntüyle, "beni görmeye gelmenizi bile beklemez, kendim gelirdim size".

"Sizden imkânsızı beklemiyorum."

"Rica ederim, bu benim görevim."

"Bir görev olarak görmenizi de istemem. Sadece acılarımızı paylaşalım istedim."

"Lâkin, size nasıl yardım edebilirim bilemiyorum beyefendi, şu an elimde çok az bir meblağ var. Biraz hassas bir durumdayız bu aralar, zira boşanma gerçekleşmeden..."

"Şimdilik elinizden ne geliyorsa hanımefendi."

"Kişisel hesabımda sanırım yaklaşık yirmi bin frangım olmalı. Bunu kabul eder misiniz?"

"Teşekkür ederim, teşekkürler hanımefendi."

"Adınıza bir çek yazmam gerekiyor o halde."

"Size acizane sonsuz şükranlarımı sunuyorum" dedi Bay Pommier.

Bayan Nervray hizmetçi kadını çağırdı. Kadın içeri girer girmez çantasını getirmesini istedi.

Biraz sonra Bay Pommier, içeriye girerken takındığı ağırbaşlılıkla Bayan Nervray'nin evini terk ediyordu. Merdivenleri çıktığı yavaşlıkla tekrar indi. Sağa sola bakmadan yolun ortasında durdu, sonra karanlık bir evden çıkmış gibi hızla uzaklaştı. Yolun diğer tarafında otobüs bekliyormuş gibi yapan bir adamın kendisine baktığını fark etmedi. Hatta bu adamın, ne müfettiş Tabouret'nin ta kendisi olduğundan ne de Orfèvre Rıhtımı'ndan beri kendisini izlediğinden haberi vardı.

Bay Pommier Étoile Meydanı'na vardıktan sonra tramvaya bindi, peşinde hâlâ Tabouret vardı. "Villliers" durağında indi. Buradan Lévis Sokağı'na sapıp 40 numaralı binaya girerek gözden kayboldu. Müfettiş bütün gün Bay Pommier'in binadan tekrar çıktığını görmek umuduyla sokağı bir uçtan diğerine arşınladı. Gece karardığında Suzy'nin babası hâlâ dışarı çıkmamıştı.

On Bir
Cenaze Töreni

Sonraki akşam saat dokuzu kırk beş geçe Köln'den gelen tren Garde de l'Est'e yanaşıyordu. Hector Mancelle tren daha durmadan perona atlayarak çıkışa doğru koşturmaya başlamıştı. Strasbourg Bulvarı'nda karşısına çıkan ilk kafeye daldı.

"Bir telefon edebilir miyim?" diye sordu nefes nefese.

"Bir jeton almanız gerekiyor."

"Üç tane verin o halde."

Aceleyle zemin kata indi ve santralden Wagram 46-24'ü bağlamasını istedi.

"Sensin değil mi" dedi biraz bekledikten sonra. "E hiçbir şey mi? Çıkmadı mı dışarı? İşte bu can sıkıcı. Anladım, kötü oldu. Başka yere bakmak gerek. Ya Bayan Nervray? Çok iyi, aklıma gelmişti. Tamam, yarın görüşürüz. Anlaşıldı, neyse ki tam zamanında dönmüşüm. Ben giderim."

Hector Mancelle telefonu kapadı, alete bir jeton daha atıp bu sefer Passy 18-19'un bağlanmasını istedi.

"Bayan Nervray, siz misiniz? Ben Müfettiş Hector Mancelle. Bu akşam kesin surette sizi görmem gerekiyor. Çeyrek saat sonra Madeleine'deki Forum'da buluşabilir miyiz? Size iletmem gereken çok önemli bir şey var. Gelecek misiniz? Çok memnun oldum. Birazdan görüşmek üzere hanımefendi."

Telefonu bir kez daha kapattı, sonra tekrar bir yer ve numara ismi daha söyledi. Ardından yine aynı telaşla kendini dışarı atıp bir taksi çevirdi.

"Madeleine Meydanı."

Müfettiş Forum'daki bara girdiğinde Bayan Nervray henüz oraya varmamıştı. İki üç çift, köşelere sinmiş kısık sesle sohbet ediyorlardı. Mancelle de bir köşeye geçip oturdu, bir likör sipariş etti, sonra da cebinden cüzdanını çıkardı. Büyük bir dikkatle birkaç kâğıdı incelemeye başladı. Bunlardan birinin üzerine dört tane beşer santimlik pullar yapıştırılmıştı. Hisli gözlerle uzun uzun süzdü bu pulları. Çok yıpranmamış olsalar da kırışmış ve hafif yırtılmışlardı.

Yalnız, pulları daha fazla incelemeye vakti olmadı. Bayan Nervray bardan içeri girmişti. Hemen yerinden kalkan Hector Mancelle onu karşılayıp yerine oturttu ve bir şey almak isteyip istemediğini sordu.

"Hayır bir şey almayayım. Çok az bir vaktim var. Niçin görüşmek istediniz benimle?"

"Çok fazla zamanınızı almayacağım. Bay Pommier'in sizi ziyaret ettiğini öğrendim. Tahminimin doğru olup olmadığını merak ediyorum."

"Tahmininiz nedir?"

"Sanırım bu beyefendi sizden para talep etmeye gelmişti."

"Evet doğru. Ama belirtmek isterim ki, bu yardımı ona gönüllü bir şekilde yaptım. İmkânım olduğu ölçüde eşimin verdiği zarardan ötürü bu adama yardım etmeyi bir görev bildim kendime."

"Bu tutumunuz takdire şayan. Yalnız sizden bu adama nasıl bir yardımda bulunduğunuzu sormamın bir sakıncası var mı?"

"Elimden geldiği şekilde."

"Ona para mı verdiniz?"

"Evet."

"Ne şekilde verdiniz?"

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Demek istediğim, bu parayı bu adama elden mi verdiniz yoksa bir çek mi yazdınız?"

"Çek yazıp verdim."

"Miktar ne kadardı."

"Yirmi bir bin frank."

"Çeki ciro edilemeyecek şekilde düzenlediniz değil mi?"

"Evet."

"Oh çok iyi. Bütün öğrenmek istediğim buydu. Herhalde çekteki meblağ henüz bankadan çekilmemiştir, değil mi?"

"Bilmiyorum."

"Yarın bankanızı arayıp bunu öğrenebilir misiniz? Ayrıca bu vesileyle çekilen paranın hangi bankaya aktarıldığını da öğrenmenizi rica ediyorum."

"Evet bunu yapabilirim beyefendi."

"Gerçekten, bir şey almak istemiyor musunuz?"

"Hayır, teşekkür ederim."

"Bu önemsiz meseleler hakkında soru sormak için sizi buraya kadar yorduğum için kusura bakmayın. Bir şey almanızı çok isterdim" diye devam etti Hector Mancelle, içecek ikram etmek mevzusuna nedense ziyadesiyle ehemmiyet veriyordu.

"Madem ısrar ediyorsunuz..."

Müfettiş barmeni çağırdı ve iki tane daha likör söyledi.

"İçimden size karşı çok hürmet besliyorum hanımefendi" dedi şefkat ve saygı barındıran bir tavırla.

"Teşekkür ederim beyefendi. Herkesin bana sırtını döndüğü bir anda böyle güzel ifadeler duymak mutlu etti beni."

"Tam da bu yüzden, herkesin size sırtını dönmüş olduğunu tahmin ettiğimden, ziyadesiyle hürmet duyuyorum gerçekten, kocaman bir kalbiniz olduğu ne kadar belli."

Büyük bir duyarlılıkla konuşuyordu müfettiş. Sesinde biraz titreme de vardı. Bayan Nervray'in güzelliğinden etkilenmişti ve bunu ona belli etmek istiyor ama koşulların kendisine sağladığı imkânlardan istifade ediyor hissi uyandırmaktan da çekiniyordu.

"Bay Pommier'e yönelik davranışlarımdan dolayı mı söylüyorsunuz bunları."

"Evet, diğer şeylerin de etkisi var tabii."

"O zaman tekrar söylüyorum, bu adama yardım etmemden dolayı hiçbir övgüyü hak etmiyorum. Benim durumumda hangi kadın olsa aynısını yapardı."

"Öyle düşünmeyin."

"Bundan eminim..."

"Öyle düşünmeyin..."

On dakika sonra Hector Mancelle yine bir taksiye atladı. "Étoile'e" dedi.

Varır varmaz Wagram Caddesi'ne gitti. Ternes Caddesi'nin köşesine geçtikten sonra bir kafeye daldı. Birkaç farklı salonu dolaştıktan sonra aradığı kişiyi bulamayınca, gelip döner kapının yakınına oturdu. Sonunda beklemekten yorulup dışarı çıktı.

Sonraki gün öğle saatlerinde Üniversite Caddesi'nde alışılmamış bir hareketlilik vardı. Ajanlar, beşer altışar gruplar halinde caddeyi kesen sokaklara girip çıkıyorlardı. Genelde sessiz sakin olan bu mahalle, şimdi Suzy Pommier'in hayranları, gezmeye çıkanlar ve diğer meraklı insanlarla dolmuştu. Biraz sonra çiçeklerle kaplı bir araba, ardından da bir diğeri ünlü oyuncunun oturduğu binanın dibinde durdu.

Sabah gazeteleri, sevgilisi tarafından hunharca katledilen ünlü sanatçı Suzy Pommier'in sabah saatlerinde defnedileceğini duyurmuştu.

Yaklaşık on kadar fotoğrafçı makinelerinin yönünü cinayetin işlendiği binadan yana çevirmişlerdi. Bütün evlerin camlarında dirseklerini pencere pervazına dayamış insanlar vardı, cenaze konvoyunun hareket etmesini bekliyorlardı.

Her biri pelerinlerini kollarına dolamış yaklaşık bir düzine kadar cenaze çalışanı, cenaze arabasını çevrelemiş ağır ağır ilerliyorlardı. Cenazenin önemi yanında sönük kalan, sıradan bir cenaze arabasıydı bu.

Kapının önünde duran karalara bürünmüş insanlara bakınca, herkesin bir arada yaşayabileceği bir dünyanın mümkün olduğu düşünülebilirdi. Şık giyimli ünlüler ile fakir işçiler yan yana yas tutuyorlardı. Yüzü solgun, yine diğerleri gibi siyah giyinmiş olan Bay Escamp biraz köşede duruyordu. Jean Rivière yaşlı bir kadınla konuşmaya dalmıştı. Kısa bir süre sonra cenazeye yetişen sanatçılar sendikasından bir heyet, bir onbaşının ricası üzerine kaldırımların üzerine çekilmişti. Bütün araçlar Üniversite Caddesi'nin 17 numaralı kapısının önünden geçerken, neredeyse duracak kadar yavaşlamalarına rağmen, trafik kesintiye uğramamıştı. Ağızlarında düdük bulanan üç polis memuru, araçlara sürekli geç komutu verip yolun akmasını sağlıyorlardı. Sonra birden, cenaze ekibi evin içinden dışarıya çıkmak için harekete geçti. Yoldaki araçların durması için verilen emir, hemen bir memurdan diğerine hızlıca ulaştı. Caddeyi büyük bir sessizlik kapladı. Herkes sus pus olmuştu.

Suzy Pommier'in cenazesinin konduğu tabutu omuzlamış dört cenaze çalışanı, binanın girişinde yeni görünmüşlerdi. Kaldırımı geçtikten sonra hızlı bir şekilde tabutu cenaze arabasına yerleştirdiler.

Sanatçının bir cenaze çalışanının koluna tutunmuş vaziyetteki babası da tam bu sırada görüldü. Adam simsiyah giysileri ve solgun yüzüyle zar zor ayakta durabiliyordu, önünü göremiyormuş gibi bir hali vardı. Onların ardından üç dört kişi daha çıktı. Biraz sonra cenaze arabası yavaşça ve sarsılarak hareket etti, üzerinde çiçekler ve birer haç taşıyan arkasındaki iki araba da onu takip ediyordu.

Sonrasında bir grup insan konvoyu takip etmek için yürüyüşe başladı.

Bir adam, kalabalığın arasından fark edilmeden cenaze alayının en başına kadar varmayı başarmıştı.

Bu adam Hector Mancelle'di.

Başı öne eğik, sendika heyetinin yanında yürüyordu. Önünde de Bay Escamp, Jean Rivière, kapıcı Jaubert, Harry-Paul Donna, hizmetçi kadın Élisa, tanımadığı iki üç kadın daha ve Bay Pommier vardı.

Konvoy Raspail Bulvarı'na daldı. Montparnasse'a uzanan bu yol boyunca büyük bir kalabalık oluşmuştu. Hector Mancelle'e gelince, o biraz endişeli görünüyordu. Heyecanı, başlardaki kararlılığı kaybolmuş gibi geliyordu kendisine. İlerlerken ne sağına ne de soluna bakıyordu. Sadece ara sıra başını kaldırıp önündekilere bir göz atıyor, bunu da sadece onları gözden kaybetmediğinden emin olmak için yapıyordu. Yine de bir ara arkasına döndü. Sonsuz bir insan yığını sanatçının cenazesini huşu içinde takip ediyordu. Konvoy yarım saat sonra Edgar-Quinet Bulvarı'na ulaştı. Ana girişin önünde yer bulunup giriş düzenine geçildi. Daha sonra tabut, gömüleceği yere nakledildi. Mezar önceden kazılmıştı. Yaşını almış, gösteri dünyası konfederasyonu başkanı beyaz sakallı bir adam ilk sözü aldı.

"Böyle zamanlarda" diye başladı, "aramızdan ayrılan insanın değerini çok daha iyi anlıyoruz. O hiç kimsenin gerçekleştirmeyi başaramadığı, Fransız sinema sentezinin yaşayan en önemli temsilcisiydi..."

Gün, olağanüstü güzeldi. Mezarların üstünde ve arasında bitmiş çalıların ortasından taze kuş cıvıltıları yükseliyordu. Cenaze merasiminin hüznü ile doğanın bu canlılığı arasındaki tezattan afallamış durumdaki kalabalık, kımıltısız duruyordu. Yine de her şeye kayıtsız kalmayı başaran Hector Mancelle, yavaş yavaş Bay Pommier'e yaklaşabilmişti. Zavallı babanın bir metre kadar yakınına vardıktan sonra onu izlemeye başladı. Baba ağlıyordu. Yanı başındaki Bay Escamp ise düşüncelere dalmıştı. Yüzü çökmüş bir haldeydi. Ara sıra

birkaç adım uzağında duran açık mezara korku dolu gözlerle bakıyordu.

"O" diye devam ediyordu başkan, büyük umutlar bağladığımız bir Fransız sanatçıydı. İhtiyaç duyan arkadaşlarına yardım etmeye her zaman hazır, alçakgönüllü, yaşamını sanata adamış bir insandı. Bugün, bu ışıltılı göğün altında bizi ebediyen terk ediyor. Yaşadığımız şu duygusal anlar ... Şu acı dolu anlar..."

Hector Mancelle bu hisli demeçten çok etkilenmiş gibi görünse de aslında söylenenleri dinlemiyordu. Bay Pommier ile onun yakınında duran Bay Escamp'ın tavırlarındaki hiçbir ayrıntıyı gözden kaçırmamaya bilhassa dikkat ediyordu.

"Şu unutulmaz anlar... Her şeye rağmen, ufak da olsa teselli bulduğumuz bir şey var. Suzy Pommier bizi tamamiyle terk etmedi. Hem güzel yüreğiyle hem ihtişamlı yaşamıyla ona hayranlık duyan bizler, soğuk ve gri ekranlarda onu görmeye devam edebileceğiz. İleride Suzy Pommier'in yüzü gözümüzün önünde belirdiğinde, bize huzur dolu anlar yaşatan bu güzel insanı gördüğümüzde, bize bıraktığı hatıranın canlılığıyla, kendisinin aslında ölümsüz olduğu düşüncesiyle teselli bulacağız..."

Bay Escamp'ın benzi uçmuştu. Siyah eldivenli ellerini bir titreme almıştı.

"Öylesine genç ve hayat dolu mizacıyla birkaç saat öncesine kadar bizi kendisine hayran bırakıyordu. Hiç aklından ölümü geçmiş midir? Bu yüce sanatçının can çekişen bir sanata kendini adamasının bir nedeni de budur belki."

Bay Pommier elini alnına götürmüştü, başkanın sözlerine daha fazla katlanamıyor gibiydi. Hector Mancelle gözlerini ondan ayırmıyordu. Aniden, beklenmedik bir sahne meydana geldi. Bay Escamp perişan babaya döndü, kulağına doğru eğilerek bir şeyler fısıldadı.

Bay Pommier ondan yana döndü ve gözlerinin içine bakarak:

"Yalan söylüyorsunuz Bay Joachim" dedi bir solukta.

Joachim Escamp başını eğdi, cevap ağır gelmişti ona, karşılık vermedi.

"Joachim" diye mırıldandı Hector Mancelle. "Adı Joachim!"

"Yalan söylüyorsunuz" diye tekrar etti Bay Pommier daha kuvvetli bir ses tonuyla.

Müfettiş, ağızlarından çıkan tek bir sözü bile kaçırmamak için iyice yanaştı yanlarına.

"Uğurlar olsun Suzy Pommier. Adınız, sanata gerçekten değer veren insanların yüreklerine sonsuza dek kazınsın."

"Yalan söylüyorsunuz, yalan söylüyorsunuz" demeye devam ediyordu Bay Pommier.

Ama bu sefer o kadar yüksek sesle söylemişti ki çevresindekilerin birkaçı da duymuştu bu sözleri.

Joachim Escamp parmaklarından birini dudaklarına götürdü.

"Bağırmayın, bağırmayın" diye uyardı adamı.

Bu sefer de Bay Pommier cevap vermedi. Sanki düşecekmiş gibi vücudu öne doğru kaykıldı. Fakat bir anda toparlanıp doğruldu yine. Beklenmedik bir çığlık koptu ağzından.

Söylevinin sonuna gelmiş olan konuşmacı sözünü kesmeden, çığlığın geldiği yöne doğru bir bakış attı.

"Uğurlar olsun Suzy Pommier. Gün geçtikçe devleşen kişiliğiniz pederinize teselli olsun."

Heyecan doruğa ulaşmıştı. Meraklı bakışlar, artık ayakta duracak gücü kalmayan gariban babaya doğru dönmüştü.

"Yalan söylediniz" dedi Bay Pommier bir kez daha.

Başkan heyecanına hâkim olmak için derin bir nefes aldığı sırada Bay Pommier ansızın çıldırmış gibi harekete geçerek kalabalığı yarmaya çalıştı.

"Bırakın geçeyim, bırakın geçeyim, bırakın geçeyim" diye bağırıyordu.

Bu çılgınlığın şaşkına çevirdiği kalabalık yerine sabitlenmiş gibi kalakalmıştı. Ama hiç tepki göstermeden yaşlı ada-

mın boşluğa doğru kaçışına izin verdiler. İki taraflı ağaçlı yolu bulur bulmaz, koşmaya başladı. Birkaç adım koştuktan sonra dengesini yitirip tepetaklak yere kapaklandı. Hemen yardıma koşup ayağa kaldırmaya çalıştılar. Ama o, şapkası bir tarafa uçmuş, üstü başı toz içinde hâlâ söylenmeye devam ediyordu.

"Delirdi adam, acıdan aklını yitirdi" diyordu herkes ayrı bir kafadan.

Birkaç adam arkasından koştu.

Aralarında Hector Mancelle de vardı.

Mezarlığın girişine vardığında kısa bir tereddüt yaşayıp geri döndü. Arkasından birilerinin geldiğini fark etmişti. Fakat bu onu durdurmadı, öne atılıp koşmaya devam etti. Edgar-Quinet Bulvarı'nı boylu boyunca koştu. Raspail Bulvarı'na ulaştığında, Hector Mancelle ondan birkaç metre gerideydi sadece. Bay Pommier'in gözünden kaçmadı bu. Kendisinden beklenmeyecek bir çeviklikle daha hızlı koşmaya başladı. Yine de gücü gittikçe tükeniyordu. Birden ortada görünür bir sebep olmaksızın, sanki içinde bir yay kopmuş gibi aynı anda iki dizinin üstüne düştü.

"Neden kaçıyorsunuz böyle?" diye sordu müfettiş onu kaldırırken. "Neyiniz var?"

Bay Pommier ifadesiz gözlerle muhatabının yüzüne baktı. Kalabalık toplanmıştı bile etraflarına. Konuşacak mecali olmayan Suzy'nin elemli babası, zar zor nefes alabiliyordu. Az daha yine yere düşecekti.

"Onu bir kafeye götürüp kendisine gelmesi için ferahlatıcı bir şeyler içirin" diye tavsiyede bulundu yoldan geçen biri.

"Evine gitmesi daha iyi olur" diye dikkat çekti bir başkası.

Bay Pommier hâlâ deliliğe yakın bir sersemlik yaşıyordu. Onu kaldıran Hector Mancelle'i tanıdığı bile şüpheliydi.

Nihayet soluk alışı normale dönmüştü.

"Galiba daha iyiyim" diye mırıldandı. "Bırakın beni beyefendi" diye çıkıştı müfettişe. "Biraz dolaşmak istedim... Aman tanrım, bu kadar insan niye toplandı... Boğuluyorum... Bırakın nefes alayım."

"Beni dinleyin, dinleyin beni" dedi Hector Mancelle otoriter bir sesle.

Bay Pommier bir adım attı, sonra zorlanarak bir tane daha atmaya çalıştı.

"Henüz kendinize gelemediniz" dedi müfettiş. "En iyisi evinize dönmeniz. Size eşlik edeyim."

"Hayır, şimdi olmaz... Bırakın yürüyeceğim diyorum size."

Hector Mancelle üstelemedi. Bay Pommier akıl sır edilemeyecek bir hızla sağına soluna bakmadan, avcıdan kaçan bir hayvan gibi yine koşmaya başladı.

Müfettiş ve bu tuhaf olayın birkaç şahidi adamı takibe devam ettiler. Ama biraz sonra gördükleri karşısında daha fazla ilerleyemediler. Bay Pommier, ona tam yetişecekleri sırada kendini Raspail Bulvarı'nda hızla seyreden bir otomobilin önüne atmıştı.

*
* *

Kazaya şahitlik edenler, bu vahim olaydan sonra cesedin parçalarını toplayabildiler ancak. Pommier'in vücudu lime lime olmuş, bin parçaya bölünmüştü. Yüzü tanınmaz haldeydi. Yoldan geçenlerden biri hemen Cochin Hastanesi'ni aradı. Birkaç dakika sonra bir ambulans kaza yerine gelip cesedi yükleyerek götürdü.

Kaldırımın üzerinde hareketsiz duran Hector Mancelle, düşüncelere dalmış ambulansın gözden kayboluşunu izliyordu. Avuçlarından birini sıkmıştı. Açmadan usulca cebine koydu elini. Bir şey saklıydı elinde... Bir anahtar...

Düşünceli halde yine mezarlığa döndü. Suzy Pommier'in bedeni gömülmüştü, cenaze alayına katılmış olanlar yavaş yavaş dağılıyorlardı. Joachim Escamp'ı aradı gözleri ama adam ayrılalı çok olmuştu oradan. Bunun üzerine müfettiş en yakın taksi durağına attı kendini.

"Lévis Sokağı" dedi sürücüye.

On İki
Adalet Sarayında

Bu acıklı kazanın Raspail Bulvarı'nda meydana geldiği sırada, en az onun kadar acıklı başka bir olay adalet sarayında yaşanıyordu.

Saat birdi. Birkaç avukat, sorgu yargıcı Grandmanet'in odasının kapısında çene çalıyorlardı. Bir bank üzerinde, iki jandarma erinin ortasında oturmakta olan Pierre Nervray içeri alınmayı bekliyordu. Avukatı Bayan Jean Senne hemen yanında duruyordu. Tutukevinde geçirmiş olduğu son iki gün Pierre'i çok değiştirmişti. Boyun yakalığı olmayan üstü ve tıraşsız haliyle on yıl ya da daha fazla yaşlanmış görünüyordu.

"Toparlanın, kendinizi bu kadar bırakmayın" diye şefkatle telkinde bulunuyordu ona Bayan Jean Senne. "Sevdiğiniz kadını öldürdünüz, bu çok sık yaşanan bir olay. Böyle şeylerle burada her gün karşılaşıyoruz. Cinayette tasarlama da

yok. Artık, öyle biri yok. Sizin gibi bir adam kesinlikle tasarlayarak adam öldürmez. Bir kıskançlık anında kontrolünüzü yitirdiniz. Sorgu yargıcına bunları anlatmanız gerekiyor. Ayrıca ilk sorgu sadece şekli olarak yapılıyor. Size sorulan sorulara yanıt vermeniz yeterli. Bay Grandmanet'in bugün işin esasına girmeyi düşündüğünü sanmıyorum."

Bunlar olurken birden iki gazeteci suçlunun yanına gelmeye çalıştılar ama kolluk kuvvetleri hemen engel oldular onlara. Aniden bir flaş patlaması kör etti Pierre'i. Flaşın patladığı yöne baktı. Bir fotografçı sakin sakin makinesinin sarma düğmesini çeviriyordu.

"Olmaz, olamaz" diye söylendi genç adam. "Dayanamıyorum artık buna. Bir canavara dönüştüm, bir gösteri hayvanı gibi oldum..."

"Kendinize hâkim olmalısınız."

"Öyleyim ama bu gücümün ötesinde. Her an düşecekmiş, aklımı yitirecekmiş gibi hissediyorum."

Tam o anda bir kolluk personeli geldi yanlarına.

"Girebilirsiniz" dedi.

Pierre ayağa kalktı. Bileklerindeki kelepçeleri saklamak için elindeki şapkayla onları örtmeye çalışıyordu. Bayan Senne, ona cesaret vermek amacıyla kollarından tuttu. Kısa süre sonra ikisi sorgu yargıcının odasına giriyorlardı.

Bay Grandmanet büyük bir masanın arkasında otuyordu. Altmış yaşlarında kalender bir adama benziyordu. Hiçbir önyargının tesiri altında olmadığını, hukuk ve adalet dışında bir yol gösterici kabul etmediğini ortaya koyarcasına yüzünde bütünüyle kayıtsız bir ifadeyle suçluya baktı.

"Buyurun oturun" dedi Pierre'e.

Bayan Senne'in de ayakta olduğunu fark edince ekledi:

"Siz de lütfen Sayın Avukat."

Sorgulamanın ilk kısmında katilin kimlik bilgileri ile geçmişine dair sorular soruldu. Sonra, avukatın öngörülerinin aksine Bay Grandmanet işin esasına geçti.

"Cinayeti işleme sebepleriniz nelerdir? Daha açık bir ifadeyle, sevgilinizi neden öldürdünüz?" diye başladı. "Çok karmaşık geliyor bana bu durum. Onu ziyadesiyle çok seviyordunuz. O da aynı şekilde aşkınıza karşılık veriyordu. Ayrıca, bana söylenenlere göre kadın kendisine saygı duyulan koca yürekli bir insanmış. Bu yüzden de hangi nedenlerin sizi cinayeti işlemeye ittiğini ilk bakışta pek anlayamıyorum."

Cevap vermedi Pierre. Düş görüyor gibiydi. Sorgu yargıcına bakıyor gibi dursa da onu görmediği belliydi.

"Sorularıma karşılık vermezseniz" diye devam etti Bay Grandmanet, "bir karara varmak konusunda zorlanacağım".

"Müsaadenizle" diye cevap verdi onun adına, nazik ve saygılı bir tutum takınan Bayan Senne, "müvekkilim henüz çok heyecanlı. Birazdan kendisini toparlayacaktır".

"Anlıyorum Sayın Avukat, yalnız vaktimiz çok yok."

"Cevap verin, cevap verin" diye devam etti avukat, Pierre Nervray'den yana dönerek.

"Size ikinci sefer aynı soruyu soruyorum" diye kaldığı yerden devam etti yargıç. "Cevap vermekten imtina ederseniz, kâtip cevap kısmını boş bırakacak, değil mi, Bazin? Anlıyorsunuz değil mi? Sonra diğer sorulara geçeceğiz. Sevgilinizi hangi nedenle öldürdünüz? Sebebi kıskançlık mıydı? Ondan bıkmış ve özgürlüğünüzü mü kazanmak istiyordunuz? Yoksa bir anda meydana gelen bir öfkeden dolayı mı öldürdünüz onu?"

"Bir kıskançlık anıydı Sayın Yargıç."

"Peki, bu genel bir kıskançlık mıydı yoksa kıskandığınız belli bir kişi var mıydı?"

"İkisi de Sayın Yargıç."

"Demek bir taşkınlık anında harekete geçtiniz. Örneğin bir akşam eve girerken rakibinizin mektubunu buldunuz, sevgiliniz de arkadaşlarınızdan biri ile ilişkisi olduğunu itiraf etti. Bu yüzden kendinizi kaybettiniz ve onu öldürdünüz."

"Evet öyle Sayın Yargıç."

"Hayır tabii ki" diye araya girdi Bay Grandmanet. "Bunlar benim tahminlerim sadece. Bu tahminler doğru mu yoksa başka şekilde mi oldu, onu söyleyin bana. Yoksa beni anlamıyor musunuz?"

"Evine gittiğimde Suzy iş arkadaşlarından birini, Harry-Paul Donna'yı sevdiği için benden ayrılmak istediğini söyledi."

"Dolayısıyla sizden ayrılmak istediği için mi öldürdünüz onu?"

"Pardon" diye kesti avukat, "müvekkilimin sözlerinden, ondan ayrılmak istediğinden ötürü sevgilisini öldürdüğü sonucu çıkmıyor".

"Nasıl bir sonuç çıkıyor o zaman."

"Şu sonuç çıkıyor Sayın Yargıç, onu öldürdü çünkü yüreğinde derin bir yara açılmıştı."

"Ah, tamam o halde."

"Bu detayın Sayın Yargıç, daha da somutlaştırılmasını talep ediyorum. Savunmamı bu husus üzerine kurmak niyetindeyim. Acı çektiği için öldürdü."

"Nasıl isterseniz Sayın Avukat. Ancak düşününce ikisi de aynı şey. Kıskandığı için onu öldürdüğüne göre bu ayrılıktan dolayı acı çekiyordu."

"Ben, Sayın Yargıç, acı çektiği için onu öldürdüğünü, ayrılma isteğinin ise bunun arka planında kaldığını düşünüyorum."

Bayan Senne'nin açık gözlülüğünü anlamamış gibi yapan yargıcın yüzünde bir gülümseme belirdi, sonra sanığa döndü tekrar.

"O halde bu kadını size acı çektirdiği veya daha doğrusu acı çektiğiniz için öldürdünüz. Mutsuzdunuz. Bir gün sizden kaçacağından korkuyordunuz. Bu yüzden de onu öldürdünüz. Bununla beraber, böyle bir suç işleyeceğimiz zaman bizi buna iten bir neden, bir olay ya da başka bir şey meydana gelir. Sadece acı çektiğimiz için birilerini durduk yere boğazlamayız, öyle olsa herkes kendisini mahkemede bulurdu."

"Hiçbir şey olmadı Sayın Yargıç."

"Yani, öyle durduk yere, herhangi bir somut sebep olmaksızın boğdunuz kadını."

"Savunma makamının en kuvvetli tezi de bu" diye cevap verdi müvekkilinin yerine Bayan Senne. "Sayın Yargıç, dikkate almanızı rica ediyorum. Müvekkilimin çektiği acı (parmağıyla Pierre'i işaret ederek) o kadar gerçek ve derindi ki, insan bu kadar uzun zaman boyunca böyle bir kederi içinde yaşadıktan sonra bir gün önemli bir olay olmaksızın kendini kaybedebilir. O an karşısında kardeşi ya da annesi bulunsaydı onları bile öldürebilirdi."

"Anlaşıldı."

"Bahsettiklerim Sayın Yargıç, delil niteliğindedir. Buna ilaveten, karşımızda kesin olarak irsi bir rahatsızlıktan, bu hususta ayrıca bir inceleme yapılmasını rica ediyorum, mustarip bir insanın bulunduğunu unutmamalıyız. Müvekkilim, bu cinayeti işlemek konusunda kendisine engel olamadığına göre, kendisini bu eylemden korumayı bilemediğine göre, sırf bu nedenle bir hasta olarak değerlendirilmelidir."

"Bu durumda Sayın Avukat, bizim yaptığımız işin bir anlamı kalmıyor. Ben ve diğer meslektaşlarımın varlığına da gerek kalmıyor. Çekilip işi doktorlara bırakmak en doğrusu o halde. Suçluları gerektiği şekilde tedavi eder onlar."

Sorgu yargıcı sapsız gözlüklerini çıkarıp cebinin içiyle camlarını temizledi, sonra tekrar takıp Pierre Nervray'yi uzun uzun süzdü.

"Kendinizi böyle bir tutumun içerisine hapsetmemelisiniz" dedi her hecenin üstüne basa basa ve işaretparmağı ile başparmağının uçlarını birleştirerek. "Sorduğum sorulara daha detaylı cevap vermeniz gerekiyor. Neredeyse tek kelimelik cevaplar çıkıyor ağzınızdan. Bu şekilde davranmaya devam ederseniz adaleti bulmamıza yardımcı olamazsınız. Yine de kendinizi yargıçların huzurunda samimi bir şekilde ifade edeceğinize inanıyorum."

Pierre Nervray karşılık vermedi. Onun adına sözü yine Bayan Senne aldı.

"Sanığın halen hayatını mahveden olağanüstü olayların etkisinden kurtulamadığını akıldan çıkarmamak gerekir Sayın Yargıç. Müvekkilim kendisinde olsaydı, bunu ilk siz fark ederdiniz. Bu mahzun ve bitkin halin bizatihi kendisi, samimi bir şekilde ne kadar pişmanlık duyduğunu ortaya koyuyor."

Bay Grandmanet sanığın dosyasını açtı, içinden bir evrak çekip dikkatli bir biçimde inceledi. Sonunda evrakı masasına bırakıp devam etti.

"Sonuç olarak, olay gayet açık. Suzy Pommier'i kıskançlıktan öldürdünüz. Bunu kendiniz de itiraf ediyorsunuz. Dosyanızda tarafınızca imzalanmış, itirafınızı içeren ifade tutanağı var. Mahkemenizden önce sorgulama işleminin daha fazla uzatılmasına gerek yok şu an. Tabii, bazı hususlar henüz açıklığa kavuşmuş değil. Cinayetin tasarlanarak gerçekleşmiş olduğuna yönelik tespit için de henüz erken. Daha fazla araştırma yapılmasına ihtiyaç var."

Bay Grandmanet kapıyı tutan kolluk personeline döndü.

"Sanığı götürebilirsiniz" dedi.

Pierre Nervray ayağa kalkıp kolluk personeline doğru ilerledi. Ama birden durup geri döndü. Yüzü solgundu. Gergin bir titreme ellerini esir almıştı.

"Müsaadeniz olursa Sayın Yargıç" diye başladı kupkuru bir sesle, "önemli bir açıklamada bulunmak istiyorum".

"Şimdiye kadar neden yapmadınız?" diye sordu Bay Grandmanet.

"Şüphesiz müvekkilim henüz kendisine gelememişti" diye araya girdi Bayan Senne.

"Bu açıklama ziyadesiyle önemli" diye devam etti Pierre Nervray, ne kendisine sorulan soruyu duymuş ne de avukatının cevabına dikkat etmişti.

"Buyurun o halde, söylemek istediklerinizi hemen söyleyin, yapmam gereken daha çok iş var."

Pierre Nervray bu buyruğa rağmen durup bekledi biraz. Sorgu yargıcının masasının önünde, büyük bir sıkıntının pençesine hapsolmuş gibi ayakta duruyordu. Ne diyeceğine karar vermek için toparlanmaya çalıştığı belliydi. Sonra birden yalvarır gibi öne doğru uzattı ellerini ve zar zor duyulan çekingen bir sesle:

"Yalan söyledim Sayın Yargıç, yalan söyledim... Suzy Pommier'in katili ben değilim. Katiyen, hiçbir zaman böyle ağır bir suçu işlemeye gücüm yetmez... Masumum ben."

Biraz önce Pommier'in dava dosyasını kapamış ve sanığın malum ifadesine herhangi bir ehemmiyet vermiyormuş gibi yapıp sırtını koltuğa dayayan Bay Grandmanet bir anda dehşetle doğrulmuşken Bayan Senne, bu ifade değişikliğinin müvekkili için riskli olup olmadığını düşünerek kocaman gözlerle hayretle ona bakıyordu.

"Ne diyorsunuz?" diye sordu Bay Grandmanet.

"Size yemin ederim ki masumum ben Sayın Yargıç. Ah, iki gündür nasıl acı içinde kıvrandığımı bir bilseniz."

"Madem suçlu değilsiniz, neden katilin siz olduğuna yönelik itirafta bulundunuz? Bu garip değil mi? Cevap verin. Bu itirafın size işkence yapılarak alındığını sanmıyorum."

"Hayır Sayın Yargıç. Komiser Piget görevini layığıyla yerine getirdi."

"Hepimiz yerine getiriyoruz. Mevzu bu değil. Soruma cevap verin."

"Bay Piget'nin yaptığı sorgu sırasında, içinde bulunduğum halin etkisiyle bu korkunç cinayeti üstüme aldım. Bir an her şeyden çok sevdiğim insanın ölümünde benim de suçluluk payım olduğunu düşündüm."

"Sizi anlayamıyorum. Biraz daha açar mısınız?"

"Evet biraz daha açık konuşun" diye ekledi Bayan Senne, bu ani değişikliği kontrol edemediği için içten içe hayıflanarak.

"Bana öyle geldi ki" diye devam Pierre Nervray, "onu gerçekten inandığım kadar sevseydim, halen hayatta olurdu. *Les Deux Mondes*'un gösteriminden sonra onu yalnız bırakmayıp

yanında kalmam için ısrar etmişti, bense benliğimi saran kıskançlık duygusuyla samimiyetine inanmamıştım, kafamda onun âşığıyla randevusu olduğunu kuruyor, zavallı sevdiğimin sadece şüphelerimi gidermek için yanında kalmamı istediğini sanıyordum. Gece yarısından önce onunla buluşamayacağımı belirtip eve gitmem gerektiğini söyledim, halbuki niyetim onu âşığıyla yakalamaktı. Bana göre bu âşık Harry-Paul Donna'dan başkası olamazdı. Ah bilseydim keşke. Keşke bir saniyecik olsun başına gelebileceklere ihtimal verebilseydim".

"Yine de tüm bunlar" diye araya girdi sorgu yargıcı, "neden adalete yalan söylediğinizi açıklamıyor".

"İşin o yönünü hiç düşünmedim. Onun herhangi bir âşığı olmadığını sadece benim aptalca kıskançlığım nedeniyle artık yaşamadığını anlayınca diyetimi ödeyerek kendimi cezalandırmak istedim. En az gerçek katil kadar benim de suçlu olduğumu düşündüm. Katil sadece onu soymak için öldürmüştü oysa."

"Cinayetin sebebi hırsızlık değil" şeklinde bir değerlendirme yaptı Bay Grandmanet.

"Tabii başka bir sebebi de olabilir, daha doğrusu katilin cinayeti işlemesini kolaylaştırdığım için kendimi onun işbirlikçisi gibi gördüm. Bu yüzden de cezalandırılmayı hak ediyordum."

"Peki hâlâ hak etmiyor musunuz?"

"Evet, bir cezayı hak ediyorum hâlâ. Ama düşündüm ki adaletin gerçekleşmesi için bütün cezanın bana kesilmemesi gerekir. Gerçek suçlunun da cezasını bulması gerekiyor."

Bunun üzerine sorgu yargıcı tebessümünü bastıramadı, avukata dönerek:

"Bunu öngörmüş müydünüz Sayın Avukat? Bu konuda bir diyeceğiniz var mı?"

"Açıkçası bunu şaşırtıcı buluyorum."

"Nasıl yani Sayın Avukat, şaşırtıcı mı buluyorsunuz?"

"Evet sayın yargıç."

"Bunda şaşacak bir şey yok... Normal olan bu aslında."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Bir suçlunun ilk itirafını değiştirmemesi çok nadirdir. Buna çoktan alıştım. Lâkin bu seferki dönüşün bana hayli keyif verdiğini belirtmeliyim. Neden biliyor musunuz Sayın Avukat?"

"Hayır Sayın Yargıç."

"Çünkü müvekkilinizin ruhunu o kadar yüce hislerle doldurmuşsunuz ki böyle bir şeye daha önce hiçbir suçluda rastlamadım. Anlıyorsunuz değil mi? Sadece gençlik ateşinin varlığı yeterli olmuyor bazen, bizim mesleğimizde deneyim de önemli."

Yargıç konuşurken Pierre hareketsiz kalmış yine hayal görüyor gibiydi. Biraz önceki gergin yüzünde ani bir yumuşama meydana gelmişti. Artık aynı insan olmadığı belliydi. Şimdiden evine döndüğünü düşünmeye başlamıştı. Kodeste geçirdiği son gece, artık kötü bir rüyadan başka bir şey değildi onun için. Her şeye rağmen işlemediği bir suçtan cezalandırılma korkusu tutuklanmadan önce duyduğu suçluluk hissine galip gelmişti.

"Davranışımla adaletin işleyişini bir süre engellediğim için özür dilerim Sayın Yargıç" dedi biraz düşündükten sonra kelimelerin üzerine basa basa, "ama Suzy Pommier'in benim her şeyim olduğunu düşündüğünüzde durumumu anlayacağınızı umuyorum".

"Evet" diye cevapladı alaylı bir gülümsemeyle Bay Grandmanet... "Durumunuzu çok iyi anlıyorum ama şimdi düşündüğüm şey bu değil. Esas anladığım ise itirafınızı artık reddettiğiniz. Bunu ise gayet doğal buluyorum. Düşününce, şüphe duygusunun hoşgörü duygusundan her zaman üstün tutulması gerektiğinin farkına varıyor insan, değil mi?"

Pierre Nervray'nin sorgu yargıcının ne demek istediğini net bir biçimde anladığı söylenemezdi. Buna rağmen cevap olarak:

"Evet tabii" dedi.

"İyi o zaman, benimle aynı görüşte olmanız işimizi kolaylaştırır. Geriye şimdilik ayrılmamızdan başka yapacak bir şey kalmadı."

Bay Grandmanet kolluk personeline dönüp onlara hitaben:

"Buyurun beyler, sanığı götürebilirsiniz" dedi.

"Sanık?" diye tekrar etti Pierre gayri ihtiyari.

Bay Grandmanet cevap vermeye bile lüzum görmedi. Masasının üzerine parmaklarını vurarak önündeki evraklardan birini okumaya daldı.

"Sanık?" dedi yeniden Pierre.

"Sakin olun" dedi ona Bayan Senne.

"Sayın Yargıç az önce söylediklerimi anlamadı mı acaba?"

"Hayır gayet iyi anladım" diye cevap verdi Bay Grandmanet. "Yaptığınız açıklamaları not ettim. Teyit edilmesi gereken bazı olgular var, ondan sonra da ifadenizin sonucu olan işlemleri tekrar gözden geçireceğiz."

"Benim, Pierre Nervray'nin, Suzy Pommier'in katili olduğunu mu sanıyorsunuz Sayın Yargıç?"

"Ben hiçbir şey sanmıyorum, bunu bilmeniz lazım. Sadece somut olgulara dayanırım. Önümde tarafınızca imzalanmış itiraf tutanağını var. Bunun hiç dikkate alınmaması gerektiğini söyleyemezsiniz herhalde?"

"Fakat, ben suçsuzum Sayın Yargıç!"

Pierre Nervray'nin yüzünün şekli değişmişti bir anda. Gözleri kocaman açılmıştı. Elmacık kemikleri kızıla boyanmış olan genç adam terden sırılsıklam olmuştu.

"Masumum ben, masumum" diye tekrar etmeye başladı delirmiş gibi. "Yalan söyledim anlıyor musunuz, sadece vicdanımın beni yargılayabileceği bir yanlıştan dolayı kendimi cezalandırmak için yalan söyledim... ama onurum üzerine, inandığım bütün kutsal değerler üzerine yemin ederim ki onu öldürmeyi aklımdan bile..."

"Götürün sanığı" diye tekrar etti ansızın sorgu yargıcı, katilin konuşmaya devam etmesinden dolayı emri yerine getirmek konusunda tereddüt eden kolluk personeline.

Bu sefer, itaat etmeleri gerektiğinin ayırdına vardılar. Masum olduğunu haykırmaya devam eden Pierre'e doğru yaklaşıp götürmek için kollarından tuttular. Ama genç adam ani bir gayretle kurtardı kendini.

"Bu, gücün kötüye kullanılmasıdır" diye bağırdı, "bir masumu tutukluyorsunuz. Bu size pahalıya mal olacak..."

"Sakin olun, sakin olun" dedi ona avukat. "Durumunuzu ciddileştirmeyin... Bu hususla ilgileneceğim ben... Ama bazı şeyleri yapabilmemiz için biraz zaman gerekiyor."

"Bir adaletsizliğin kurbanıyım ben... İmdat, imdat..." diye daha güçlü bir biçimde haykırmaya başladı Pierre Nervray.

Yine de bunu devam ettirmeye daha fazla imkânı olmadı. Aynı anda hem kolları hem bileklerinden sımsıkı tutulmuştu, kısa süre içerisinde büronun dışına çıkarıldı.

*
* *

"Ne gözü karalık" dedi yargıç, derin bir şekilde iç geçirip aldığı nefesi dışarıya vererek. "Aklını yitireceğini düşünmeye başlamıştım ya da yitirmiş gibi yapacağını, zira genelde hep böyle olur. Suçlular, itiraflarını değiştirmenin kendilerine bir fayda sağlamadığını görünce hemen öfke nöbeti geçirmeye yatkın oluyorlar. Görüyorsunuz değil mi, daha işimiz bitmedi. Ek araştırmalar yapıldıktan sonra, müvekkilinizin incelenmesi için üç doktor tayin etmek gerekiyor."

Sorgu yargıcı bazı şeyleri şakayla karışık söylese de yüzünde bir endişenin izlerini okumak mümkündü. Az önce yapılan ilk sorguda, olayların kendisinin öngördüğü şekilde gelişmediğini kabul ediyordu. Dışarıda kendisini sabırsız bir şekilde bekleyen gazetecilere nasıl bir açıklama yapması ge-

rektiğini düşünüyordu şimdi. Kendisinin Pierre Nervray'nin suçluluğu konusunda herhangi bir tereddüdü olmasa da kamuoyunun düşüncesini de hesaba katması gerekiyordu. Suzy Pommier'in katilinin yeni açıklamaları hakkında insanlar ne düşüneceklerdi? Bazı gazeteler Pierre Nervray'nin ilk itirafının kuşkulu olduğunu, suçun başkası adına üstlenilmiş olabileceğini, hatta esas suçlunun darağacından kurtarılması için zaman kazanmak amacıyla bu itirafın yapıldığını dahi ima etmeye başlamışlardı.

Bay Grandmanet bir puro yaktı, uzun bir sessizlikten sonra Bayan Senne'e:

"Aramızda kalsın, Pierre Nervray'nin tutumunu değiştirmesi hakkında ne düşünüyorsunuz? Gerçekten de esas suçluyu kurtarmak için böyle bir itirafta bulunmuş olabilir mi?"

"Buna cevap vermek zor. Müvekkilimin açıklamasından dolayı savunma yöntemimi değiştirmem lazım. Sizin gibi şaşkınım ben de ve herhangi bir karar vermeden önce biraz düşünmem gerekiyor."

"Kabul etmek gerekir ki her halükârda Pierre Nervray yaptığı açıklamayla davayı iyice bulandırdı. Suçlu veya değil, bu oyunu polisin dikkatini dağıtmak için yaptı. Bu durumda katili sanığı seven insanların arasında aramak gerekebilir, karısı mesela."

"Peki tutumunu bir anda değiştirmesinin nedeni ne olabilir?"

"Tek bir nedeni var bence, o da psikolojik, kodeste korkuya kapıldı."

Sorgu yargıcı üçüncü sefer Pommier'in dava dosyasını karıştırdı. Sonra, az önceki sakinliğini yitirdi bir anda.

"Bu çok olası!" diye haykırdı. "Soruşturma yanlış yönde yürütülmüş. Komiser Piget bir çocuk gibi davranmış. Bir sorgu asla itiraf var diye sona erdirilmez. Hep aynı şey. Adli Polis Merkezi'ndeki beyefendiler sadece kişisel muvaffakiyetlerinin peşindeler. İsimlerini gazetelerde görmeye can

atıyorlar, bilinçli çalışma, dürüst emek bunların harcı değil. Reklamlarının yapılması, aldıkları tebrikler, maaş artışları ve kıdemleri, tek hoşlarına giden bu. Gerisi onlar için değersiz. Nasılsa sorgu yargıcı ilgilenir gerisiyle. Göreceğiz bakalım."

Bay Grandmanet bir zile defalarca bastı.

"Hemen adli polise gidip Komiser Piget'yi buraya getirin" dedi çağrıya cevap veren memura. "Ona acilen kendisiyle konuşmam gereken hususların olduğunu söyleyin."

Memur ortadan kaybolur kaybolmaz, Bayan Senne'e döndü:

"Ondan Pierre Nervray'nin itirafını nasıl aldığı konusunda beni aydınlatmasını isteyeceğim. Zira bu olayların hepsi de bana çok tuhaf görünüyor. Sizce de öyle değil mi Bayan Senne?"

On Üç
Lévis Sokağı'nda

"Lévis Sokağı 14 numara" dedi biraz önce çağırdığı taksinin şoförüne Hector Mancelle, Suzy Pommier'in babasının korkunç intiharının üzerinden birkaç dakika geçmişti.

Arabanın yükünü dengelemek istercesine şoförün bulunduğu tarafın çaprazına oturmuş olan genç müfettiş bir sigara yaktı. Biraz önce şahit olduğu tüyler ürpertici sahnenin etkisinde kalmış, ruhu durulmuş gibi hiçbir şey düşünemiyordu, gözleri sigara dumanının içinde kaybolmuştu.

"Olabildiği kadar hızlı" dedi öndeki koltuğa asılarak, taksi ona yavaşlamış gibi geliyordu.

Fakat şehrin eski gediklisi olan sürücü, kendi bildiğini okuyordu.

"Direksiyonda bir deli yok" diye cevap verdi Auvergne aksanıyla şoför.

Hector Mancelle tek kelime etmeden polis kimliğini çıkarıp kapı yönünden uzatarak şoförün burnuna doğru salladı. Kimliği gören şoförün ses tonu değişti aniden.

"Tamam" dedi hemen bir hışımla ayağını gazın üstüne bastırarak.

Taksi on beş dakika sonra Lévis Sokağı'nda, kapısının iki kenarında sütçü ve bakkalın bulunduğu mütevazı görünümlü bir evin önünde durdu.

Hector Mancelle tereddüt etmeden karanlık kubbenin altından girdi doğrudan. Birkaç adım sonra kapıcı kulübesinin önünde durdu.

"Bay Pommier?" dedi.

"Üçüncü katta, koridorun sonundaki kapı, sol taraf."

"Teşekkürler."

"Ama henüz gelmedi."

"Yine de gidip bakacağım."

Genç müfettiş üçüncü katın koridorunda kibritini yakmak zorunda kaldı, içerisi gerçekten karanlıktı. Kapıcının tarif ettiği kapıyı bulunca talihsiz babanın cebinden aldığı anahtarı çıkardı ve ihtiyatlı bir şekilde açtı kapıyı.

Genç müfettişin hiç beklemediği bir sahne çıktı karşısına burada. İçeriye tarifi imkânsız bir düzensizlik hâkimdi. Hiç kuşkusuz günlerdir temizlik yüzü görmemişti burası. Ortadaki yatağın çarşafları yerde sürünüyordu. Dolap kapısı açıktı. Yemek artıkları masanın üzerinde bırakılmıştı. Odayı dolduran katlanılması zor bir koku içeriye hapsolmuştu. Burada oturan kişinin böyle sefil ve pis bir ortamda yaşayabilmesi için oldukça pasaklı biri olması lazımdı. Her şey eski ve kirliydi. Mobilyalar bit pazarından alınmış gibi duruyorlardı.

Hector Mancelle etrafa bakma işini çok fazla sürdürmedi. Arkasında bıraktığı kapıyı yavaşça kapadı. Bir an tereddüt edip odanın ortasında hareketsiz kaldı. Sonra bir kapı fark edip açtı. Bu kapı mutfak ve depo olarak iş gören ikinci bir

odaya açılıyordu. Geri dönüp giysi dolabına yaklaştı. Bir sürü eski kutu ve kıyafetle doluydu. Birkaç saniye içinde hepsini ortaya döktü müfettiş. Lâkin elbiselerin ceplerinden bir şey çıkmadı. Kutuların çoğu ise bomboştu. Geriye kalan dördünde ise eski hesap defterleri ile savaştan önceki zamanları anlatan gazeteler vardı.

"Gerçeği aydınlatacak olanlar bunlar da değil" diye mırıldandı genç adam.

Yatağa yaklaştı. Yatağın şiltesini iki eliyle kavrayıp kaldırdı ve bir köşeye koydu. Somyanın üstü bir örtüyle kaplanmıştı. Örtüyü çekti bir seferde.

"Bak sen" diye söylendi.

Çektiği örtünün altında yayları kaplayan üzeri yamanmış kalın bir kumaş ortaya çıktı. Cebinden ufak bir çakı çıkarıp yamalı yerinden kesti kumaşı. İşte burada kitap şeklinde ufak bir paket, somyanın üzerinde iki yayın arasına gizlenmiş şekilde duruyordu. Paketin içinde yaklaşık beş yüz adet biner banknottan oluşan bir tomar frank vardı.

"He... he..." diye güldü Hector Mancelle. "Benden yüz frank koparmış bir adam için hiç fena değil."

Hector Mancelle yine de henüz tatmin olmamıştı. Bu serveti cebine indirdikten sonra, kaygılı halde aramaya devam etti. Yatağı yerine bırakıp, bütün dolapları, dairenin her tarafını aradı.

"Can sıkıcı" diye söylendi bir süre sonra.

Bir sigara daha yakıp oturdu biraz. Sonra bir anda doğrulup az önce dikkatsizce savurduğu paraların sarıldığı gazete parçasını aldı. Kâğıdı özenle katlayıp cebine koydu.

Ardından çöp kutusundaki kâğıtları fark edip hepsini yere döktü. Dizlerinin üstüne çöküp her bir kâğıdı teker teker inceledi. Önemsiz görünen bir kartpostal özellikle dikkatini çekmişti. Kırışmıştı, hatta bazı tarafları yırtılmıştı da. Kartpostalı özenle açtı, sonra rahat bir yere oturup okumaya başladı:

"Sevgili Bay Pommier,

Davetiniz için teşekkür ederim. Kızınızın yeni filminin gösterimine katılmak için duyduğum büyük isteğe rağmen maalesef bu akşam müsait olamayabilirim. Bununla beraber, inanın orada sizlerle birlikte olmak için elimden geleni yapacağım.

Suzy'ye en iyi dileklerimi iletin. Size her zaman sadık ve adanmış olan,

JOACHIM ESCAMP"

Hector Mancelle kartpostalı birkaç defa okuduktan sonra, zarfını incelemeye başladı. Zarfın üzerindeki posta kaşesinin üzerinde 8 Haziran* tarihi vardı, yani cinayetten önceki gün. Alıcı bölümünde doğal olarak Bay Pommier'in ismi vardı. Zarfın gönderildiği büroya gelince, bu da Victor Hugo Meydanı'ndakiydi.

Müfettiş sakin ama yine de hafif bir titreme hissederek bu banal mektubu cebine koydu. Sonra daha fazla arama yapmaya gerek görmeden dışarı attı kendini.

Yola çıkınca Batignolles Bulvarı'na doğru birkaç adım attıktan sonra bir bar görüp girdi içeriye. Bir kupa bira söyleyip bir dikişte bitirdi. Ardından kasaya uğrayıp bir jeton istedi ve telefonun bulunduğu yöne doğru yollandı.

Kısa bir konuşmanın ardından yeniden bir taksinin içinde buldu kendini, bu seferki hedefi Victor Hugo Meydanı'ydı.

* Metnin orijinalinde 7 Haziran olarak geçmektedir. Kronolojik bütünlüğün sağlanması için 8 Haziran olarak değiştirilmiştir. (ç.n.)

On Dört
Komiser Piget Öfkeleniyor

Hector Mancelle Victor Hugo Meydanı'ndaki posta ofisinden içeri girerken, polis merkezindeki Komiser Piget'nin bürosunda hem trajik hem komik bir sahne meydana gelmekteydi.

"Al işte, her şeyin sorumluluğu bana yüklendi" diye bağırıyordu Bay Grandmanet'in kendisini payladığı adalet sarayından yeni dönmüş olan Piget. "Kaldı ki benim işim sorgulamak değil. Bu kadarı da fazla. Benim görevim suçluları yakalamak. Gerisi beni ilgilendirmez. Herkesin işi kendine."

Komiser Piget bürosunda yalnız değildi. Aralarında Vigneron'un da bulunduğu birçok polis memuru da aynı yerdeydi.

"Ne oldu ki?" diye sordu Vigneron.

"Görünen o ki Suzy Pommier'in katili olarak Pierre Nervray'yi beğenmemişler. Altına imza attığı itiraf metninin

hiçbir önemi yokmuş. Bize başka türlü bu kadar açıkça embesil muamelesi yapılamazdı."

"Ne istiyorlarmış peki?"

"Güya başka biri işlemiş cinayeti. Neden? Bir fikrim yok."

"İşin içinde siyaset var."

"Bu beni alakadar etmez. Tek bildiğim Suzy Pommier'in katilinin Pierre Nervray olduğu. Hepsi bu. Nokta."

Komiser Piget kendinde değildi. Demek ki o kadar emeğin, o kadar çabanın karşılığı Pierre Nervray yüzünden hakarete maruz kalmaktı.

Birden kapı çalındı.

"Girin, girin" diye bağırdı Piget.

Kapının eşiğinde bir memurun başı göründü.

"Gazeteciler onları içeriye kabul edip etmeyeceğinizi soruyorlar."

"Hayır, hayır" diye gürledi komiser. "Rahat bırakın beni."

Alışılmadık bir kargaşa hâkimdi polis merkezinin koridorlarına. Orfèvres Rıhtımı'ndaki devasa yapının önünde ikide bir arabalar duruyor, içinden çıkanlar hızla sundurmanın altına doğru koşuyorlardı. Her kattan telefon sesleri yükseliyordu. Belli ki havada bir şeyler vardı.

Komiser Piget öfkeden bağırarak yakınmaya devam ediyordu. Bu arada bürosunun rıhtıma bakan açık penceresinden çok daha farklı, gittikçe daha da belirginleşen bir bağırma sesi duyulmaya başlandı. Bu ses, bir gazete satıcısının sesiydi.

"Özel baskı, son baskı diye bağırıyordu boğuk bir ses. Suzy Pommier davasında beklenmedik olaylar. Oyuncunun babası intihar etti. Pierre Nervray itiraflarını reddediyor... Özel baskı, son baskı..."

"Nasıl olur!" diye bağırdı Komiser Piget, "artık işportacıların sokaklarda bağırmasına da mı izin veriyoruz? Bu olayla ilgili rahat bırakmayacak mısınız beni? Bıkmaya başladım artıktüm bunlardan. Böyle devam ederse öfkeden delireceğim".

Gerçek şu ki Komiser Piget üzüntü ve korkuyla, itibarının gittikçe düştüğünü görüyordu. Zaten sorgu yargıcının yanından daha yeni dönmüştü. Zaten...

Telefon çaldı yine. Arayan İçişleri Bakanıydı. Suzy Pommier davasındaki tuhaf gelişmelerden en yüksek makamların da haberi olmuştu. Komier Piget'den açıklama bekleniyordu.

"Vigneron dışındaki herkes hemen büromdan çıksın" dedi sonunda bezgin Piget. "Yetti artık. Böyle devam ederse istifamı vereceğim."

Polisler birbirlerine göz kırparak emre itaat ettiler."

"Bak" dedi Piget, Vigneron'la odada yalnız kaldıklarında, "enteresan bir durumla karşı karşıyayız".

"Hiçbir şey yapamazsın."

"Öyle mi sanıyorsun... Her şeyi benim üstüme mi yıkacaklar sanıyorsun."

"En iyisi, herkesin dediği gibi bekleyip ne olacağını görmek".

"Hayır, hayır, hiç de bile."

"Ne yapmaya niyetlisin?"

"Ben de sana soracaktım. Çünkü ne yana döneceğimi bilmediğimi senden bir an bile saklayacak değilim. Dinle beni Vigneron... Pierre Nervray'nin masumiyetine inanıyor musun gerçekten?"

"Bir fikrim yok."

"O değilse kim peki sence?"

"Soruşturmaya en başından başlamak gerekiyor."

"Elbette, yapılması gereken en doğru şey bu."

"Donna'nın yeniden sorgulanması gerek."

"Senin düşüncene göre, suçlu Pierre Nervray değilse, Donna'dan başkası olamaz."

"Evet."

"Ben de aynen böyle düşünüyordum."

"Unutma ki iki alternatif arasından seçim yapman gerekiyor, ya Pierre Nervray'nin suçlu olduğundan yola çıkacak-

sın ya da diğerlerinin, tabii bunun bazı riskleri ve tehlikeleri var ya da bu iki seçeneği bir kenara itip tamamen üçüncü bir hedefe odaklanmalısın."

"Hedef Donna."

"Kesinlikle."

"Peki ya yine yanlış yoldaysak?"

"En azından elimizden geleni yapmış oluruz."

"İçimden tereddüt ettiğimi saklamayacağım. Kariyerim söz konusu burada. Bir hata mazur görülebilir ama ikincisi yıkım olur."

"Bu noktada, durumu bir kıvılcım parlamasıyla düzeltmeye çalışmalısın. Başarısızlık ihtimalinin gerçekleşmesi halinde de en azından itibarını korumak için elinden gelen bütün gayreti ortaya koymuş olursun."

Bu konuşmadan birkaç dakika sonra Komiser Piget aktör Donna'nın hemen yakalanıp bürosuna getirilmesi için emir verdi.

On Beş
Joachim Escamp'ın Evi

Hector Mancelle Victor Hugo Meydanı'ndaki posta ofisine dalmadan önce tereddüt ederek durdu biraz. Kol saatine baktı, saat altıyı yirmi geçiyordu. Damakta tat bırakan bir ikindi vaktiydi. Yaklaşık on kişi, bir gazete kulübesinin önüne gelmiş akşam gazetelerini almak için acele ediyorlardı.

"Bizim korkusuz Tabouret hâlâ burada değil" diye mırıldandı gözleriyle meydanı tararken. "Maalesef bekleyecek zamanım yok. Acele etmem gerek."

Kararlı adımlarla girdi posta ofisine. Kapanma saatinin yaklaşması üzerine içerisi müşteri ile dolmuştu. Çalışanlardan birine yaklaştı.

"Müdürünüzle görüşmek istiyorum" dedi.

"Bakın, köşede duran beyefendi."

Hector Mancelle işaret edilen kişiye doğru yürümeye başladı. Bu arada orada bulunan bir çift göz, işkillenmiş ve

olan biteni izleyerek görüşmeye şahit olmuştu. Müdür, genç polise ilk başta çok ehemmiyet vermemiş olsa da biraz sonra söylediklerine hayret ve merakla dikkat kesilmeye başlamıştı. Önce müfettişi kolundan tutup bir köşeye çekerek dikkatle dinlemiş, sonra onu yalnız bırakıp bir gişeden diğerine geçerek ve her bir çalışanın kulağına eğilerek onlarla bir şeyler konuşmuştu. Sonra Hector'un yanına gelip bir şey sormuş, ardından aynı rutini bir kez daha tekrarlamıştı. Yalnız bu sefer gişelerden birinde daha uzun süre durdu. Biraz sonra konuştuğu genç kadın kalkmış ve müdürü takip ederek geniş salonun köşesinde bulunan genç müfettişle bir araya gelmişti.

Üç kişi arasında cereyan eden konuşmadaki canlılık ile ayrılık anındaki beklenmedik sükûnet ve ciddiyet az önce bahsi geçen gözün dikkatinden kaçmamıştı.

*
* *

Hector Mancelle kendini yine Victor Hugo Meydanı'nda bulduğunda, gözleri arkadaşı ve ortağı André Tabouret'yi tekrar aradı. Hâlâ gelmemişti.

"Bekleyemeyeceğim galiba" diye söylendi. "Tek bir saniyenin bile boşa harcanmaması lazım."

Bir taksi çağırdı.

"Eylau Caddesi 30 Numara" dedi şoföre.

Biraz sonra araba zengin görünümlü bir yapının önünde durdu.

"Bay Joachim Escamp evdeler mi acaba?" diye sordu kapıcıya.

"Bilmiyorum beyefendi. Burada değildi normalde, geldiğini görmedim."

"Güzel mazeret... Hangi katta oturuyor Bay Escamp?"

"Burada beyefendi, zemin katta, karşıdaki kapı."

Hector Mancelle kapıyı çaldı. Bir uşak açtı.

"Bay Escamp evde mi?" diye sordu tekrar Hector.

"Biraz beklerseniz gidip bakayım beyefendi, kim görmek istiyor?"

"Hector Mancelle. Ev sahibiniz ismimi hatırlamaz ise kendisine Asnière'de, Jean Rivière'in mekânında karşılaştığı kişi olduğumu söyleyin."

"Anladım beyefendi. Buyurun içeriye girin, ben de gidip haber vereyim..."

Hector Mancelle'in bir dakika bile beklemesine gerek kalmadı.

"Buyurun efendim, beni takip edin" dedi uşak gelir gelmez.

Müfettiş yerleri halı, duvarları küçük tablo ve gravürlerle bezenmiş koridordan ilerledi. Koridorun sonunda açık bir kapı vardı. Eşikte başından güneş ışığı akan, bu yüzden yüz hatları pek seçilemeyen bir adam duruyordu.

"İyi akşamlar sevgili Bay Mancelle" dedi genç müfettişe doğru ilerlerken. "Buyurun lütfen. Sizi gerektiği gibi ağırlayamıyorum, gördüğünüz üzere yolculuk için hazırlık yapmakla uğraşıyorum."

"Seyahate mi çıkıyordunuz?"

"Maalesef sevgili Bay Mancelle. İş dünyasında her zaman istediğimiz şeyleri yapamıyoruz."

Joachim Escamp'ın yatak odası bir hayli lüks mobilyalarla döşenmişti. Pencereler kapalıydı. Neredeyse her köşeye yerleştirilmiş ve özenle örtülmüş elektrikli abajurlar, yumuşak olduğu kadar canlı bir ışıkla aydınlatıyorlardı etrafı.

"Buyurun oturun sevgili Bay Mancelle. Benim de aklımda siz vardınız. Siz tekrar gördüğüme çok memnun oldum. İlk karşılaşmamızda üzerimde çok hoş bir etki bırakmıştınız."

"Karşılaşmamız benim içinde güzel bir anı oldu" dedi müfettiş ne söylediğine çok önem vermeden etrafa göz gezdirirken.

"Size birkaç soru sormak için tekrar görüşmek istiyordum. İnanın, talihsiz Suzy'nin Pierre Nervray tarafından öldürülmüş olabileceğine bir an bile ihtimal vermedim. Cinayeti işlediğini itiraf ettiğini gazetelerde okuduğumda nasıl bir şaşkınlık geçirdim bilemezsiniz. Bakın işte akşam baskısında neler yazıyor? İtirafını geri almış."

"Biliyorum."

"Ne düşünüyorsunuz bu konuda?"

"Sizin gibi, Pierre Nervray'nin suçlu olduğuna hiçbir zaman inanmadım."

"O zaman suçlu kim?"

"Bir saat içerisinde öğrenmiş olacaksınız."

Joachim Escamp'ın bu haberi aldığında duyduğu mutluluk o kadar büyüktü ki ayağa kalkarak genç müfettişe yaklaştı ve ellerinden tutup sevinçle sıktı.

"Gerçekten mi?"

"Bir saat sonra katil polis merkezinde olacak."

"Daha sonra değil yani?"

"Hayır."

"Talihe bakın. Bu iğrenç suçluyu yola çıkmadan evvel görebileceğim demek ki."

"Saat kaçta yola çıkıyorsunuz."

"Dokuz buçukta."

"O zaman evet."

"Peki neden işledi bu suçu? Kıskançlık, sanırım..."

"Hayır..."

"Beni meraklandırıyorsunuz."

"Sizden bir şey rica etmek zorundayım."

"Ne isterseniz."

"Öncelikle, karşılaştığımız günden sonra Jean Rivière'i tekrar görüp görmediğinizi bilmem gerekiyor."

"Evet, aramızda anlaştığımız gibi evime geldi sonradan."

"*Les Deux Mondes* filminin kalan kopyalarını bıraktı mı size?"

"Evet."

"Ne kadara?"

"İki milyon iki yüz bin franga."

"Güzel para."

"Gerekiyordu sevgili Bay Mancelle, öyle gerekiyordu. Gençsiniz henüz, aşkın ne kadar güçlü olduğunu bilmiyorsunuz. Benim yaşıma geldiğiniz vakit siz de anlayacaksınız."

"Makbuz aldınız mı?"

"Doğal olarak."

"Sizi sıkmayacaksa onu da alıp benimle polis merkezine gelebilir misiniz?"

"Hemen mi?"

"Hayır, acilen değil. Bir saat sonra. Saat yedi buçukta. Gara gitmek için fazlasıyla zamanınız olacaktır."

"Yalnız, valizlerimi henüz hazırlamadım."

"O halde hazırlamaya başlayın hemen. Bu çok önemli. Suçlunun maskesini düşürmek için sizin orada bulunmanız benim için çok önemli."

"Size nasıl bir faydam dokunabilir, bilemiyorum."

"Şu an size bir şey söyleyemem. Ama tahmin yetiniz biraz olsun güçlüyse anlamışsınızdır."

"Jean Rivière."

"Size şimdilik bir şey söyleyemeyeceğimi belirttim. Ben de bir insanım, dolayısıyla yanılıyor olabilirim. Belki de aldanıyorumdur. Şüphelendiğim şeyin doğru olup olmadığından emin olmak istiyorum."

Sonra sohbeti değiştirmek için ev sahibinden bir sigara istedi Hector Mancelle. Bay Escamp uşağı çağırmak için zili çaldı.

"Firmin" dedi, "büromda kalan sigaraları buraya getirin. Bu arada benim çıkmam gerekiyor. Yokluğumda valizlerimi hazırladıktan sonra Gare du Nord'a götürüp beni bekleyin. Anlaşıldı mı?"

"Evet efendim."

"Bu arada Bay Pommier'in korkunç intiharından haberiniz yokmuş gibi görünüyor."

"Hayır, hayır, haberim var."

"Bunu çarpıcı bulmuyor musunuz?"

"Aksine çok sarsıcı buluyorum. Düşünün ki tüm cenaze merasimi boyunca onunla yan yana duruyordum. Bir an ona yaklaşıp bu merasimin beni ne kadar derinden etkilediğini söyledim. Sonra aniden kendini kaybedip aklını yitirdi. Ne dediğimi anlamıyor gibiydi. Ardından çıldırmış gibi kaçmaya başladı. Bu ailenin talihsiz bir alınyazısı var gerçekten."

"Gerçekten."

"Suzy'nin ölümünden sonra babasının intihar etmesi durumu iyice feci hale getirdi. Bu babanın yavrusunu ne kadar çok sevdiğini bir bilseniz. Üstüne titriyordu resmen. Kızı için büyük hayalleri vardı. O ise bir akşam alçakça katledildi. Yaşamdaki tek dayanağını da yitirmişti, bu küçük adamın ruhunun derinden sarsılması işten bile değildi."

Firmin'in yanına bıraktığı abanoz ağacından yapılma kutudan bir sigara daha aldı Hector Mancelle.

"Treninize yetişmek istiyorsanız artık kalkıp Orfèvres Rıhtımı'na gitmemiz gerekiyor" diye uyardı genç müfettiş.

"Benim orada bulunmam gerçekten zorunlu mu?"

"Kesinlikle."

"Bunu pek istemediğimi size itiraf etmeliyim."

"Neden peki?"

"Almam gereken birkaç şey vardı..."

"Evet, tabii, anlıyorum. Fakat çok sevdiğiniz bir kadının intikamının alınmasının söz konusu olduğunu unutmayın."

"Biliyorum ama ben yargıç değilim sonuçta."

"Dinleyin Bay Escamp, en fazla yarım saatlik vaktinizi alacak. Orada bulunmanızın önemi büyük, benim için kabul etmenizi rica edeceğim."

"Peki."

"Özellikle Jean Rivière'in verdiği makbuzu unutmayın. Çok önemli."

"Cebimde."

"Çok iyi."

Bay Escamp ropdöşambrını çıkarıp ceketini giydi, aynada birkaç saniye baktı kendine. Müfettişe eşlik etmek konusunda isteksizlik duysa da yüzünde belli bir memnuniyet ifadesi okunabiliyordu, toplum vicdanını derinden yaralayan böylesi bir olayda suçlunun tespitinde rolünün bulunması içten içe göğsünü kabartıyordu.

On Altı
Yarım Kalan Sorgu

Hector Mancelle ile Joachim Escamp çeyrek saat sonra polis merkezinin kapısından içeri giriyorlardı. Bir sürü arabanın Orfèvres Rıhtımı'na boydan boya park ettiği müfettişin gözünden kaçmamıştı.

"Bu durum ortamın hararetini artırıyor" dedi gülümseyerek yol arkadaşına.

Ana kulenin büyük saati sekize yirmi beş dakika kaldığını gösteriyordu.

"Trene yetişebilecek miyim sizce?" diye sordu Joachim Escamp.

"Hiç endişelenmeyin..."

Şeflerin büroları ile izleyicilere ayrılmış salonun bulunduğu kata çıkan küçük bir merdiveni tırmandılar. Biraz sonra ana koridora varmışlardı. İnsanlar ona on şeklinde dizili banklarda oturmuş, sigara içiyorlardı. Neredeyse her tarafta kü-

çüklü büyüklü gruplar meydana gelmişti. Ara sıra kapı açılıyor, meşgul bir polise yol veriliyordu. Bir çeşit galeriye benzeyen salonda yaklaşık yirmi gazeteci ve fotoğrafçı şakalaşıyorlardı, geri kalanlar ise büyük merdivenin yukarısında, tırabzanların üzerine tutunmuş, zemin katta gidip gelenleri izliyorlardı.

Hector Mancelle birkaç adım attıktan sonra, yine yol arkadaşının eşliğinde, büro niyetine kullandığı küçücük bir kapısı bulunan alana açılan ufak ve karanlık bir koridora daldı.

"Girin beyefendi, beni bekleyin. Birazdan geri dönerim."

Müfettiş yalnız kalır kalmaz gözaltı salonuna doğru gitti, gözleri arkadaşı Tabouret'yi arıyordu. Burada değildi. Geri döndü. Birden yüksek sesle konuşan bir grubun arasında fark etti onu. Bir el işaretiyle çağırdı arkadaşını.

"Neden gelmedin? O kadar bekledim seni."

"Gelemedim. Senin aramandan hemen sonra Piget çağırdı beni."

"Ne istiyormuş?"

"Donna'nın hemen ona getirilmesini."

"Buldun mu peki?"

"Evet evindeydi."

"Büroda mı şimdi?" diye sordu Hector, başıyla galerinin tam sonunda bulunan komiserin bürosunu işaret ederken. "Piget onu mu sorguluyor?"

"Yarım saattir."

Birden bir grup gazeteci iki müfettişe çarparak büyük adımlarla hızlıca yanlarından geçti. Ortalığı büyük bir gürültü kaplamıştı, nedendir bilinmez Donna'nın suçunu itiraf etmek üzere olduğu söyleniyordu.

"Dinle Tabouret, yardımına ihtiyacım var. Benim büroma gidip orada bulunan beyefendinin yanında kal. Birazdan kalkacak trene yetişmesi gerekiyor ve yeterince zamanı olmazsa bana yardım edemeyecek. Bu hiç hoş olmaz, anlıyor musun?"

"Hayır, hiçbir şey anlamıyorum."

"Birazdan anlayacaksın. Beklerken oyalamak için konuş onunla, ilgisini çek, dikkatini dağıtmaya çalış, aklına ne gelirse yap ama hiçbir şekilde gitmesine izin verme."

"Ya gitmek isterse?"

"Bunun imkânsız olduğunu söyle."

"Skandal çıkarır."

"Hayır yapmaz... Yine de her ihtimale karşı önemli bir şey olursa haber ver bana."

İki arkadaş bu son sözlerden sonra ayrıldılar. Hector Mancelle yalnız kalınca biraz kararsızlık yaşayıp saatine baktı. Birkaç adım attıktan sonra durdu yine. Galerinin sonunda, Komiser Piget'nin çift kapılı ana bürosunun önünde bir sürü grup bir araya gelmişti. Müfettiş onlara baktı, sonra bütün bedenini cesaret kaplamış gibi kapıya kadar ustaca sokuldu, ilk kapıyı itip ağaçtan yapılmış diğer kapıyı çaldı, nefesini çekip bekledi.

"Ne var?" diye çınladı Komiser Piget'nin sesi içeriden. "Buyurun, girin."

Hector Mancelle kapının kolunu çevirdi. İlginç bir sahne çıktı gözlerinin önüne. Yan yana sıralanmış beş tane sandalye vardı büronun ortasında. Ortadakinde Donna oturuyordu, diğerlerinde polisler. Bu küçük mahşerin birkaç metre ilerisinde, pencerenin yanında düşünceli düşünceli ayakta duran bir adam derin mülahazalara dalmış gibi görünüyordu. Ara sıra başını kaldırıp bu tuhaf kümeye, büronun ortasında oturan beş adama bakıyor, sonra bu küçük gösteri kendisi için hiçbir şey ifade etmiyormuşçasına hayallerinin içinde kayboluyordu yine.

Hector Mancelle'in beyninde bir şimşek çaktı, Adli Polis Genel Müdürü Mösyö Lamartille'i hemen tanımıştı.

"Buyurun ne istiyorsunuz?" diye sordu, pek bir sonuç çıkmayacağı belli olan sorgunun genç müfettiş tarafından kesilmesinden içten içe memnun olan Komiser Piget. "Ders almaya mı geldiniz?"

Sonra müdüre dönerek:

"Bu size bahsettiğim genç müfettiş."

"Hangisi?"

"Hector Mancelle, bütün gazetelerde adını okuduğunuz kişi."

Mösyö Lamartille hiç de keyifli görünmüyordu. Ağırbaşlılığından ödün vermeden cevap verdi:

"Rica ederim Piget, hiç sırası değil eğlenmenin."

Sonra komiser henüz tek kelime etmemişken müdür bir anda bir gelincik çiçeği gibi kıpkırmızı olmuştu. Elleri titremeye başladı. Çıldırmış gibi hâlâ sandalyenin üzerinde oturmakta olan Donna'ya doğru ilerledi. İki eliyle Donna'nın yanında oturan polislere çekilmelerini işaret etti ve öfkeden bozulan sesiyle bağırmaya başladı.

"Hâlâ herkesle dalga geçmeye mi niyetlisiniz Bay Donna? Sabrımın bir sınırı var. Şimdiden haberiniz olsun, bundan sonra hak ettiğiniz gibi muamele göreceksiniz. Madem böyle davranıyorsunuz, o zaman hodri meydan. Elimizin güçlü olduğunu unutmayın, sayıca çokluğumuzu kastetmiyorum elbette. Bana hemen gerçeği söyleyeceksiniz, duyuyor musunuz, anlıyor musunuz hemen. Eğer cevap vermezseniz, sizi derhal hapishaneye sürerim, inanın bana orada düşünecek çok zamanınız olacaktır."

Hector Mancelle'in rengi attı. Bu ani saldırı yetilerini köreltmişti sanki. Konuşmak istedi fakat ağzından tek kelime çıkmadı. Doğrulmak istedi ama bütün uzuvları kurşun gibi ağırlaşmıştı. Üzgün gözlerini müdüre dikti, tek yapabildiği bu olmuştu.

Yaşadığı ruh hali yüzünden birden sersemleyen Hector Mancelle, kendini toparlayarak büyük bir sükûnetle önünde cereyan eden didişmeyi izlemeye devam etti.

Mösyö Lamartille Piget'ye doğru döndü. Genç müfettiş tam bu sırada araya girme fırsatını kaçırmadı.

"Özür dilerim Sayın Müdürüm" dedi kararlı ve heyecanını bastıran bir ses tonuyla, "ama size Bay Harry-Paul Donna'nın bütünüyle masum olduğunu söylemek zorundayım".

"Ne diyorsunuz?" diye sordu Mösyö Lamartille şaşkın bir ifadeyle.

Komiser Piget genç müfettişe yaklaşıp kolundan çekti, yalandan babacan bir tavırla kulağına fısıldadı:

"Dikkat, biraz dikkat küçüğüm, kafayı mı yediniz. Benimleyken sorun değil, ama..."

İfadelerini değiştirerek devam etti:

"Hafızanızı mı yitirdiniz, budala, Mösyö Lamatille'nin hepimizin müdürü olduğunu unuttunuz mu?"

Fakat bu özel konuşma, genç müfettişin dikkatini dağıtmak şöyle dursun aksine daha da netleştirdi:

"Ne söylediğimin farkındayım" diye devam etti kararlı bir şekilde.

"Ne diyorsunuz peki?" diye alaylı bir biçimde sordu Vigneron, Mösyö Lamartille'nin gözüne girmek için.

"Tekrar ediyor ve diyorum ki Harry-Paul Donna suçsuzdur."

"Dinleyin Mancelle" diye araya girdi Piget, "daha önce bir kez gülünç duruma düştünüz. Bu yeterliydi bence".

"Bitirmeme müsaade edin. Donna'nın masum olduğunu biliyorum, bundan eminim. Ayrıca birazdan siz de emin olacaksınız, zira Suzy Pommier'in katili uzakta değil."

"Ne söylediğinize dikkat edin Mancelle! Size ikinci sefer hoşgörü gösterilmeyecek."

Müfettiş bu tehdide karşı bütünüyle kayıtsız kaldı.

"Buradaki beylerden birinden, büroma gidip ortağım Tabouret ile duran şahsı buraya getirmelerini rica edebilir misiniz?" şeklinde devam ederek sordu Komiser Piget'ye. "O zaman bulmacanın anahtarını öğrenmiş olacaksınız."

Hector Mancelle yavaş yavaş muhataplarının karşısında güvenini kazanıyordu. Onlarsa şüpheli ve kötücül bakışlarla ona bakmaktan kendilerini alamıyorlardı. Bu genç elemanı ciddiye almak onlara zor geliyordu, yine de içgüdüsel bir biçimde söylenenleri yapmaları gerektiğini biliyorlardı. Sonuç olarak orta yolu tercih ettiler.

"Harika" dedi Komiser Piget, "bu beylerden birini bahsi geçen şahsı almaları için göndereceğim. Nihayetinde, hiçbir delili yok sayamayız".

"Bu mükemmel bir fikir" diye artırdı Onbaşı Vigneron.

Buna rağmen önceki sinirinin etkisi henüz geçmemiş olan Lamartille, dudaklarını gevşetmemişti.

"Armand" dedi Piget biraz önce Donna'yı sorgularken kendisine yardım etmekte olan müfettişlerden birine, "Mancelle'in bürosuna gidin. Yerini biliyor musunuz? Merdivenin yanındaki küçük koridorun sonunda. Oradaki şahıstan sizi takip etmesini rica edin ve onu buraya getirin. Ama bir dakika, kim bu şahıs Mancelle?"

"Joachim Escamp."

"Hollandalı iş insanı mı?"

"Evet. Sadece iş insanı değil. Bize enteresan gelebilecek başka bir özelliği daha var, o da bundan yaklaşık üç sene önce Suzy Pommier'in sevgilisi olduğu."

"Bunu biliyordum. Bizi yeni bir bilgiden haberdar ettiğinizi sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Suzy Pommier'in eski âşıkları, onlardan daha çok var."

"O halde benim gibi yapmalıydınız, dikkatinizi onlara yöneltmeliydiniz."

"Peki bizi ışığa götürecek olan Joachim Escamp mı?"

"Kesinlikle."

"Umarım bu adamla yüz yüze görüşürken tavırlarınıza dikkat etmişsinizdir. Adamın güçlü dostları olduğundan haberiniz yok belli ki. Sizi uyarıyorum, Bay Escamp'ı buraya kadar sürüklemiş olmanın sonuçlarından bütünüyle siz sorumlu olacaksınız."

"Biliyorum."

O anda büronun kapısı açıldı ve Tabouret ile onu almaya giden müfettiş ve Bay Escamp beraber içeri girdiler. Meraklı bir gazeteci kalabalığının, komiserin bürosunda neler cereyan ettiğini anlayabilmek için galeride beklediği arkalarından görülebiliyordu.

"Buyurun beyefendi" dedi müdür Joachim Escamp'a hitap ederek. "Görünüşe göre cinayetin kilidi sizin sayenizde çözülecek."

İş insanı, zar zor verebildiği selamla ilerledi. Ama daha büronun ortasına varmamıştı ki Hector Mancelle parmağıyla onu işaret ederek güçlü bir sesle:

"Önünüzdeki bu adam sevgili beyefendiler, Suzy Pommier'in katilidir. Bundan artık eminim."

Polislerin şaşkınlığı Joachim Escamp'ınkiyle karşılaştırılamazdı bile.. Hatta o kadar çok şaşırmıştı ki Hector Mancelle'in parmağıyla başkasını işaret ettiğini düşünerek dönüp arkasına baktı. Ama hayır, Hector Mancelle'in işaret ettiği ta kendisiydi, doğrulup gülümsemeye çalışarak konuşmaya başladı.

"Bu oyun da neyin nesi oluyor?" diye sordu hiçbir şekilde bulanık olmayan bir sesle. "Benimle dalga mı geçiyorsunuz Bay Mancelle."

"Aklımdan bile geçirmedim."

Özellikle biraz önce müfettişe cephe aldıkları düşünüldüğünde polislerin tepkisi görülmeye değerdi. Hâlâ kararsız gözlerle bakıyor, genç müfettişin tarafında yer alıp almamak gerektiğini bilemiyorlardı. Yine de onu desteklemeye meylettikleri söylenebilirdi.

Joachim Escamp, grupta hemen en yetkili kişi olduğunu anladığı Mösyö Lamartille'e doğru döndü.

"Anlayamıyorum Mösyö, acaba çalışanınızın bu tutumunu onaylıyor musunuz? Ne olursa olsun, bana layık görülen bu muameleden sizi sorumlu tuttuğumu bilmenizi isterim."

Henüz kaygılı olan Mösyö Lamartille, bir an cevap vermek konusunda tereddüt etti. Sonunda karar verip genç müfettişten açıklama yapmasını istedi.

"Söylediklerinizin ciddiyetinin farkında mısınız? Dediğinizin aksine bugüne kadar her zaman soylu bildiğimiz bir adamı korkunç bir suçla itham ediyorsunuz. Bunun nedenini açıklayın."

"Benim de niyetim bu" diye cevap verdi müfettiş, soğukkanlılığını hiç yitirmeden. "Size Suzy Pommier'in katilini gösterdiğime göre şimdi sizden suçluyu ayrı bir yere almanızı rica ediyorum. Yapacağım açıklamaların açıkça anlaşılması için sözlerimin ikide bir kesilmemesi gerek."

"Bu komedi de ne demek oluyor?" diye bağırdı Joachim Escamp kendini kaybederek.

Benzi solmuş olan Komiser Piget ona yaklaşıp yatıştırıcı bir ses tonuyla:

"Kızmayın... Sizi yan bölmeye alacağız. Sonra ne olup bittiğine bakacağız."

"Kesinlikle olmaz. Burada kalmak istiyorum. Bu muameleniz kabul edilemez. Bilmenizi isterim ki bu iş düşündüğünüz gibi burada bitmeyecek."

Ama Komiser Piget öyle bir beceriklilik gösterdi ki çekilmesinin onun yararına olacağına ikna ederek sonunda Joachim Escamp'ı yandaki odaya gönderebildi.

On Yedi
Hector Mancelle'in Konuşması

Mösyö Lamartille ile diğer meslektaşlarının önünde rahat bir koltuğa oturan Hector Mancelle sözlerinin her birini tartarak başladı konuşmaya:

"9 Haziran sabahı saat sekizde Suzy Pommier adlı bir sanatçının banyosunda boğularak ölü bulunduğu haberini aldığımda, bu olayın çok önemli bir davaya dönüşebileceğini düşünemedim. Aslında olayın yeraltı dünyasında sık karşılaştığımız bir hesaplaşmadan ibaret olduğunu sanıyordum. Yine de görevim gereği öncelikle amirim Komiser Piget'yi bilgilendirmek için ona ulaşmaya çalıştım."

Bu anda genç müfettiş amirine döndü."

"Fakat burada değildiniz."

"Nasıl değildi?" diye çıkıştı Mösyö Lamartille sert ve ciddi.

"Doğrusu" diye cevap verdi Piget, "sizin çıkışınızdan beş dakika sonra geldim."

"Bunun üzerine" diye devam etti Hector Mancelle, "meslektaşım Tabouret'den bana eşlik etmesini istedim. On dakika sonra olay yerine varmıştık. Varır varmaz incelememize başladık. Maktul küvetin içinde, dizleri çenesinin biraz üzerine çıkmış şekilde uzanıyordu. Cinayetin işlendiği andan itibaren su seviyesinin azaldığını tespit ettim, yaptığım ilk önemli gözlem de bu oldu. Küvetin suyun üzerinde kalan iç çeperinin, yansımasız, mat bir şekle sahip kısmının ıslak olmayan üst kısımla tezat oluşturduğu net bir biçimde fark ediliyordu. Bu husus bilhassa dikkat çekici göründü gözüme. Yine de bundan bir sonuç çıkarmadan önce başka bir şeyden emin olmam gerekiyordu. Mürekkeple maktulün dizine bir işaret bıraktım. Çeyrek saat sonra suyun birkaç milimetre daha azaldığı belli oluyordu. Bu kaçağa, bir tesisat kusurunun mu yoksa başka bir şeyin mi yol açtığını anlayabilmek için küvetteki su boşaltım sistemini dikkatli bir şekilde gözden geçirdim. Sonunda, maktulün tahliye deliğinin hemen kenarında duran başından sarkan saçının buna yol açtığını fark ettim. Kurbanın saçı deliği kapatmaya yarayan tıpa ile küvetin arasına sıkışmıştı. Bu yüzden, talihsiz kadının cesedinin boş küvete sonradan taşındığı sonucuna vardım. Katil, kadının saçının, deliğin iyice kapanmasına engel olduğunu fark etmeksizin tıpayı yerleştirmişti. Sonra da banyodaki suyu açmıştı. Bu detaylar ilk bakışta çok önemsiz görünebilir. Lâkin boğularak öldürülen kurbanın yatakta değil de küvette bulunmasının katil için nasıl bir anlamı olabilirdi? Katil neden böyle bir sahnenin oluşması zahmetine katlanmış olabilirdi? Boğma izleri o kadar belliydi ki Suzy Pommier'in bir kaza sonucu ölmesinin düşünülemeyeceği çok açıktı. Araştırmaya devam ettim bu yüzden. Hiç kuşkusuz, katilin kurbanı banyoya çekerken arkasından sürüklediği ve belli ki banyo küvetinde bir köşesi ıslanmış bir kombinezon dışında ilk bakışta gözüme çarpan başka bir şey olmamıştı. Sonra, bir kül tablasında birkaç ufak kâğıt topacı ilişti gözüme. Kâğıtları

özenle açtım. Beşer santimlik posta pullarıydı bunlar. İlginç bir şekilde hiç kullanılmamışlardı. Kullanılmamış pulların bir kül tablasında ne işi olabilirdi? Bunun nedenini sonradan anlayacaktım. Ardından daha kişisel bir nesne bulabilmek amacıyla cinayet mahallini dikkatle gözden geçirmeye devam ettim. Ama boşunaydı, artık umutsuzluğa kapılmaya başlamıştım ki tek ayaklı yuvarlak bir sehpanın üzerinde üç yaşlarında bir kız çocuğunun fotoğrafının bulunduğunu fark ettim. Fotoğraftaki çocuğun, oyuncunun çocuğu olup olmadığını öğrenmeye çalıştım. Lâkin kimse onu tanımıyordu. Tuhaf gelmesine rağmen bu fotoğrafın üzerinde daha fazla durmadım. Daha sonra çekmecede bulunan kâğıtları incelemeye başladım. İçinde sanatçının eski âşıklarının gönderdiği bir sürü mektup vardı. Katil bu adamlardan biri olabilir miydi? Bunu şimdiden anlamak imkânsızdı. Ama mektuplardan biri özellikle dikkatimi çekmişti. Bay Escamp denilen biri tarafından gönderilmişti. Üzerindeki ibarelerden, iki sene önce Strasbourg'taki posta ofisinden gönderildiği anlaşılıyordu. Bay Escamp mektubunda Suzy Pommier'e ayrılmaları gerektiğini, onu artık sevmediğini, insanların her şeyi gibi en güçlü duygularının bile zamanla yok olmaya mahkûm olduğunu söylüyordu. Açıkçası, bu mektup bizim için çok fazla bir şey ifade etmiyordu ama hiçbir şeyin de göz ardı edilmemesi gerekiyordu.

İtiraf etmeliyim ki beyler, bu anda sonuçtan yüz fersah uzaktaydım. İlk başta suçlunun sadece Pierre Nervray olabileceğine ihtimal veriyordum. Ancak onu sorguladıktan sonra bu ihtimali bütünüyle bir kenara attım. Aynı sabah araştırmalarıma devam ederken beni sarsan bir şey öğrendim. Önceki akşam Suzy'nin, öldürülen bir kadını canlandırdığı filmin gösterimi yapılmıştı, gerçek ölüm olayının filmdekiyle aynı şekilde gerçekleşmesi ilginçti. Bunun üzerine, filmdeki ölüm sahnesini canlandırdım kafamda ve suçlunun filmdeki kişinin kendisi olabileceğini düşündüm."

"Yani Donna demek istiyorsunuz."

"Hayır Donna değil, ama Donna'nın canlandırdığı kişinin kendisi. Bunun üzerine Asnière'e gittim. Rastlantı sonucu yönetmenin bürosunda Joachim Escamp ile karşılaştım. Filmin kopyalarını satın almaya gelmişti. Suzy'ye duyduğu sonsuz aşktan dolayı, insanların onun ölüm sahnesine şahitlik etmelerine katlanamadığını ileri sürerek, bana garip gelen bu alışverişi yapmak istiyordu. Yazdığı mektupta, insanların her şeyi gibi en yüce duygularının bile sona ermeye mahkûm olduğunu belirten adamın bu isteği bana ziyadesiyle tuhaf görünüyordu. Tabii, ona hissettirmeden kafamdan kuruyordum bu düşünceleri. O ayrıldıktan sonra, bu ünlü filmi izlememe imkân vermesi için Rivière'den ricada bulundum. Filmi izlediniz mi bilmiyorum ama içinde önemli detaylar var. Özellikle nişanların gösterildiği sahne benim için çok çarpıcıydı. Hatırlarsanız Donna, korkaklıkla itham edildiği zaman sahneyi terk ediyor ve bir süre sonra elinde nişanlarla tekrar beliriyordu. Suzy boğuluyordu ama çırpınırken nişanları da sökercesine alıyordu. 1932 yılında filme çekilen bir hikâyede geçen bu öğeler size de dikkat çekici gelmiyor mu? Suzy Pommier gibi akıllı bir sanatçının böyle tuhaf, sahte, anlaşılmaz bir hareketi nedensiz yere yapmayacağı aklınıza gelmez miydi? Bunun sadece benzer durumlarda tekrarlanan basit bir hareket olduğunu da düşünebilirsiniz. Savaş sırasında bir askerin bir kadını boğmaya çalıştığını düşünün mesela, bu durumda kadının çırpınırken askerin nişanlarını elleriyle sökercesine alması bütünüyle doğal gelir insana."

"Bir detay daha. Filmde Donna tek camlı bir gözlük taşımaktadır. Suçlu müstakbel kurbanını boğmaya çalışırken gözlük suyun içine düşmektedir. Adam, cinayeti işledikten hemen sonra ceketinin kollarını dahi kaldırmadan elini suya daldırıyor. Buraya kadar her şey makul ama asıl anlaşılmaz olan adamın bu gözlüğü kullanma şekli. Adamın bunu kul-

lanmaktan utandığı belli. Bunun gözden kaçması imkânsız. İkide bir eliyle gözlüğünü yoklayıp düşüp düşmediğinden endişe duyuyordu. Buna rağmen filmde, basit bir çözüm benimsenerek Donna'nın iki camlı sapsız gözlük taşıması yerine, bu gülünç detayın korunması daha uygun bulunmuştu. Katilin tek camlı bir gözlük taşıması zorunluydu. Bu sahneyi izledikten sonra Strasbourg'a gitmenin elzem olduğunu anladım. Bu yolculuğu yapmak kaçınılmazdı. Sonunda şehre varınca doğruca valiliğe gittim ve dikkatinizi çekerim beyler, savaş sırasında bir kadının banyosunda boğularak öldürülüp öldürülmediğinin polis arşivinde araştırılmasını rica ettim. Araştırma uzun sürdü. Nihayet ortaya çıktı ki gerçekten de 1917 yılında Frida Maus adlı bir kadın, dayalı döşeli bir dairede tam da düşündüğüm şekilde boğularak öldürülmüştü. Katil hiçbir zaman ortaya çıkarılamamıştı. Bilinen tek şey, cinayetin işlenmesinden önceki akşam genç kadının bir Alman askeriyle beraber görüldüğüydü. Cinayet mahallinde üzerinde bir kız çocuğunun resminin bulunduğu bir madalyon bulunmuştu. Madalyona dikkatle baktım. Resimdeki kız çocuğu Suzy Pommier'in evinde gördüğüm fotoğraftaki kız çocuğunun aynısıydı. Yavaş yavaş her şey gözlerimin önünde daha da netleşmeye başladı. Hiç kuşkusuz Joachim Escamp'ın işlediği cinayeti daha önce anlattığı Suzy Pommier, bilmediğimiz bir nedenden ötürü belki de günah çıkarmak amacıyla cinayeti sinemaya uyarlamış ve detayları en gerçekçi haliyle filme aktarabilmek için vasat, onun her dediğini yapacak bir oyuncuyu rol arkadaşı seçmişti. Daha sonra da filmin gösteriminden birkaç gün önce her şeyden habersiz Joachim Escamp'a bir davetiye yollayarak onu da gösterime çağırmıştı. Terk edildiği için intikam mı almaya çalışıyordu yoksa zengin iş insanını konuşturmak için mi böyle bir işe girişmişti? Bunu hâlâ bilmiyorum. Ama doğru yolda olduğumu biliyordum. Geriye tek bir şey kalmıştı, onun suçlu olduğunu kanıtlamak. Adam davete icabet etti. Buna

rağmen öğleden sonra Suzy Pommier'in babasına yolladığı mektupta akşamki davete gelmesinin kesin olmadığını bildiriyordu. Mektubu Victor Hugo Meydanı'ndaki postaneden yazmıştı. Kartpostalın ücreti olarak yelli santim ile yirmi beş santim uzatmıştı gişede. Postanedeki çalışan, bozuk para olmadığı için onun yerine dört tane beşer santimlik pulu para üstü olarak vermişti. Gerisini tahmin edebiliyorsunuzdur. Gösterimden sonra Suzy Pommier'e gitti. Tüm bu olup bitenlerin ne anlama geldiğini sordu. İşlediği suç açığa çıkacak diye ödü kopuyordu muhtemelen. Suzy onu böyle bir niyet taşımadığına ikna etmeye çalıştı. O ise mektuplarının kendisine geri verilmesini istedi. Kadın kabul etti. Ama Üniversite Caddesi'ne gelmişti artık, aralarında büyük bir tartışma başladı. Escamp kendini kaybetti. Suzy'yi boğdu. Sonra paniğe kapılıp bütün şüpheleri kendisinden uzaklaştırmaya çalışmak için harekete geçti. En iyi ihtimal, zayıf karakterli bir manyağın filmden etkilenerek bu cinayeti işlemiş olabileceği değil midir? Daha sonra maktulün cesedini küvete taşıdı. Bu sayede suçun, eski bir cinayetin faili olan Joachim Escamp'ın yakalanma korkusuyla işlediği suç ile alakası kalmayacaktı. Şimdi geriye, bu olayda Suzy Pommier'in babasının oynadığı rolü belirlemek kalıyordu. Baba sonraki gün Escamp'ın evine gitti. Peki neden? Anlayacaksınız şimdi. Kızını, bir Alman askerinin eski kurbanı rolünü canlandırmaya teşvik eden oydu çünkü. Bir gün her şeyi anlatmıştı ona kızı. Biraz kuruntulu olan baba, suçludan bir itiraf koparabileceğini hemen anlamıştı. Katilin yakalanması için zengin iş insanını konuşturma fikri geldi aklına. Cinayetten sonraki gün, bütün elemine rağmen korkaklığının bedelinin yitip gitmesine gönlü razı olmadı. Sus payı olarak kendisinden para talep ettiği adamın, kızının katili olduğundan zerre kadar şüphesi yoktu. Ama bunu zaten yakında doğrudan katilin ağzından duyacaktı. Escamp gösteri dünyası konfederasyon başkanının konuşmasını dinlerken, işlediği cinayetin korkunçluğunun

birden farkına vararak kurbanın babasına gerçeği itiraf etmekten kendisini alamadı. Bu sefer baba ansızın, farkında olmadan zavallıca oynadığı rolün farkına vardı. Açgözlülüğü onu bir nevi Escamp'ın suçortağı yapmamış mıydı? Gerçeğin farkında olmadığına kim inanırdı? Aklını yitirdi. Gerisini biliyorsunuz. Daha fazla kafanızı şişirmeyeceğim..."

Yan odadan gelen bir patlama sesi Hector Mancelle'in sözünü kesti. Neredeyse aynı anda kapı açıldı ve bir polis memuru içeriye daldı.

"Öldürdü kendini, öldürdü kendini" diye bağırdı.

Mösyö Lamartille, Komiser Piget, Vigneron, Tabouret ve Hector Mancelle hemen bitişikteki odaya attılar kendilerini. Zemine yüzüstü boydan boya uzanmış olan Joachim Escamp artık yaşamıyordu.

Polisler cansız bedenin yanına koşup kaldırdılar hemen ama artık yapacak bir şey kalmamıştı. Kan, suçlunun şakağından yanağına doğru ince ince akıyordu.

"Gruau, nasıl oldu da onu durduramadınız?" diye sordu Mösyö Lamartille dehşet içinde.

"Bir anda olup bitti her şey. Halbuki bir hayli neşeli görünüyordu. Birkaç dakika önce benden beyaz, boş bir kâğıt istedi, acilen bir mektup yazması gerekiyormuş. Verdim ben de. Kendinden hazneli bir dolmakalemi eline alıp yazmaya başladı. Biraz sonra kalkıp adımı sordu bana."

" 'Gruau' diye cevap verdim."

"Bir süre sessiz kaldı."

" 'Çocuklarınız var mı?' diye sordu."

"Onunla sohbete girmek istemediğim için başımı hayır anlamında salladım. Sonra kalkıp birkaç uzun adım attı odada. Aniden durup bana doğru yürüdü."

" 'Siz cesur bir insansınız Gruau' dedi bana."

"Sonra, benim müdahale etmeme fırsat kalmadan, birden cebinden bir tabanca çıkarıp kafasına dayadı. Silahı ateşledi ve koca bir çuval gibi önüme düştü."

"Yazdığı mektup nerede peki?" diye sordu üç polis aynı anda.

"Burada, masanın üzerinde."

"Verin bana" dedi müdür.

Mektubu alıp bir seferde okudu. Sonra mırıldandı kendi kendine:

"Olağandışı."

"Neden?" diye sordu Hector Mancelle.

"Buyurun kendiniz okuyun. Ayrıca, sizi de ilgilendiriyor."

Müfettiş kâğıdı alıp okumaya başladı:

"SAYIN ADLİ POLİS MERKEZİ MÜDÜRÜ,

Şu anda benim ne kadar zavallı bir insan olduğumu düşünüyorsunuzdur. Artık yaşamayı hak etmiyorum. Birazdan adalet yerini bulmuş olacak. Yine de bu yaşamı bütünüyle terk etmeden önce çalışanınız genç müfettiş Hector Mancelle'e minnettarlığımı belirtmek istiyorum. O olmasa, hiçbir zaman hak ettiğim cezayı kendime verme gücünü bulamazdım. O olmasa, iki cinayet işlememe rağmen hiçbir şey olmamış gibi yaşamaya devam edecektim. O olmasa, bu pişmanlıkla, bu sonsuz vicdan azabıyla ömür boyu acı çekmeye devam edecektim. Doğrudan kendisine teşekkür etmeye yüzüm yok. Bu yüzden de onun amiri olan size hitaben yazdım bu mektubu. Ona, kendisine sonsuz minnettarlık duyduğumu iletmenizi rica ediyorum. Bu ilk isteğim. Bir tane daha var. On sekiz yaşlarında bir kızım var. Önünüzde diz çöküp yalvarıyorum, ne olur babasının nasıl biri olduğunu bilmesin, hiçbir zaman öğrenmesin bunu. Hepsi bu kadar. Size bütün kalbimle teşekkür ediyorum. Servetime gelince, iki eşit parçaya bölünerek yarısının kızıma diğer yarısının ise Müfettiş Hector Mancelle'e verilmesini istiyorum. Bu benim son dileğim. Hoşça kalın.

JOACHIM ESCAMP"

Birden tarifi imkânsız bir uğultu duyuldu. Gazeteciler kapıyı zorlayarak Komiser Piget'nin bürosuna girmeye çalışıyorlardı. Olayın ayrıntılarını öğrenmek istiyor, açıklama bekliyorlardı.

Her şeye rağmen kargaşanın ortasında bir adam sükûnetini korumaya devam ediyordu. Bu adam Hector Mancelle'di. Öğleden sonra saat üçte satın aldığı paketinden kalma son sigarayı yakmıştı. Yüzü soluktu. Artık zengin olduğu dedikodusu yayılmıştı bile. Her köşede, tanımadığı insanlar onun adını anıyordu.

Bir an, Mösyö Lamartille ona yaklaştı.

"Artık zenginsiniz sevgili dostum. Zengin ve muzaffer. Bir insanın ulaşabileceği en büyük mutluluk bu değil midir?"

"Neden zengin?" diye sordu tebessüm ederek genç müfettiş.

"Mektubu okudunuz."

"Bu parayı kabul edeceğimi düşünmüyorsunuz herhalde."

"Ne yapacaksınız o zaman."

"Hepsini Huzurun Koruyucuları Derneği'ne bağışlayacağım."

Sonra Hector Mancelle müdürün tebriklerini beklemeden arkadaşı Tabouret'yi kolundan çekerek galeriye doğru sürükledi.

"Haydi gel, Saint-Michel Meydanı'nda bir şeyler içelim."

AYRINTI